

Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	Prostorni/upravljanje	TI-1 – turistička infrastruktura
Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom	Prostorni/upravljanje	ODU-1 – Održivo upravljanje destinacijom
Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS	Prostorni/upravljanje	OUP-2 – Održivo upravljanje prostorom

Navedeni pokazatelji izračunavaju se prema metodološkim tablicama iz Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma, pri čemu se podaci prikupljaju iz javno dostupnih sekundarnih izvora (poput DZS-a, MINTS-a, HZJZ-a i lokalne samouprave), kao i putem primarnih istraživanja. Sustavno praćenje održivosti kroz obvezne i specifične pokazatelje osigurava kvalitetno upravljanje razvojem turizma na području TZM Betina. Odabrani pokazatelji omogućuju uvid u stvarno stanje u destinaciji, mjerenje učinka provedbe Plana upravljanja, te donošenje informiranih i odgovornih odluka koje će očuvati resurse i kvalitetu života lokalnog stanovništva za buduće generacije.

Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)

Učestalost mjerenja			Jednom godišnje			
2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
330,80	319,56					

Obrazloženje: Vrijednost indikatora pokazuje visok intenzitet turističke aktivnosti (više od 3,3 turista na jednog stanovnika u 2024. godini) u odnosu na broj stalnih stanovnika. Smanjenje vrijednosti u 2024.godini (319,56) u odnosu na 2023. godinu (330,80) ukazuje na smanjenje turističkog opterećenja.

Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2025.	2029.
2: 62,5 % 2a:64,1 % 2b:55,5 %	

Obrazloženje: Vrijednost indikatora zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom u 2025. godini iznosi 62,5 %, što je iznad prihvatljivog standarda od 50 ±5 %. Ukupno 64,1 % ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma je zadovoljno turizmom, dok je među stanovnicima koji ne ostvaruju izravne koristi zadovoljno 55,5 % ispitanika. Dobiveni rezultati upućuju na relativno zadovoljavajuću razinu zadovoljstva turizmom među lokalnim stanovništvom, osobito kod onih koji ostvaruju izravne koristi od turističke aktivnosti.

Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2025.	2029.
Indeks zadovoljstva:76,3 Neto spremnost na preporuku:28	

Obrazloženje:

Rezultati istraživanja zadovoljstva posjetitelja pokazuju kako je ukupno zadovoljstvo boravkom u destinaciji na visokoj razini. Indeks zadovoljstva iznosi 76,3, pri čemu ostvarena vrijednost iznad 75 % pokazuje kako destinacija u cjelini pruža kvalitetno iskustvo koje uglavnom ispunjava ili premašuje očekivanja turista. Takav rezultat upućuje na pozitivnu percepciju destinacije u pogledu kvalitete ponude, uređenosti prostora, gostoljubivosti i ukupnog doživljaja boravka.

Istovremeno, pokazatelj neto spremnosti na preporuku destinacije (28,3) ukazuje na solidnu razinu lojalnosti posjetitelja i njihovu spremnost da destinaciju preporuče prijateljima, obitelji i kolegama. To potvrđuje da velik dio gostiju ima pozitivno iskustvo boravka, što može doprinijeti jačanju imidža destinacije i poticanju budućih dolazaka u destinaciju.

Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1)

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
2025.	2027.	2029.
Fizička dostupnost: 62,5 % Konzervativno: 15-20 %		

Obrazloženje: Na području destinacije postoji natpolovičan udio atrakcija koje su u određenoj mjeri fizički dostupne osobama s invaliditetom. Većina lokaliteta nalazi se na javnim površinama ili otvorenim prostorima kojima je moguć pristup bez većih fizičkih prepreka, što omogućuje osnovnu razinu dostupnosti za posjetitelje sa smanjenom pokretljivošću. Međutim, potrebno je napomenuti kako pristupačnost nije u potpunosti prilagođena potrebama svih skupina osoba s invaliditetom. Na većini atrakcija ne postoje dodatni infrastrukturni elementi koji bi omogućili potpunu pristupačnost, poput rampi, taktilnih staza, informativnih ploča na Brailleovu pismu, audio vodiča ili drugih prilagođenih komunikacijskih sadržaja za osobe s oštećenjem vida ili sluha. Unatoč relativno visokom udjelu fizički dostupnih lokacija, postoji prostor za daljnje unapređenje pristupačnosti, sukladno Tehničkom propisu o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti. U budućem razdoblju preporučuje se sustavno unapređivanje pristupačnosti atrakcija kroz izgradnju nove infrastrukture, uvođenje univerzalnog dizajna, postavljanje prilagođene signalizacije i osiguravanje pristupačnih informativnih materijala kako bi se povećala inkluzivnost turističke ponude destinacije.

Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
0	0				

Obrazloženje: Na području destinacije trenutno ne postoji turistička ambulanta. Zdravstvene usluge za turiste i posjetitelje dostupne su kroz redovni sustav primarne zdravstvene zaštite, odnosno putem ambulanti obiteljske medicine i drugih zdravstvenih ustanova u širem području. Iako postoje osnovne mogućnosti pružanja zdravstvene skrbi, nedostatak turističke ambulante može predstavljati ograničenje tijekom turističke sezone, kada dolazi do značajnog povećanja broja posjetitelja. Obzirom na sezonski porast broja turista, preporučuje se razmotriti mogućnost organiziranja sezone turističke ambulante ili dodatnog dežurstva zdravstvenih službi tijekom ljetnih mjeseci, kako bi se osigurala pravovremena i dostupna zdravstvena skrb za posjetitelje destinacije.

Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1)

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
2022.	2024.	2026.	2028.
152	155		

Obrazloženje: U 2024. godini turisti su trošili oko 55 % više vode od stalnih stanovnika, što je porast u odnosu na 2022. godinu kada je ta potrošnja iznosila 52 %.

Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
2024.	2026.	2028.
462,2		

Obrazloženje: Pokazatelj pokazuje da turisti generiraju znatno veću količinu komunalnog otpada po noćenju u odnosu na lokalno stanovništvo, pri čemu omjer iznosi 462,2 %. To znači da je količina otpada po turističkom noćenju 4,6 veća od količine otpada koju u prosjeku proizvede jedan stanovnik dnevno. U mjesecu s najvećim brojem noćenja ukupno je nastalo je oko 150 tona otpada, od čega se procjenjuje da 123,3 tona potječe od turističkih noćenja, dok oko 26,7 tona generira lokalno stanovništvo. Rezultati ukazuju na snažan utjecaj turizma na ukupne količine otpada u destinaciji, osobito tijekom vrhunca turističke sezone.

Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine	
2025.	2029.	
Zakon o zaštiti prirode Park prirode: Park prirode Vransko jezero 6,8 km ² (38,8 %)		

Obrazloženje: Na području TZM Betina nalazi se ukupno 6,8 km² područja Parka prirode Vransko jezero, što čini 38,8 % ukupne površine njezinog područja.

Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2024.	2028.
15,25 Potrošnja električne energije po noćenju turista 2,13 Potrošnja električne energije po noćenju stanovnika 13,98	

Obrazloženje: Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u destinaciji TZM Betina iznosi 15,25 % u odnosu na prosječnu dnevnu potrošnju električne energije po stanovniku destinacije. Rezultat pokazuje da, iako turizam (2,13 kWh po turistu) povećava ukupnu potrošnju električne energije tijekom vršne sezone, trenutno ne stvara izuzetno veliko opterećenje na energetska infrastrukturu u odnosu na potrošnju koje generira lokalno stanovništvo (13,98 kWh po stanovniku).

Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK – 1)

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
2025.	2027.	2029.
DA Općina Tisno 2023. godine donijela je SECAP (Akcijski plan energetske održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama Općine Tisno Aktivnost 1.1. Mapiranje zelene infrastrukture – provedeno Aktivnost 1.2. Razvoj zelene infrastrukture – u provedbi Aktivnost 2.1. Edukacija građana o povećanju otpornosti na klimatske promjene – nije provedeno Aktivnost 2.2. Informiranje stanovnika o povećanju otpornosti na klimatske promjene – nije provedeno Aktivnost 3.1. Izrada strateških dokumenata usmjerenih na		

usmjerenih na povećanje otpornosti od klimatskih površina – završeno (donesen SECAP i SZUO-Strategija zelene urbane obnove) Aktivnost 3.2. Razvoj digitalnih rješenja – nije provedeno		
---	--	--

Obrazloženje: Na području Općine Tisno uspostavljen je sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika, odnosno Općina je usvojila odgovarajuće dokumente (SECAP i SZUO) te je pokrenula provedbu mjera za prilagodbu i ublažavanje utjecaja klimatskih promjena, što omogućava planirano praćenje izloženosti i ranjivosti, prioritizaciju mjera prilagodbe i učinkovitiju koordinaciju resursa

Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP – 1)

Učestalost mjerenja				Jednom godišnje			
2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
7.935	7.447	7.128	7.400				

Obrazloženje: U 2025. godini zabilježeno je 7.400 dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (kolovoz), što predstavlja blago povećanje za 3,8 % u odnosu na 2023. godinu. U usporedbi s 2022. godinom, to je smanjenje za 6,7 %. Ovi podaci ukazuju na relativno stabilnu razinu turističkog pritiska u vršnom mjesecu, uz smanjenje u odnosu 2022. godinu.

Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje				
2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
TP-2: 9,4 TP-2a): 9,9 TP 2b): 4,7	TP-2: 9,5 TP-2a): 10,0 TP-2b): 2,7					

Obrazloženje: Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2) pokazuje blage promjene kroz promatrano razdoblje. Ukupno gledano (TP-2), prosječan boravak iznosio je 9,4 dana u 2023. godini, dok je u 2024. godini neznatno porastao na 9,5 dana. U mjesecu s najvećim brojem noćenja

(TP-2a) prosječna duljina boravka raste s 9,9 dana u 2023. na 10,0 dana u 2024. godini. S druge strane, u mjesecu s najmanjim brojem noćenja (TP-2b) vidljive su značajnije oscilacije – s 4,7 dana u 2023. godini vrijednost pada na 2,7 dana u 2024. godini.

Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS – 1)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje				
2024.		2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
Broj zaposlenih prema mjestu rada**						
I.	939					
II.	958					
III.	984					
IV.	1086					
V.	1188					
VI.	1340					
VII.	1340					
VIII.	1411					
IX.	1250					
X.	1069					
XI.	1015					
XII.	986					
Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane**						
I.	248					
II.	250					
III.	267					
IV.	323					
V.	392					

VI.	502					
VII.	562					
VIII.	560					
IX.	561					
X.	426					
XI.	264					
XII.	126					

**** Podaci za Općinu Tisno zbog nemogućnosti izračuna podataka na razini naselja Betina**

Obrazloženje: Podaci za 2024. godinu pokazuju izraženu sezonalnost u kretanju broja zaposlenih na području Općine Tisno. Ukupan broj zaposlenih prema mjestu rada postupno raste od početka godine (939 u siječnju) do vrhunca tijekom ljetnih mjeseci (1.411 u kolovozu), nakon čega ponovno opada prema kraju godine (986 u prosincu). Sličan obrazac vidljiv je i u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, gdje broj zaposlenih raste s 248 u siječnju do najviše vrijednosti u srpnju (562) i kolovozu (560), a zatim se smanjuje na 126 u prosincu. Ovakva dinamika jasno ukazuje na snažan utjecaj turističke sezone na zapošljavanje u destinaciji. Obzirom na dostupne statističke podatke, vrijednosti broja zaposlenih primjenjive su za naselje Betina u iznosu oko jedne trećine ukupnog broja zaposlenih na razini Općine Tisno.

Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
18.420.072,00**					

**** Podatak za Općinu Tisno zbog nemogućnosti izračuna podataka na razini naselja Betina**

Obrazloženje: U 2024. godini poslovni prihod gospodarskih subjekata u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane iznosio je 18.420.072,00 €. Ovaj podatak odnosi se na razinu Općine Tisno, budući da zbog ograničenja dostupnosti podataka nije bilo moguće izdvojiti podatke isključivo za naselje Betina. Ostvareni prihod odražava gospodarsku aktivnost turističkog sektora u destinaciji te predstavlja važan pokazatelj ekonomskog doprinosa turizma lokalnom gospodarstvu. Usporedbe radi, na području Općine Murter-Kornati u istoj godini ostvaren je poslovni prihod 10.517.132 €.

Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI – 1)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje				
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
T1-1: 102 T1-1 (a): 3 Zaštićena kulturna dobra materijalne baštine upisana u Registar kulturnih dobara RH: 3 Kulturno-povijesna cjelina naselja Betina Podmorsko i kopneno arheološko nalazište Pačipolje Crkva sv. Frane TI-1 (b):4 Zaštićena kulturna dobra nematerijalne baštine upisana u Registar kulturnih dobara RH: 4 Umijeće gradnje betinske gajete Starinsko pjevanje šibenskih otoka i primorja Umijeće plovidbe latinskim oglavnim jedrom Gajeta Cicibela TI-4 (c): 1 Zakon o zaštiti prirode: 1 Park prirode Vransko Jezero (38,8 % ukupne površine destinacije)						

Obrazloženje: U destinaciji evidentirane su ukupno 102 atrakcijska elementa različitih tipova i stupnja značaja. Prirodnu baštinu čini **10** atrakcijskih elemenata (reljef, klima, vode, biljni i životinjski svijet). Najznačajnije turističke atrakcije su Jadransko more i Vransko jezero, brojne uvale te područja vrijednih kulturnih krajolika- područja Modrava i Betinsko-murterskog polja.

Područje Betine bogato je materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom. Na njezinom području evidentirana su **3** pokretna spomenika (stalni postav Muzeja betinske drvene brodogradnje, Muzej na otvorenom i inventar crkve sv. Frane), **1** spomenička cjelina (kulturno-povijesna cjelina Betine), **4** pojedinačna sakralna objekta (crkva sv. Frane, crkva Gospe od Gradine, kapelica sv. Ante na Prosici i kapelica sv. Ante na području Jartića), **2** pojedinačna civilna elementa (betinsko brodogradilište i zgrada uljare), **4** memorijalna područja (Trg na moru, Kuća Paškvalin, bunari Betinsko-murterskog polja i dr.) te **3** arheološka i povijesna lokaliteta (Gradina-Colentum, kopneno i podmorsko arheološko nalazište Pačipolje te otočić Sustipanac). Nematerijalni i tradicijski segment obuhvaća **4** folklorna elementa (KUD-ovi), **4** elementa rukotvorstva (izrada gajete, narodne nošnje, suhozidi i pletenje maslinovih grančica), **4** elementa tradicijskih obrta (drvena brodogradnja, tkanje, brganjanje i dr.), **8** elemenata tradicijskih običaja, **2** elementa lokalne gastronomije, **1** element suvremen kulturne produkcije, **10** elementa u vidu poznatih obitelji i osoba, **7** glavnih manifestacija/događaja, **5** sporednih manifestacija i događaja te ostala događanja/manifestacije. Također, kulturna baština obuhvaća **1** muzejsku ustanovu – Muzej betinske drvene brodogradnje te **1** centar za posjetitelje – Prezencijski centar Betina.

Sportske atrakcije obuhvaćaju marinu Betina, Sportski centar Zdrače, otvoreno vaterpolsko igralište VK „Brodograditelj MarineTek“, jedriličarski klub „Žal“, polivalentno dječje igralište PŠ Betina i lokalna bočališta. Područje destinacije bogato je biciklističkim i pješačkim stazama. Atrakcijsku osnovu čini ukupno **3** poučne staze, **2** pješačke rute i **6** biciklističkih ruta. Plažni prostori su, također, dio atrakcijske osnove. Na području destinacije, nalazi se ukupno **11** plaža i kupališnih prostora, pri čemu se plaže Zdrače, Kosirina, Plitka Vala i Bilave ističu kao najpoznatije.

Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD – 1)

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
0 (Plan u izradi)				

Obrazloženje: Početna vrijednost pokazatelja za 2025. godinu iznosi 0, s obzirom na to da je Plan upravljanja destinacijom još uvijek u fazi izrade. Time se definira početno stanje, dok će usvajanjem i objavom Plana biti uspostavljen temelj za sustavno i održivo upravljanje destinacijom. Očekuje se da će se od 2026. godine početi bilježiti prvi pomaci, najprije kroz dostupnost Plana, a potom i kroz postupnu provedbu planiranih aktivnosti.

Ovaj pokazatelj stoga predstavlja važan alat za praćenje učinkovitosti destinacijskog upravljanja te omogućuje redovito godišnje praćenje razine provedbe planiranih mjera.

Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS (OUP – 1)

Učestalost mjerenja		Svake dvije godine	
2024.	2026.	2028.	
5476,73			

Obrazloženje: U 2024. godini ostvareno je 5.477 noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja u smještajnim objektima destinacije, što predstavlja visoku vrijednost pokazatelja. Ovakav rezultat ukazuje na visoku koncentraciju turističkih noćenja na izgrađenom prostoru, odnosno na izražen turistički pritisak na područja namijenjena stanovanju i turističkim aktivnostima. Dobivena vrijednost predstavlja važnu referentnu osnovu za daljnje praćenje intenziteta korištenja prostora i planiranje održivog upravljanja turističkim razvojem destinacije.

26.2. Pokazatelji prihvatnog kapaciteta

Turistički nosivi kapacitet predstavlja stručno utemeljenu, ali u određenoj mjeri i subjektivnu procjenu razine promjena koje određena destinacija može podnijeti bez narušavanja svojih temeljnih vrijednosti. Riječ je o konceptu koji definira prag do kojeg su utjecaji turizma prihvatljivi za lokalnu zajednicu, posjetitelje i okoliš. Taj prag služi kao upozoravajući pokazatelj – signal da je potrebno poduzeti mjere kako bi se očuvala dugoročna održivost i kvaliteta života u destinaciji.

Svrha utvrđivanja nosivog kapaciteta nije samo ograničavanje broja posjetitelja, već prvenstveno zaštita identiteta, autentičnosti i posebnosti određenog prostora. Time se čuvaju prirodne, kulturne i društvene vrijednosti koje destinaciju čine atraktivnom i konkurentnom. U središtu koncepta nalazi se očuvanje kvalitete iskustva za turiste, ali i kvalitete svakodnevnog života lokalnog stanovništva.

Razumijevanje nosivog kapaciteta tijekom vremena se mijenjalo. Nekada se promatrao kao strogo određena, numerička granica maksimalnog broja posjetitelja. Danas se sve više prihvaća dinamičan pristup koji u obzir uzima različite čimbenike – poput utjecaja na okoliš, infrastrukturu, društvene odnose i percepciju lokalne zajednice. Umjesto fiksne brojke, naglasak je na praćenju pokazatelja promjena i definiranju poželjne razine kvalitete u određenom prostoru.

Suvremeni pristup stoga nosivi kapacitet ne promatra kao nepromjenjivu vrijednost, već kao prilagodljiv okvir koji se može redefinirati ovisno o razvoju destinacije, promjenama u potražnji i ciljevima održivog razvoja. Na taj način upravljanje turizmom postaje proaktivno, usmjereno na prevenciju negativnih učinaka i dugoročno očuvanje resursa.

Tijekom izračuna prihvatnog kapaciteta za područje TZM Betina nije provedeno zoniranje obzirom da se radi o obuhvatu destinacije koja je površine oko samo 9 km². Daljnje zoniranje bi značajno otežalo izračun prihvatnog kapaciteta.

Institucionalni i strateški okvir

1.1. Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	89,6 %		

Obrazloženje: Prema rezultatima anketnog istraživanja, 89,6 % lokalnih stanovnika ima pozitivnu percepciju ukupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji. Ovakav rezultat ukazuje da lokalno stanovništvo ima izuzetno pozitivan stav prema turizmu.

Smještajni kapaciteti

2.1. Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine	
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.
	651,2	

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja u 2024. godini iznosi 6,5 kreveta na 1 stanovnika, što ukazuje na povećanu koncentraciju smještajnih kapaciteta u odnosu na broj stalnih stanovnika destinacije. Takav omjer upućuje na snažnu tradicionalno snažnu orijentiranost destinacije na turističku djelatnost, odnosno značajnu zastupljenost kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na ukupna broj stanovnika.

Napomena: Broj stanovnika naselja Betina prema Popisu stanovništva 2021. godine: 718 stanovnika. Na razini naselja nisu dostupni godišnji podaci o procjeni broja stanovnika.

2.2. Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2023.	2024.	2028.
	166,4	175,8	

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja u 2024. godini iznosi 175,8 kreveta (podaci iz sustava eVisitor) u nekomercijalnom smještaju na 100 stanovnika, što predstavlja povećanje u odnosu na 2023. godinu, kada je iznosila 166,4. Ovakav rezultat ukazuje na visoku zastupljenost nekomercijalnih smještajnih kapaciteta (kuća i stanova za odmor) u odnosu na broj stalnih stanovnika destinacije.

Napomena: Broj stanovnika naselja Betina prema Popisu stanovništva 2021. godine: 718 stanovnika. Na razini naselja nisu dostupni godišnji podaci o procjeni broja stanovnika.

2.3. Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032.
	1,10		

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja 1,10 u 2024. godini znači da na jedan stan za stalno stanovanje dolazi približno 1,1 smještajnih objekata u domaćinstvu te kuća i stanova za odmor.

Napomena: Broj stanova za stalno stanovanje u Betini prema Popisu 2021. godine: 499

2.4. Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m² građevinskog područja naselja

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032.
	1,14		

Obrazloženje: S 1,06 kreveta na 100 m² građevinskog područja naselja u 2023. godini te 1,14 kreveta u 2024. godini vidljiv je blagi rast turističke gustoće smještajne ponude unutar građevinskog područja naselja. Takav trend ukazuje na postupno povećanje intenziteta korištenja prostora u turističke svrhe, odnosno na rast smještajnih kapaciteta u odnosu na raspoloživu površinu izgrađenog dijela građevinskog područja naselja..

2.5. Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje				
Vrijednost pokazatelja	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
	Udio hoteli 0,00	Udio hoteli 0,00			
	Udio kampovi 37,7	Udio kampovi 37,3			
	Udio objekti u domaćinstvu 32,7	Udio objekti u domaćinstvu 31,7			
	Udio ostali komercijalni smještaj 5,2	Udio ostali komercijalni smještaj 5,2			
	Udio kuće i stanovi koji se ne koriste za kratkoročni najam 24,4	Udio kuće i stanovi koji se ne koriste za kratkoročni najam 25,8			

Obrazloženje: Struktura smještajnih kapaciteta pokazuje da u destinaciji dominiraju kampovi i objekti u domaćinstvu, dok hotelski smještaj nije zastupljen. U 2023. godini kampovi su činili 37,7 % ukupnih kapaciteta, objekti u domaćinstvu 32,7 %, ostali komercijalni smještaj 5,2 %, dok je udio kuća i stanova koji se ne koriste za registrirani kratkoročni najam iznosio 24,4 %. U 2024. godini zabilježene su manje promjene u strukturi smještaja. Udio kampova smanjen je na 37,3 %, a objekata u domaćinstvu na 31,7 %, dok je udio ostalog komercijalnog smještaja ostao nepromijenjen na 5,2 %. Istodobno je povećan udio kuća i stanova koji se ne koriste za registrirani kratkoročni najam, s 24,4 % na 25,8 %.

Turistička potražnja

3.1. Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje					
Vrijednost pokazatelja	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
	3,8	3,7				

Obrazloženje: U destinaciji je izmjeren visok intenzitet turističke aktivnosti u vršnim danima turističke sezone. U 2023. godini na jednog stanovnika dolazilo je prosječno 3,8 turista, dok je u 2024. godini taj omjer smanjio na 3,7 turista po stanovniku. Ovakav rezultat ukazuje na snažan turistički pritisak u vršnim danima sezone, kada broj turista višestruko nadmašuje broj stalnih stanovnika destinacije.

3.2. Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama

Učestalost mjerenja	Svale četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	14 %		

Obrazloženje: Prema rezultatima anketnog istraživanja, 14 % posjetitelja u destinaciji iskazuje nezadovoljstvo zbog gužvi na ulicama, trgovima i turističkim atrakcijama. Ovaj rezultat upućuje na to da većina posjetitelja ne doživljava gužvu kao značajan problem, no određeni udio ipak prepoznaje pritisak povećanog broja posjetitelja u javnim prostorima. Budući da je pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard odražava gornju granicu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno 5 % ispitanih turista i jednodnevnih posjetitelja bilo iritirano gužvama.

Resursno atrakcijska osnova

4.1. Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	0,02		

Obrazloženje: Iako je površinom relativno mala, područje TZM Betina bogato je materijalnim atrakcijama. To se odnosi na elemente prirodne baštine (Vransko jezero, Jadransko more, uvale (plaže), panoramske točke), kulturne baštine (Muzej betinske drvene brodogradnje, Prezencijski centar Betina, Muzej na otvorenom, Trg na moru sa spomenicima i urbanom opremom, crkva sv. Frane, crkva Gospe od Gradine, Gradina (Colentum) i ostalih atrakcija (poučne i tematske staze i sl.). Vrijednost pokazatelja od 0,02 ukazuje na veći udio materijalnih atrakcija u odnosu na ukupnu površinu destinacije. Većina atrakcija je koncentrirana u otočnom dijelu destinacije, i to pretežito u samom središtu naselja tj. njezinoj kulturno-povijesnoj cjelini, dok je koncentracija atrakcija manja izvan središta naselja te u kopnenom dijelu destinacije.

4.2. Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032
	3,5		

Obrazloženje: U analiziranom razdoblju izmjerena je iskorištenost sjedećih kapaciteta u ugostiteljskim objektima od 3,51 uslužnih osoba po sjedalu tijekom ljeta 2024. godine.

4.3. Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujn u odnosu na ostatak godine

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2026.	2027.
	Betina - Zdrače: Izvrsno Betina Plitka Vala: Izvrsno		

Obrazloženje: Rezultati ispitivanja kakvoće mora na lokacijama plaže Zdrače i kampa Plitka Vala pokazuju da je more u promatranim razdobljima ocijenjeno kao izvrsno. Takvi rezultati ukazuju na vrlo visoku i stabilnu kakvoću mora za kupanje, što predstavlja važan prirodni resurs i značajan element turističke atraktivnosti destinacije.

4.4. Raspoloživa površina plaže po kupacu u danima vršne turističke sezone, (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	Površina po kupacu: 5,07 m ²		

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja dobivena je GIS analizom, pri čemu su korištene konzervativne procjene površine raspoložive za kupaće. Izračun je obuhvatio oko 4.600 posjetitelja na vršni dan sezone, od čega 718 otpada na stalno stanovništvo destinacije, 2.675 na turiste (06.08.2024. godine), dok preostalih oko 1.200 čine korisnici marine i luke (200), nautičari na privezištu i izletnici (200), tranzitni promet (300), posjetitelji iz ostatka otoka (500). Dobivena vrijednost od 5,07 m² po kupacu ukazuje na zadovoljavajuće plažne prostore destinacije. Međutim, potrebno je ukazati da je raspoloživost plažnih prostora po kupacu na glavnim plažama Zdrače, Kosirina, Bilave i Plitka Vala zasigurno manja tijekom vršne sezone, dok raspoloživi prostori na ostalim plažama/obalnim prostorima nisu maksimalno iskorišteni.

4.5 Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2026.	2027.
	I. kategorija (Vela Straža – Dugi otok)		

Obrazloženje: Prema dostupnim podacima, najbliža mjerna stanica za praćenje kvalitete zraka destinaciji je Vela Straža na Dugom otoku (zona HR 5), na kojoj je zabilježena I. kategorija kvalitete zraka (čist ili neznatno onečišćen zrak). Ovaj rezultat ukazuje na vrlo dobru kvalitetu zraka na širem području destinacije, bez značajnih odstupanja tijekom turističke sezone u odnosu na ostatak godine.

4.6. Utjecaj turizma na izgled destinacije

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	35,9 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 35,9 % lokalnih stanovnika smatra kako turizam pozitivno utječe na izgled destinacije. Ovakav rezultat ukazuje na ograničenu razinu pozitivne percepcije utjecaja turizma na prostornu uređenost i vizualni identitet mjesta, što može upućivati na potrebu za snažnijim usmjeravanjem turističkog razvoja prema kvalitetnijem oblikovanju i očuvanju prostora destinacije. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard odražava minimalnu granicu prihvatljivosti prema kojoj jedna trećina anketiranih stanovnika destinacije (33 %) smatra da turizam narušava izgled mjesta.

4.7. Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	35,4 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 35,4 % lokalnih stanovnika smatra kako turizam pozitivno utječe na korištenje javnog prostora u destinaciji. Ovakav rezultat upućuje na relativno nisku razinu pozitivne percepcije utjecaja turizma na dostupnost i kvalitetu korištenja javnih prostora, što može ukazivati na potrebu za uravnoteženijim upravljanjem prostorom u uvjetima turističkog opterećenja. Obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard odražava minimalnu granicu prihvatljivosti prema kojoj jedna trećina anketiranih stanovnika destinacije (33 %) smatra da turizam narušava izgled mjesta.

4.8. Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	PH2:78 % PH3:50 % PH4:54 %		

--	--	--	--

Obrazloženje: Rezultati ankete turista pokazuju da je 78 % turista zadovoljno ljepotom mjesta, dok je 50 % zadovoljno njegovom uređenošću. S druge strane, 54 % turista zadovoljno je uređenošću glavnih atrakcija, što upućuje na prostor za daljnje unaprjeđenje kvalitete i prezentacije ključnih turističkih lokaliteta u destinaciji. S obzirom na pitanje o zadovoljstvu elementima ponude destinacije, standard odražava donju granicu prihvatljivosti prema kojoj minimalno 80 % ispitanih turista i jednodnevnih posjetitelja iskazuje visoko ili vrlo visoko zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta.

Okoliš

5.1. Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći

Učestalost mjerenja			
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	Ne postoji karta buke za Općinu Tisno		

Obrazloženje: Budući da Općina Tisno nema izrađenu stratešku kartu buke, za područje destinacije trenutno ne postoje službeni podaci o razinama buke. Sukladno zakonskim odredbama, obveza izrade strateške karte buke i akcijskog plana odnosi se na naseljena područja s više od 100.000 stanovnika, u koju Općina Tisno ne pripada. Stoga je pitanje zaštite od buke uređeno kroz odredbe Prostornog plana uređenja Općine Tisno (PPUO), kojim se propisuju mjere sprječavanja i smanjenja buke, osobito kroz planiranje sadržaja na lokacijama gdje će njezin utjecaj biti manji. Ostale odluke vezane uz smanjenje buke, regulirane su odlukama na razini Općine Tisno.

5.2. Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	10,4 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 10,4 % lokalnih stanovnika smatra kako im razina buke tijekom turističke sezone predstavlja značajan problem. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard odražava zadovoljavajuću razinu prihvatljivosti prema kojoj manje od jedne trećine anketiranih stanovnika destinacije (33 %) smatra da je bila iritirana razinom buke.

5.3. Utjecaj buke na kvalitetu boravka

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	8 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da samo 8 % posjetitelja navodi buku kao razlog nezadovoljstva kvalitetom boravka u destinaciji. Ovakav rezultat upućuje na to da buka ne utječe na kvalitetu boravka u destinaciji. S obzirom na to da je pitanje povezano s negativnim karakterom utjecaja turizma, standard odražava gornju granicu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno 10 % ispitanih turista bili iritirano bukom.

Prostor

6.1. Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032.
	108,8		

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja od 108,8 % u 2024. godini ukazuje na vrlo visok udio stambenih jedinica koje se koriste u turističke svrhe (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u odnosu na ukupan broj stambenih jedinica u destinaciji. Ovakav rezultat potvrđuje izraženu turističku funkciju prostora, pri čemu značajan dio stambenog fonda služi za turistički smještaj.

6.2. Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	izgrađeni dio GPN naselja: 508 neizgrađeni i neuređeni dio GPN naselja: 384		

Obrazloženje: Prema podacima PPUO Tisno, izgrađeni dio građevinskog područja naselja Betine obuhvaća površinu 41,13 ha. Ova je površina umanjena za 25 % prometnih površina i zelenih površina te je dobivena vrijednost 30,85 ha. Analizom postojeće izgradnje, utvrđena je prosječna veličina građevne čestice te je pretpostavljena tipologija u skladu s uvjetima PPUO Tisno. Metodološki odabir čini izgradnja dva tipske vrste objekta u 50 %-tnom iznosu: obiteljske kuće s 3 stambene jedinice, minimalne površine 400 m² (ostatak naselja) i obiteljske kuće s 3 stambene jedinice, minimalne površine 200 m² (stara jezgra). Izračunom u skladu s postavljenim metodološkim okvirom procijenjeni maksimalni potencijal izgrađenog dijela GPN naselja Betina iznosi ukupno 3.384 stambenih jedinica. Međutim, uvidom u obilježja postojeće gradnje uočeno je kako većina njih ima ostvarenu najveću katnost određenu PPUO-om Tisno. Također, postojeće građevinske čestice u velikom su dijelu (posebice u staroj jezgri) manje površine od minimalno određenih za novu gradnju, pri čemu je znatan dio područja ograničen konzervatorskim uvjetima (zaštićena kulturno-povijesna cjelina Betine). Uzimajući sve navedeno u obzir, može se zaključiti kako nije izgledno značajno povećanje broja objekata, odnosno stambenih jedinica u izgrađenom dijelu GPN naselja Betina, što znači da eventualno povećanje stambenih jedinica može biti djelomično ostvareno kroz novu gradnju (nadogradnja, rekonstrukcija i sl.) ili unutarnju prenamjenu postojećih građevina, odnosno podjelom prostora na veći broj manjih stambenih jedinica. Procjenjuje se da realna mogućnost izgradnje u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja Betina iznosi maksimalno 15 % procijenjenog broja stambenih jedinica, odnosno oko 508 stambenih jedinica.

6.3. Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	384		

Obrazloženje: Prema podacima PPUO Tisno, raspoloživi neizgrađeni dio građevinskog područja naselja Betine obuhvaća površinu 3,25 ha, dok neuređeni dio građevinskog područja naselja iznosi 3,57 ha. Sukladno tome, na raspolaganju je prema važećem prostornom planu ukupno 6,82 ha. Ova je površina umanjena za 25 % prometnih površina i zelenih površina te je dobivena vrijednost 5,12 ha. Sukladno predviđenoj izgradnji tipične obiteljske kuće s 3 stambene jedinice na građevinskoj čestici 400 m² utvrđeno je da je na raspoloživom neizgrađenom građevinskom području naselja Betina, u skladu s uvjetima PPUO Tisno, moguće izgraditi 128 objekata, odnosno 384 nove stambene jedinice.

6.4. Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	55,9 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 55,9 % lokalnih stanovnika ima negativnu percepciju apartmanizacije, odnosno smatra da pretvaranje stanova u turističke apartmane negativno utječe na kvalitetu života u destinaciji. Ovakav rezultat ukazuje na izraženu zabrinutost dijela lokalne zajednice zbog širenja turističkog smještaja unutar stambenog fonda te upućuje na potrebu pažljivijeg upravljanja razvojem smještajnih kapaciteta u destinaciji. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard odražava minimalnu granicu prihvatljivosti prema kojoj jedna trećina anketiranih stanovnika destinacije (33 %) smatra da treba ograničiti izgradnju vikendica.

Komunalna infrastruktura

7.1. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine			
Vrijednost pokazatelja	2022	2024.	2028.	2032.
	152	155		

Obrazloženje: U 2024. godini turisti su trošili oko 55 % više vode od stalnih stanovnika, što je porast u odnosu na 2022. godinu kada je ta potrošnja iznosila 52 %. Ukoliko se promatra standard od 50 % veće dnevne potrošnje po turistu, može se zaključiti kako su recentne vrijednosti oko prihvatljivog standarda.

7.2. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - električna energija

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032.
	15,25 Potrošnja električne energije po noćenju turista 2,13 Potrošnja električne energije po noćenju stanovnika 13,98		

Obrazloženje: Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u destinaciji TZM Betina iznosi 15,25 % u odnosu na prosječnu dnevnu potrošnju električne energije po stanovniku destinacije. Rezultat pokazuje da, iako turizam (2,13 kWh po turistu) povećava ukupnu potrošnju električne energije tijekom vršne sezone, trenutno ne stvara izuzetno veliko opterećenje na energetska infrastrukturu u odnosu na potrošnju koje generira lokalno stanovništvo (13,98 kWh po stanovniku). Sukladno tome, postoji potreba za praćenjem potrošnje električne energije u svrhu praćenja sezonskih oscilacija, kao i promicanjem održivih oblika energije u smještajnim objektima.

7.3. Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju

Učestalost mjerenja	Tri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2028.	2031.
	15.000 m ² po radniku (Općina Tisno)		

Obrazloženje: Prema procjeni djelatnika komunalnog poduzeća Ježinac d.o.o. na području Općine Tisno nalazi se 75.000 m² javnih površina koje održava ukupno 5 radnika.

7.4. Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	10 tona		

Obrazloženje: Prema procjeni djelatnika komunalnog poduzeća Ježinac d.o.o. u destinaciji se može prikupiti maksimalno 10 tona otpada dnevno. Procijenjena prosječna vrijednost količine komunalnog otpada koji se prikupi u destinaciji tijekom ljeta iznosi oko 5 tona, dok se tijekom zimskog razdoblja smanjuje na oko 1 tone dnevno. Standard propisuje da kapacitet odvoza mora biti najmanje 20 % veći od količine mješovitog komunalnog otpada generiranog u vršnim danima turističke sezone, kako bi se osigurala dovoljna sigurnosna rezerva i spriječilo preopterećenje sustava. U slučaju Betine, gdje se u vršnom danu generira oko 10 t otpada, potreban kapacitet iznosi 12 t. Ako je raspoloživi kapacitet na razini od 10 t, on doseže oko 0,83 (83 %) propisanog standarda, što znači da je ispod preporučene razine i može predstavljati rizik u uvjetima najvećeg opterećenja.

7.5. Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	50,85 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 50,85 % lokalnih stanovnika smatra kako nepravilno odlaganje otpada tijekom turističke sezone predstavlja značajan problem. Ovakav rezultat upućuje na izraženu osjetljivost lokalne zajednice na pitanje upravljanja otpadom u razdoblju povećanog turističkog opterećenja, što ukazuje na potrebu za dodatnim unapređenjem sustava prikupljanja i zbrinjavanja otpada u destinaciji. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard odražava gornju granicu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno jedna trećina anketiranih stanovnika destinacije (33 %) iritirana neprimjereno odloženim otpadom.

Prometna infrastruktura

8.1. Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
Vrijednost pokazatelja	2023.	2024.	2025.	2026
	Brojačko mjesto Ivinj (ŽC 6085-LC 65032: 5,6 km) prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) – 11.664 vozila prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) – 5.845 vozila	Brojačko mjesto Ivinj (ŽC 6085-LC 65032: 5,6 km) prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) – 11.768 vozila prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) – 5.937 vozila		
	Brojačko mjesto Murter (ŽC 6250 – ŽC 6250; 2,8 km) prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) – 5.586 vozila prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) – 2.820 vozila	Brojačko mjesto Murter (ŽC 6250 – ŽC 6250; 2,8 km) prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) – 5.655 vozila prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) – 2.914 vozila		

Obrazloženje: Usporedba prosječnog ljetnog dnevnog prometa (PLDP) i prosječnog godišnjeg dnevnog prometa (PGDP) pokazuje značajno povećanje prometnog opterećenja tijekom turističke sezone. Na mjernom mjestu Ivinj (ŽC 6085 – LC 65032) ljetni promet je veći za približno 100% u 2023. godini (11.664 u odnosu na 5.845 vozila) te za oko 98% u 2024. godini (11.768 u odnosu na 5.937 vozila). Sličan odnos vidljiv je i na mjernom mjestu Murter (ŽC 6250), gdje je promet u ljetnim mjesecima veći za oko 98 % u 2023. godini (5.586 u odnosu na 2.820 vozila) te za približno 94 % u 2024. godini (5.655 u odnosu na 2.914 vozila). Rezultati ukazuju na izrazito sezonsko povećanje prometnih tokova povezano s turističkim kretanjima na otoku Murteru. Usporedba podataka između 2023. i 2024. godine pokazuje blagi porast prometnog opterećenja na oba brojačka mjesta. Na mjernom mjestu Ivinj (ŽC 6085 – LC 65032) prosječni ljetni dnevni promet porastao je za 0,9 %, dok je prosječni godišnji dnevni promet porastao 1,6 %. Na mjernom mjestu Murter (ŽC 6250) prosječni ljetni dnevni promet povećao se 1,2 %, dok se prosječni godišnji dnevni promet povećao za 3,3 %.

8.2. Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje, u danima vršne turističke sezone.		
Vrijednost pokazatelja	2025. (01.08.)	2026.	2027.
Trg na moru – I. zona 100 %			
Dolac, II.zona – 100 %			
Zdrače, II.zona – 100 %			
Obala Petra Krešimira IV, II.zona – 50-60 %			

Obrazloženje: Komunalno poduzeće Ježinac d.o.o. upravlja s ukupno 4 javna parkirališta. Parkirališta su podijeljena u dvije zone. Parkirališta u užoj jezgri naselja (Trg na moru, Dolac, i Zdrače) popunjena su tijekom vršne sezone 100 %. Obzirom na ograničene ljudske kapacitete i slabu implementaciju pametnih rješenja vezanih uz brojanje prometa, tijekom izrade Plana upravljanja destinacijom nije bilo moguće provesti satno brojanje prometa na javnim parkiralištima u svrhu kvalitetne identifikacije njihovog satnog opterećenja. Prihvatljivi standard bio bi osigurati 10-20 % raspoloživih parkirališta u vršnim satima kao iskaz dovoljnog broja parkirališnih mjesta i smanjenja pritiska na- promet u mirovanju u destinaciji.

8.3. Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	33,3 %		

Obrazloženje: Početna vrijednost pokazatelja za 2025. godinu iznosi 33,3 %, što znači da trećina ispitanih stanovnika smatra kako prometne gužve tijekom turističke sezone predstavljaju značajan problem. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard odražava graničnu granicu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno jedna trećina anketiranih stanovnika destinacije (33 %) iritirana gužvom u prometu.

8.4. Zadovoljstvo prometom u mjestu

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	32 %		

Obrazloženje: Početna vrijednost pokazatelja za 2025. godinu iznosi 32 %, što znači da je zadovoljstvo prometom među turistima i jednodnevnim posjetiteljima manje od polovice ispitanika, odnosno nije dosegnut natpolovičan udio zadovoljnih. Ovakav rezultat ukazuje na određene izazove u funkcioniranju prometnog sustava, osobito tijekom razdoblja pojačanih turističkih aktivnosti. Dobiveni podatak upućuje na potrebu za daljnjim unapređenjem organizacije prometa, prometne infrastrukture i održivih oblika mobilnosti s ciljem povećanja zadovoljstva posjetitelja i smanjenja prometnih opterećenja u destinaciji. S obzirom na pitanje o zadovoljstvu elementima ponude destinacije, standard odražava nisku razinu prihvatljivosti prema kojoj bi minimalno 80 % ispitanih turista trebalo iskazati visoko ili vrlo visoko zadovoljstvo prometom u mjestu.

9. Stanovništvo i kvaliteta života

9.1. Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju

Učestalost mjerenja			
Vrijednost pokazatelja	2025.	2031.	2041.
Apsolutna i relativna promjena broja stanovnika u međupopisnom razdoblju 2011.-2021.g. (- 21 st., +3,01 %)			
Prosječna godišnja stopa promjene broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju (+ 0,3 %)			

Obrazloženje: U međupopisnom razdoblju 2011.-2021. zabilježeno je povećanje broja stanovnika u naselju Betina za 21 stanovnika, što predstavlja relativni rast za 3 %. Iako mali u apsolutnim brojkama, ovakav rast ukazuje na potencijal demografske obnove u narednom razdoblju, koji je uzrokovan pozitivnim kretanjem svih sastavnica ukupnog kretanja stanovništva – prirodnog (odnos umrlih i rođenih) te mehaničkog kretanja stanovništva (imigracija i emigracija). Prosječna godišnja stopa promjene broja stanovnika u promatranom razdoblju iznosi + 0,3 %. Unatoč blagom porastu ukupnog broja stanovnika, prisutni su trendovi starenja stanovništva i potencijalne depopulacije u budućnosti zbog smanjenog prirodnog prirasta i iseljavanja mlađih dobnih skupina. Kao donja granica prihvatljivosti promjene stanovništva određuje se stanje bez pada stanovništva (nepromijenjeni broj stanovnika).

9.2. Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	12,5 %		

Obrazloženje: Početna vrijednost pokazatelja za 2025. godinu iznosi 12,5 %, što znači da je iritacija gužvom na ulicama i javnim površina kod većine ispitanika nije izražena. U tom pogledu, lokalno stanovništvo gužvu ne smatra nepoželjnom, već ukazuje na živost mjesta te je smatra poželjnom. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izmjerena vrijednost standard odražava zadovoljavajuću razinu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno jedna trećina anketiranih stanovnika destinacije (33 %) iritirana ljetnom gužvom.

9.3. Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2023.	2027.	2033.
	25,5 (Općina Tisno)		

Obrazloženje: U Općini Tisno indeks priuštivosti stanovanja iznosi 25,5, što znači da za kupnju 1 m² stana ili apartmana prosječni stanovnik mora izdvojiti oko 25,5 % godišnjeg dohotka, što znači da stanovi i dalje relativno skupi u odnosu na prihode lokalnog stanovništva. Prema tom pokazatelju Općina Tisno pripada u gornju polovicu JLS koji imaju težu priuštivost stana. Visoke cijene dodatno su potaknute turističkom potražnjom, pa je važno planirati mjere za povećanje dostupnosti stanova i očuvanje kvalitete života lokalne zajednice.

10. Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma

10.1. Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032.
	VIII. - 36 nezaposlenih Općina Tisno		
	VIII – 35 nezaposlenih Općina Murter-Kornati		

Obrazloženje: Na području destinacije TZM Betina problem nedostatka radne snage reflektira širi nacionalni trend u kojem Hrvatska sustavno bilježi značajan manjak sezonskih radnika u sektoru turizma i ugostiteljstva. Ograničena dostupnost lokalne radne snage dodatno opterećuje poslodavce tijekom vrhunca turističke sezone, što može utječe na kvalitetu pruženih usluga i povećati pritisak na postojeće zaposlenike. Stoga je ključno strateški planirati sezonsko zapošljavanje, poticati uključivanje nezaposlenih i studenata, te razmotriti mogućnosti privlačenja radne snage iz drugih područja ili inozemstva. Dugoročno, destinacija bi trebala razviti mjere za osposobljavanje, zadržavanje i motiviranje radnika, čime bi se osiguralo održivo funkcioniranje turističkog sektora i očuvala konkurentnost destinacije u periodu najveće turističke potražnje. Prema procjenama nositelja tržišta rada preporučljivo je održavanje stopa nezaposlenosti na 3 % kao odraz minimalne razine raspoložive radne snage za sezonsko zapošljavanje.

26.3. Procjena dosegnute razine prihvatnog kapaciteta

U nastavku se integralno prikazuje izračun obveznih i odabranih pokazatelja prihvatnog kapaciteta, postavljeni standardi za pojedine pokazatelje kao i ocjena dostignutoga prihvatnog kapaciteta pojedinih pokazatelja.

Razina dostignutoga prihvatnog kapaciteta prikazana je grafički u tri boje, i to:

- **Crvena boja** označava dostignutu razinu turističke nosivosti pojedine pojave, a određena je uvjetima kad je vrijednost pokazatelja viša ili jednaka definiranom standardu prihvatljivosti
- **Žuta boja** označava zonu dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti pojedine pojave, a određena je uvjetima kad je vrijednost pokazatelja do trećinu niža od postavljenog standarda
- **Zelena boja** označava uvjete kada pojedina pojava nije u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti, a određena je uvjetima kad je vrijednost pokazatelja za više od trećinu niža od postavljenog standarda.

Na temelju analize jaza između izračunatih pokazatelja prihvatnog kapaciteta te postavljenih standarda utvrđena je razina dostignutoga prihvatnog kapaciteta pojedinih analiziranih obilježja destinacije TZM Betina.

Šifra	Naziv	Ocjena dosegnutog prihvatnog kapaciteta	Standard
1.1.	Stav o turizmu kao čimbeniku povećanja blagostanja	89,6 %	66 %
2.1. i 2.2.	Omjer broja kreveta na 100 stanovnika		
	Komercijalni objekti	485,4	485,4
	Vikendice	165,8	165,8
	Nekomercijalni smještaj	175,8	175,8
2.3.	Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje	1,1	1,1
2.4.	Broj kreveta u kom. smještaju i vikendicama na 100 m ² građevinskog područja naselja	1,14	1,16
2.5.	Struktura smještajnih kapaciteta		
	Hoteli	0,0	0,0
	Kampovi	37,3	40
	Objekti u domaćinstvu	31,7	35
	Ostali komercijalni smještaj	5,2	5,4
	Vikendice	25,8	19,6
3.1.	Prosječan broj turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone	3,8	3,8
3.2.	Gužve na javnim prostorima	14	10 %
4.1.	Koncentracija materijalnih atrakcija	0,02	0,02
4.2.	Koncentracija ugostiteljskih sadržaja:	3,5	3,5
4.3.	Kakvoća voda za kupanje	Izvršno	Izvršno
4.4.	Raspoloživa površina plaže po kupacu	5,07	5
4.5.	Kakvoća zraka	I.kategorija	I. kategorija
4.6.	Utjecaj turizma na izgled destinacije	35,9 %	33 %
4.7.	Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora	35,4 %	33 %
4.8.	Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta kao i glavnih atrakcija		
	Ljepota mjesta	78	80

	Uređenost mjesta	50	80
	Uređenost glavnih atrakcija	54	80
5.1.	Razina buke	n/p	n/p
5.2.	Iritacija bukom tijekom turističke sezone	10,4 %	33 %
5.3.	Utjecaj buke na kvalitetu boravka	8 %	10 %
6.1.	Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica	108,8	113
6.2.	Maksimalni potencijal izgradnje funkcionalnih cjelina/stambenih jedinica	892	892
6.3.	Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja	384	384
6.4.	Pretvaranje stanova u turističke apartmane	55,9	33 %
7.1.	Vršno opterećenje vodnog sustava	152	150
7.2.	Vršno opterećenje elektro. energ. sustava	15,25	22
7.3.	Broj djelatnika na održavanju javnih površina	1 zaposlenik na 15.000 m2	1 zaposlenik na 15.000 m2
7.4.	Kapaciteti za odvoz otpada	10 tona dnevno	10 tona dnevno
7.5.	Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone	50,85	33 %
8.1.	Kapacitet prometne infrastrukture u danima vršne turističke sezone		
8.2.	Iskorištenost parkirališta u vršnom razdoblju turističke sezone	90-100	80-90
8.3.	Iritacija prometnom gužvom tijekom turističke sezone	33,3	33 %
8.4.	Zadovoljstvo prometom u mjestu	32	80
9.1.	Kretanje broja stanovnika	3,0 %	0,0
9.2.	Iritacija gužvom na javnim površinama	12,5 %	33 %
9.3.	Indeks priuštivosti stana	25,5	10
10.1.	Raspoloživost dodatne radne snage	Stopa nezaposlenosti 2,2 %	Stopa nezaposlenosti 3 %

Institucionalni i strateški okvir

Analiza institucionalnog i strateškog okvira temelji se na percepciji lokalnog stanovništva o utjecaju turizma na kvalitetu života u destinaciji. Rezultati provedenog istraživanja pokazuju da 89,6 % lokalnog stanovništva ima pozitivan stav prema ukupnim učincima turizma na kvalitetu života, što upućuje na relativno visoku razinu društvene prihvaćenosti turizma u destinaciji.

Ovakav rezultat ukazuje na činjenicu da turizam u trenutnim razmjerima još uvijek ne stvara snažne društvene konflikte te da ga lokalno stanovništvo prepoznaje kao važan gospodarski i razvojni čimbenik. Turizam u Betini predstavlja značajan izvor prihoda i zapošljavanja, osobito kroz razvoj privatnog smještaja, ugostiteljstva, nautike i pratećih uslužnih djelatnosti.

Istodobno, pozitivna percepcija turizma ne isključuje potrebu za aktivnim upravljanjem turističkim razvojem. U kontekstu dugoročnog upravljanja destinacijom važno je kontinuirano pratiti stavove lokalnog stanovništva kako bi se pravovremeno identificirali potencijalni negativni učinci turističkog razvoja, osobito u segmentima prostornog opterećenja, infrastrukture i kvalitete života.

Smještajni kapaciteti

Analiza smještajnih kapaciteta pokazuje izrazitu turističku orijentiranost destinacije Betina. Izračunati omjer od 6,5 kreveta na 1 stanovnika ukazuje na povećanu koncentraciju smještajnih kapaciteta u odnosu na broj stalnih stanovnika destinacije. Takav odnos tipičan je za turistički specijalizirane obalne destinacije u kojima turizam predstavlja dominantnu gospodarsku djelatnost. Obzirom na dosegnuti kapacitet, kreveti u komercijalnom smještaju dosegli su vrlo visoku razinu prihvatljivosti, a njihovo eventualno povećanje bi eventualno bili posljedica stagnacije kuća i stanova za odmor (nekomercijalni smještaj) do 5 %.

Značajan udio smještajnih kapaciteta odnosi se na nekomercijalni smještaj, gdje vrijednost od 175,8 kreveta na 100 stanovnika upućuje na snažnu prisutnost kuća i stanova za odmor. Ovakva struktura karakteristična je za obalna naselja u kojima su sekundarne rezidencije i obiteljski turizam važan element turističkog razvoja. Ovaj broj je značajno veći ukoliko se promatraju kuće za odmor koje se ne vode u službenoj statistici. U pogledu dosegnute razine ovi su kapaciteti premašili gornju granicu prihvatljivosti.

Pokazatelj koji promatra odnos smještajnih objekata u domaćinstvu i kuća za odmor u odnosu na stanove za stalno stanovanje iznosi 1,1 što znači da na jedan stan za stalno stanovanje dolazi približno 1,1 turističkog smještajnog objekta. Ovaj podatak potvrđuje snažnu turističku transformaciju stambenog fonda, pri čemu je dosegnuta razina kreveta u objektima u domaćinstvu preko granice prihvatljivosti.

Analiza prostorne koncentracije smještajnih kapaciteta pokazuje vrijednost od 1,14 kreveta na 100 m² građevinskog područja, što ukazuje na relativno visoku gustoću turističkog smještaja u prostoru. Takva razina turističke izgrađenosti zahtijeva pažljivo planiranje daljnje izgradnje kako bi se očuvala ravnoteža između turističke funkcije prostora i kvalitete života lokalne zajednice. Dosegnuta razina prihvatnog kapaciteta nalazi se blizu gornje granice prihvatljivosti, dok bi eventualna veća razina kreveta u komercijalnom smještaju bila posljedica smanjenja kuća i stanova za odmor (nekomercijalni smještaj), pri čemu se površina izgrađenog dijela građevinskog područja naselja Betina ne bi mijenjala.

Struktura smještajnih kapaciteta pokazuje da najveći udio imaju kampovi s 37,3 %, slijede objekti u domaćinstvu s 31,7 %, kuće i stanovi koji se ne koriste za registrirani kratkoročni najam s 25,8 % te ostali komercijalni smještaj s 5,2 %, dok hotelski smještaj nije zastupljen. Obzirom na trenutnu strukturu smještajne ponude procjenjuje se povećanje udjela kreveta u kampovima do 40 % te objekata u domaćinstvu do 35 %. Također se procjenjuje blago povećanje udjela ostalog komercijalnog smještaja do 5,4 %, uz istodobno smanjenje udjela kuća i stanova koji se ne koriste za registrirani kratkoročni najam na 19,6 %.

Turistička potražnja

Pokazatelji turističke potražnje potvrđuju izraženu sezonalnost turističkih kretanja u destinaciji. U vršnim danima turističke sezone na jednog stanovnika dolazi prosječno 3,7 turista, što znači da broj turista višestruko nadmašuje broj stalnih stanovnika destinacije.

Takav intenzitet turističkog prometa ima izravan utjecaj na opterećenje javnih prostora, infrastrukture i komunalnih sustava. Posebno izraženi pritisci javljaju se tijekom vršnih ljetnih mjeseci kada je koncentracija turista najveća.

Istodobno, rezultati istraživanja pokazuju da 14 % posjetitelja izražava nezadovoljstvo gužvama u javnim prostorima, što sugerira da većina turista trenutačnu razinu turističke aktivnosti još uvijek ne doživljava kao značajan problem. Budući da je pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izračunati se standard nalazi i iznad gornje granice prihvatljivosti prema kojoj bi bilo poželjno da se manje od 10 % ispitanih turista i jednodnevnih posjetitelja izjasni kako negativno percipira gužve.

Resursno-atraksijska osnova

Resursno-atraksijska osnova destinacije Betina temelji se na kombinaciji prirodnih i kulturnih resursa. Iako je površinom relativno mala, destinacija ima bogatu turističku resursno-atraksijsku osnovu.

Koncentracija materijalnih atrakcija u Betini procjenjuje se prihvatljivom s obzirom na veličinu i prostornu strukturu naselja. Materijalne atrakcije raspoređene su unutar relativno malog prostora, ali bez izražene prenapučenosti ili prekomjernog pritiska na pojedine lokacije. Budući da se u planskom razdoblju ne očekuje značajnije povećanje broja materijalnih atrakcija, postojeća vrijednost pokazatelja smatra se održivom i usklađenom s prihvatnim kapacitetom destinacije.

Analiza ugostiteljskih kapaciteta pokazuje porast intenziteta korištenja sjedećih kapaciteta tijekom vršnih dana turističke sezone, što upućuje na povećanu potražnju za ugostiteljskim uslugama i veću koncentraciju posjetitelja u ugostiteljskim objektima. S obzirom na metodološka ograničenja pokazatelja, stručna procjena nositelja turističke politike destinacije upućuje na zaključak da je postojeća razina korištenja sadržaja prihvatljiva (ne stvaraju se gužve), pri čemu se u recentnom razdoblju bilježi smanjenje turističkog prometa.

Kvaliteta prirodnih resursa ostaje na vrlo visokoj razini. Rezultati ispitivanja kakvoće mora na lokacijama plaža Zdrače i Plitka Vala pokazuju najvišu kategoriju kakvoće mora, što predstavlja važan element turističke atraktivnosti destinacije.

Kvaliteta zraka na širem području destinacije ocijenjena je kao prva kategorija kvalitete zraka na mjernoj postaji Vela Straža na Dugom Otoku (Zona HR 5), što znači da je zrak čist ili neznatno onečišćen. Takvo stanje okoliša predstavlja važan element kvalitete života lokalnog stanovništva i turističke atraktivnosti destinacije.

Analiza raspoložive površine plaža pokazuje 5,07 m² po kupacu u vršnim danima sezone, što ukazuje na relativno zadovoljavajuću raspoloživost plažnih prostora u destinaciji. Međutim potrebno je ukazati da se izračunata vrijednost odnosi na sve plažne/obalne resurse destinacije. Međutim, na najpopularnijim plažama destinacije (Bilave, Zdrače, Plitka Vala i Kosirina u otočnom dijelu destinacije) ova bi vrijednost u razdoblju vršne sezone mogla biti niža, ali opet iznad standarda ukoliko se ne bi razmatrala istodobnost korištenja plaža i posjećivanje od dvije trećine potencijalnih korisnika.

Percepcija lokalnog stanovništva pokazuje umjerenu razinu pozitivnog stava prema utjecaju turizma na prostor. Ukupno 35,9 % stanovnika smatra da turizam pozitivno utječe na izgled destinacije, dok 35,4 % smatra da pozitivno utječe na korištenje javnog prostora. S obzirom na pitanje o

negativnom karakteru utjecaja turizma, izmjerene vrijednosti nalaze se minimalno iznad standarda koji odražava minimalnu granicu prihvatljivosti prema kojoj jedna trećina anketiranih stanovnika mjesta (33 %) smatra da turizam narušava izgled mjesta.

U destinaciji je 78 % posjetitelja zadovoljno ljepotom mjesta, 50 % njegovom općom uređenošću te 54 % uređenosti glavnih atrakcija. Izmjerene vrijednosti u pogledu dosegnute razine prihvatnog kapaciteta nalaze se ispod standarda (80-90 %), obzirom da bi trebali iskazati visoko ili vrlo visoko zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta.

Okoliš

Analiza pokazatelja okoliša ukazuje na relativno stabilno stanje okolišnih uvjeta u destinaciji. Iako za područje Općine Tisno nije izrađena strateška karta buke, postojeći prostorni planovi sadrže mjere za sprječavanje i smanjenje buke.

Rezultati istraživanja pokazuju da 10,4 % lokalnog stanovništva smatra buku značajnim problemom tijekom turističke sezone. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izmjerena vrijednost je prihvatljiva, obzirom da se nalazi ispod pretpostavljenog standarda prema kojem bi jedna trećina anketiranih stanovnika mjesta (33 %) trebala smatrati da je bila iritirana razinom buke.

U pogledu izračuna istog pokazatelja i njegovog utjecaja na kvalitetu boravka turista i jednodnevnih posjetitelja, postavljeni standard iznosi 10 %. Anketnim ispitivanjem utvrđeno je da ukupno 8 % posjetitelja navodi buku kao razlog nezadovoljstva kvalitetom boravka, što se trenutno smatra prihvatljivom vrijednošću jer je ispod definiranog praga. Međutim, granica prihvatljivosti mogla bi se postaviti i strože, primjerice na 5 %, kako bi se osigurala viša razina kvalitete boravka i veća zaštita prostora od negativnih utjecaja buke. U tom slučaju postojeća vrijednost od 8 % bila bi iznad prihvatljivog praga, što bi upućivalo na potrebu dodatnog upravljanja izvorima buke u destinaciji.

Prostor

Analiza prostornih pokazatelja ukazuje na snažnu turističku transformaciju prostora destinacije. Udio stambenih jedinica turističke namjene iznosi 108,8 %, što potvrđuje dominantnu turističku funkciju stambenog fonda. Izmjerena vrijednost je na gornjoj granici prihvatljivosti.

Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene, funkcionalne cjeline/stambene jedinice iznosi 892 stambene jedinice.

U svrhu racionalnog korištenja prostora, a posebice zaštite kulturno-povijesne cjeline Betine procijenjena je mogućnost maksimalne izgradnje stambenih jedinica na području izgrađenog, neizgrađenog i neuređenog dijela građevinskog područja naselja. Procijenjena vrijednost iznosi ukupno 892 stambene jedinice od čega 384 (oko 120 objekata) u neizgrađenom i neuređenom dijelu građevinskog područja naselja, a 508 (170 objekata) u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja. Uzimajući sve navedeno u obzir, može se zaključiti kako nije izgledno značajno povećanje broja objekata, odnosno stambenih jedinica u izgrađenom dijelu GPN naselja Betina, što znači da eventualno povećanje stambenih jedinica može biti djelomično ostvareno kroz novu gradnju (nadogradnja, rekonstrukcija i obnova na manjem broju lokacija) ili unutarnju prenamjenu postojećih građevina, odnosno podjelom prostora na veći broj manjih stambenih jedinica.

Percepcija lokalnog stanovništva dodatno potvrđuje osjetljivost na procese apartmanizacije. Ukupno 55,9 % stanovnika smatra da pretvaranje stanova u turističke apartmane negativno utječe na kvalitetu života. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma na korištenje prostora, izračunata vrijednost je ispod standarda tj. minimalne granice prihvatljivosti prema kojoj bi manje od trećine anketiranih stanovnika Betine (33 %) trebalo smatrati da je potrebno ograničiti izgradnju kuća i stanova za odmor (vikendica).

Komunalna infrastruktura

Analiza komunalne infrastrukture pokazuje da turistička aktivnost u destinaciji uzrokuje izražene sezonske promjene u opterećenju komunalnih sustava, osobito tijekom vršnih ljetnih mjeseci kada se broj korisnika infrastrukture višestruko povećava. Iako trenutačni pokazatelji ne upućuju na kritično opterećenje sustava, uočljive su značajne razlike između zimskog i ljetnog razdoblja koje zahtijevaju kontinuirano praćenje i prilagodbu kapaciteta komunalnih usluga.

Vrijednost pokazatelja vršnog opterećenja i udjela objekata u lancu turizma u segmentu potrošnje vode u 2024. godini iznosi 155 %, čime je premašen definirani standard od 150 %. Već u 2022. godini zabilježena je vrijednost od 152 %, što ukazuje da je prihvatni kapacitet bio dosegnut još tada, dok aktualni podaci potvrđuju daljnje pogoršanje stanja. Kontinuirani rast ovog pokazatelja upućuje na sve izraženiji pritisak turističke aktivnosti na vodne resurse, osobito u razdobljima vršnog opterećenja.

Podaci dodatno potvrđuju da turisti troše oko 55 % više vode u odnosu na stalno stanovništvo, što je povećanje u odnosu na 2022. godinu kada je ta razlika iznosila 52 %. Time se jasno prelazi prag održivosti definiran standardom, prema kojem je prihvatljivo odstupanje do 50 %. Ovakav trend ukazuje na neravnotežu između turističke potrošnje i kapaciteta lokalnih resursa, što dugoročno može imati negativne posljedice na dostupnost vode, infrastrukturu te kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Slični obrasci vidljivi su i u potrošnji električne energije. Prosječna potrošnja električne energije po turističkom noćenju iznosi 2,13 kWh, dok prosječna dnevna potrošnja električne energije po stanovniku iznosi 13,98 kWh. Omjer potrošnje iznosi 15,25 %, što znači da turisti u prosjeku troše manje energije koju dnevno troši lokalni stanovnik. Iako turizam povećava ukupnu potrošnju električne energije tijekom ljetne sezone, trenutačni odnos potrošnje ne ukazuje na izrazito veliko opterećenje elektroenergetske infrastrukture. Sukladno tome, prihvatljivi standard može biti već oko 20 % od trenutačnoga vršnog opterećenja. Unatoč tome, tijekom vršnih razdoblja turističke sezone moguće su povećane potrebe za električnom energijom, osobito zbog intenzivnog korištenja klimatizacijskih uređaja i drugih energetske sustava u smještajnim objektima, zbog čega je važno poticati energetske učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije.

Održavanje javnih površina također predstavlja važan segment komunalnog sustava. Na području Općine Tisno nalazi se približno 75.000 m² javnih površina koje održava pet radnika komunalnog poduzeća, što znači da jedan radnik održava oko 15.000 m² javnih površina. Tijekom turističke sezone povećani broj posjetitelja dodatno povećava opterećenje javnih površina, osobito u središnjim dijelovima naselja, na šetnicama, obalnim zonama i drugim javnim prostorima. Takav odnos površine i broja zaposlenika može predstavljati izazov za održavanje visoke razine komunalnog standarda, osobito u razdobljima najveće turističke aktivnosti. Obzirom na plan održavanja javnih površina i angažirani broj zaposlenih od strane komunalnog poduzeća Ježinac d.o.o., može se zaključiti da je opterećenje od 15.000 m² po radniku unutar prihvatljivih standarda i osigurava učinkovito održavanje površina u destinaciji. Ipak, važno je naglasiti kako je za cjelovitu procjenu potrebno kontinuirano praćenje ovog pokazatelja na razini naselja, u čemu bi moglo pomoći uspostavljanje digitalnog geografskog informacijskog sustava (GIS) registra javnih površina.

Sustav prikupljanja komunalnog otpada također pokazuje izraženu sezonsku dinamiku. Procjene komunalnog poduzeća Ježinac d.o.o. pokazuju da se tijekom ljetnih mjeseci u destinaciji prikuplja približno 5 tona otpada dnevno, dok se tijekom zimskog razdoblja količina otpada smanjuje na oko 1 tonu dnevno. Maksimalni kapacitet prikupljanja otpada procjenjuje se na oko 10 tona dnevno. Standard propisuje da kapacitet odvoza mora biti najmanje 20 % veći od količine mješovitog komunalnog otpada generiranog u vršnim danima turističke sezone, kako bi se osigurala dovoljna sigurnosna rezerva i spriječilo preopterećenje sustava. U slučaju Betine, gdje se u vršnom danu generira oko 10 t otpada, potreban kapacitet iznosi 12 t. Ako je raspoloživi kapacitet na razini od 10 t, on doseže oko 0,83 (83 %) propisanog standarda, što znači da je ispod preporučene razine i može

predstavljati rizik u uvjetima najvećeg opterećenja. Zaključno, sustav je ispod poželjne razine, što može predstavljati rizik u razdobljima najvećeg opterećenja. Povećanje količine otpada tijekom ljetnih mjeseci predstavlja dodatni izazov za komunalni sustav, osobito u kontekstu očuvanja čistoće javnih prostora i ostalih turističkih prostora.

Percepcija lokalnog stanovništva dodatno potvrđuje osjetljivost na pitanje upravljanja otpadom. Prema rezultatima istraživanja, 50,85 % stanovnika smatra nepravilno odlaganje otpada značajnim problemom tijekom turističke sezone. Izračunata vrijednost iznad je standardne vrijednosti prema kojoj bi manje od trećine anketiranih ispitanika (33 %) trebalo odgovoriti kako ne postoji iritacija neprimjereno odloženim otpadom.

Ukupno gledano, komunalna infrastruktura u destinaciji trenutačno uspijeva odgovoriti na sezonski povećane potrebe uzrokovane turističkim prometom. Međutim, izražene sezonske oscilacije u korištenju resursa, povećana količina otpada i opterećenje javnih površina ukazuju na potrebu kontinuiranog prilagođavanja komunalnih sustava kako bi se osigurala dugoročna održivost turističkog razvoja i očuvala kvaliteta života lokalne zajednice.

Prometna infrastruktura

Analiza prometne infrastrukture pokazuje snažan sezonski porast prometnih tokova. Analiza podataka s brojačkih mjesta Ivinj (ŽC 6085 – LC 65032) i Murter (ŽC 6250) pokazuje izraženo sezonsko povećanje prometa, pri čemu je prosječni ljetni dnevni promet gotovo dvostruko veći od prosječnog godišnjeg prometa. Takav odnos potvrđuje snažan utjecaj turističke sezone na prometne tokove prema otoku Murteru tj Betini.

Prema dostupnim podacima, parkirališta Trg na moru, Dolac i Zdrače bilježe 100 % popunjenost, dok Obala kralja Petra Krešimira IV ima popunjenost od 50 – 60 %. To znači da na većini lokacija nema slobodnih mjesta u vršnim satima, čime se ne zadovoljava propisani standard. Standard propisuje da bi u vršnim satima trebalo ostati 10-20 % slobodnih parkirališnih mjesta, kako bi se osigurao dovoljan kapacitet i smanjio pritisak na promet u mirovanju.

Rezultati anketnog istraživanja pokazuju da 33,3 % lokalnog stanovništva smatra prometne gužve značajnim problemom. Izračunata vrijednost nalazi se oko granične vrijednosti prema kojoj bi manje od trećine anketiranih ispitanika (33 %) trebalo odgovoriti kako postoji iritacija gužvom u prometu. Budući da je dobivena vrijednost blago iznad praga, može se zaključiti da je prihvatni kapacitet na granici, uz prisutne znakove opterećenja prometnog sustava. Navedeno upućuje na potrebu kontinuiranog praćenja stanja i provedbe mjera za smanjenje prometnih gužvi, osobito tijekom vršnih opterećenja. Preporučuje se uvođenje sustava praćenja prometnih tokova u realnom vremenu, kao i razmatranje novih lokacija za parkiranje i prometno rasterećenje najopterećenijih dijelova destinacije.

Zadovoljstvo prometom među posjetiteljima iznosi 41,6 %, što je značajno ispod definiranog standarda prema kojem bi najmanje 80-90 % turista trebalo iskazivati visoko ili vrlo visoko zadovoljstvo ovim elementom ponude. Ovakav rezultat jasno ukazuje na nezadovoljavajuću razinu kvalitete prometnog sustava u destinaciji te na izraženo odstupanje od prihvatnog kapaciteta. Niska razina zadovoljstva sugerira postojanje problema poput prometnih gužvi, nedostatka parkirališnih mjesta ili neadekvatne organizacije prometa.

Stanovništvo i kvaliteta života

Demografski pokazatelji ukazuju na pozitivan trend kretanja stanovništva u destinaciji. U međupopisnom razdoblju 2011.-2021. godine, broj stanovnika Betine se povećao za 21 stanovnika (+3 %). Iako mali u apsolutnim brojkama, ovakav rast ukazuje na potencijal demografske obnove u narednom razdoblju, koji je uzrokovan pozitivnim kretanjem svih sastavnica ukupnog kretanja stanovništva – prirodnog (odnos umrlih i rođenih) te mehaničkog kretanja stanovništva (imigracija i emigracija). Prosječna godišnja stopa promjene broja stanovnika u promatranom razdoblju iznosi + 0,3 %. Kao donja granica prihvatljivosti promjene stanovništva određuje se stanje bez pada stanovništva (nepromijenjeni broj stanovnika), što znači da destinacija ostvaruje pozitivan demografski trend i nalazi se unutar prihvatnog kapaciteta, s obzirom da ne bilježi pad broja stanovnika, već blagi porast. Ovakvo kretanje upućuje na relativnu stabilnost i potencijal za daljnji razvoj, osobito u kontekstu očuvanja vitalnosti lokalne zajednice i dugoročne održivosti destinacije.

Percepcija lokalnog stanovništva pokazuje relativno nisku razinu iritacije gužvama na javnim površinama. Naime, 16,7 % ispitanika navodi da gužve tijekom turističke sezone predstavljaju značajan problem, što znači da velika većina stanovnika (više od četiri petine) ne doživljava turističku prisutnost u javnom prostoru kao izrazito negativan faktor. Izračunata vrijednost je pozitivna tj. ispod je standardne granične vrijednosti prihvatljivosti prema kojoj bi više od trećine anketiranih ispitanika (33 %) trebala odgovoriti da postoji iritacija ljetnom gužvom. Takav rezultat upućuje na to da se trenutačni intenzitet turističke aktivnosti u destinaciji još uvijek percipira kao prihvatljiv te da turizam u određenoj mjeri doprinosi živosti i društvenoj dinamici mjesta.

Analiza priuštivosti stanovanja pokazuje odnos između cijene nekretnina i prosječnog dohotka stanovništva na području Općine Tisno. Indeks priuštivosti stanovanja iznosi 25,5, što znači da za kupnju jednog četvornog metra stambenog prostora prosječni stanovnik mora izdvojiti približno 25,5 % svog godišnjeg neto dohotka. Ovakva vrijednost ukazuje da je stambeni prostor relativno skup u odnosu na prihode lokalnog stanovništva. Visoka razina turističke potražnje za nekretninama, osobito za kuće i apartmane za odmor, dodatno utječe na rast cijena na lokalnom tržištu

nekretnina. Posljedično, takvi trendovi mogu otežati dostupnost stanovanja za lokalno stanovništvo te dugoročno utjecati na demografsku strukturu i održivost lokalne zajednice. Poželjni standard priuštivosti stanovanja definira se na razini od maksimalno 10 % godišnjeg neto dohotka za kupnju jednog četvornog metra stambenog prostora, jer takav omjer omogućuje da troškovi stanovanja ostanu u razumnim i održivim okvirima za lokalno stanovništvo. Drugim riječima, kada cijena kvadratnog metra ne prelazi 10 % godišnjeg dohotka, stanovanje se smatra financijski dostupnim bez značajnog opterećenja kućnog budžeta, što znači da vrijednost indeksa od 25,5 % na području Općine Tisno značajno odstupa od ovog standarda.

Gospodarstvo i radna snaga

Turizam predstavlja ključni gospodarski sektor destinacije te ima značajan utjecaj na lokalno tržište rada. Istodobno, dostupnost lokalne radne snage tijekom vršnih mjeseci turističke sezone relativno je ograničena.

Nizak broj nezaposlenih osoba tijekom vrhunca turističke sezone ukazuje na strukturni nedostatak radne snage u sektoru turizma i ugostiteljstva, ali ostalim s turizmom povezanim djelatnostima. Poslodavci su stoga često prisiljeni zapošljavati radnike iz drugih regija ili iz inozemstva. U kontekstu lokalnog nezaposlenog stanovništva s područja otoka Murtera i bliže okolice koje čine potencijalnu radnu snagu, poželjno je i imati minimalnu razinu nezaposlenosti od oko 3 %, koja osigurava raspoloživost radne snage za potrebe turističke sezone, ali je potrebno istodobno poticati povećanje zapošljivosti i uključivanja lokalnog stanovništva u tržište rada.

U kontekstu dugoročnog razvoja destinacije, važno je razvijati mjere za privlačenje i zadržavanje radne snage te poticati edukaciju i osposobljavanje radnika u turističkom sektoru. Posebnu važnost ima suradnja s lokalnim poslodavcima i obrazovnim institucijama, kroz jačanje povezanosti školskog sustava s potrebama turističkog tržišta rada, razvoj stručne prakse te programe usmjerenog obrazovanja koji mogu doprinijeti stvaranju kvalificirane i stabilne radne snage u destinaciji.

26.4. Analiza scenarija

Polazeći od potrebe sagledavanja ključnih odrednica turističkoga prihvatnog kapaciteta destinacije Betine u sljedeće četiri godine, analizom scenarija utvrđuju se implikacije različitih opcija turističkog razvoja u četiri međusobno povezane faze:

- utvrđivanje relevantnih činitelja
- definiranje ključnih pokretačkih sila (čimbenika promjene)
- razrada scenarija
- procjena implikacija postavljenih scenarija.

26.4.1 Utvrđivanje relevantnih činitelja

Sukladno provedenoj analizi stanja, ocjenjenog potencijala razvoja turističkog proizvoda, izračunatih pokazatelja održivosti te pokazatelja prihvatnog kapaciteta, izdvojeni su sljedeći relevantni činitelji turističkog nosivog kapaciteta destinacije Betine.

INTERNO OKRUŽENJE
Stavovi lokalnog stanovništva • Pozitivan odnos prema utjecaju turizma na kvalitetu života, uz istodobno izraženi nezadovoljstvo određenim aspektima turističkog razvoja.
Vrijednosti i stavovi lokalnih dionika • Podizanje kvalitete upravljanja destinacijom • Suradnja i povezivanje dionika javnog, privatnog i civilnog sektora • Očuvanje identiteta i autentičnosti destinacije • Ravnoteža između turističkog razvoja i kvalitete života lokalnog stanovništva • Važnost zaštite prirodne i kulturne resursne osnove u razvoju turističke ponude
Odrednice budućeg gospodarskog razvoja • Održivi razvoj

• Zaštita okoliša i krajobraza • Kvaliteta života lokalnog stanovništva • Održavanje recentnih povoljnih demografskih trendova • Poticanje poduzetništva i lokalnih inicijativa • Digitalizacija i inovacije u razvoju destinacije
Odrednice budućeg turističkog razvoja • Razvoj novih turističkih proizvoda (kulturni, aktivni i ruralni turizam) • Podizanje kvalitete smještajne ponude (kamping turizam i obiteljski smještaj)
Uska grla • Skromni institucionalni, organizacijski i financijski kapaciteti turističke zajednice da preuzme upravljanje destinacijom • Neiskorišteni potencijali resursne osnove (ruralni turizam, turizam baštine, aktivni turizam, ekoturizam i sl.) • Visoka razina izgrađenosti nekomercijalnih smještajnih kapaciteta (kuća i stanova za odmor) • Nemogućnost priuštivosti nekretnina za lokalno stanovništvo
Čimbenici rizika
Institucionalno okruženje • uspostavljanje sustava pripreme, realizacije, financiranja i monitoringa učinaka novih, planiranih projekata razvoja turizma • uspostavljanje sustava za praćenje nosivog kapaciteta destinacije • ubrzan rast nekomercijalne turističke izgradnje (kuće i stanovi za odmor) na području građevinskih područja naselja • stagnacija rasta komercijalne turističke izgradnje (tzv. privatni smještaj) na području građevinskih područja naselja Javna i komunalna infrastruktura • Neravnomjeran razvoj prometne infrastrukture u odnosu na porast smještajnih kapaciteta, osobito nekomercijalnog smještaja • Odustajanje od projekta aglomeracije Murter-Betina • Nedovoljna pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom većih brzina interneta Obilježaja turističke ponude • Nemogućnost realizacije kvalitetnije destinacijske ponude, sukladno suvremenim trendovima na turističkom tržištu, odnosno u skladu s očekivanjima suvremenih turista i posjetitelja koji traže autentično iskustvo i veću vrijednost za novac

- Široka smještajna ponuda s cijenama koje nadmašuju očekivanu razinu kvalitete
- Unificirani razvoj ugostiteljske ponude kojim se gubi autentičnost
- Povećanje potrebe za zapošljavanjem i zbrinjavanjem djelatnika iz trećih zemalja, uključujući i osiguranje smještaja

EKSTERNO OKRUŽENJE

Trendovi na tržištu

Globalni trendovi relevantni za destinaciju

- Promjene u preferencijama i ponašanju turista
- Rast potražnje za održivim i autentičnim iskustvima
- Digitalizacija turističkih usluga i komunikacije
- Jačanje konkurencije među destinacijama
- Razvoj selektivnih oblika turizma
- Trendovi vezani uz kvalitetu smještaja i usluge
- Povećana osjetljivost turista na omjer cijene i kvalitete
- Rast važnosti sigurnosti, održivosti i kvalitete života u destinaciji
- Trendovi razvoja cjelogodišnjeg i izvansezonskog turizma
- Utjecaj online platformi i recenzija na percepciju destinacije

Očekivani trendovi na strani potražnje na području destinacije

- nastavak rasta potražnje povezane s nekomercijalnim smještajem
- nastavak potražnje za povećanjem kvalitete komercijalnog obiteljskog smještaja
- rast i diverzifikacija potražnje te širenje sezone kao posljedice razvoja novih turističkih proizvoda (razvoj ruralnog turizma, razvoj MICE turizma, razvoj edukativnog i kulturnog turizma, razvoj aktivnog turizma)

Čimbenici rizika

- Utjecaj klimatskih promjena na turizam (poplavljanje obalnih područja, toplinski valovi, pojava invazivnih vrsta, promjene u morskim ekosustavima)
- Geopolitički i gospodarski utjecaji na turistička kretanja

- Nemogućnost regulacije divlje gradnje izvan građevinskog područja naselja
- Rast ponude visoke dodane vrijednosti u okruženju destinacije

26.4.2 Definiranje ključnih pokretačkih sila

Kako bi se utvrdili relevantni scenariji u ovoj fazi potrebno je odrediti relevantne faktore koji imaju važnost za razumijevanje budućih promjena prihvatnog kapaciteta destinacije Betine. U tom pogledu, ključne pokretačke sile razmatraju se kroz analizu prethodno definiranih činitelja internog i eksternog okruženja.

Analiza scenarija razvoja temelji se na prepoznavanju onih čimbenika koji imaju najveći utjecaj na buduće promjene prihvatnog kapaciteta destinacije. Među brojnim elementima internog i eksternog okružja izdvajaju se oni koji mogu presudno oblikovati razvoj turizma, kvalitetu života lokalnog stanovništva te sposobnost destinacije da dugoročno održivo upravlja turističkim rastom.

U okviru internog okružja posebno se ističe relativno pozitivan odnos lokalne zajednice prema turizmu i svijest o važnosti održivog razvoja. Istodobno su prisutna očekivanja vezana uz podizanje kvalitete turističke ponude, razvoj novih sadržaja te širenje i diversifikaciju turističkih proizvoda. Međutim, ostvarenje takvih ciljeva ograničeno je nedostatnim organizacijskim, institucionalnim i financijskim kapacitetima destinacijskog menadžmenta. Dodatne izazove stvaraju kontinuirani pritisci povezani s rastom nekomercijalnog smještaja, osobito kuća i stanova za odmor, koji povećavaju opterećenje prostora i infrastrukture.

Važan skup rizika povezan je i s institucionalnim te infrastrukturnim aspektima razvoja destinacije. To uključuje nekontrolirano širenje privatnog smještaja i turističke izgradnje, sporost u planiranju i provedbi razvojnih projekata te nedovoljno ulaganje u prometnu i komunalnu infrastrukturu. Osim infrastrukturnih ograničenja, prisutni su i izazovi vezani uz kvalitetu same turističke ponude, koja u pojedinim segmentima ne prati suvremene tržišne zahtjeve i očekivanja posjetitelja.

S obzirom na to da destinaciju čini velik broj međusobno povezanih dionika, uspješnost turističkog razvoja uvelike ovisi o učinkovitosti sustava destinacijskog upravljanja. Upravo sposobnost koordinacije različitih interesa, upravljanja resursima i usmjeravanja razvoja prema održivim načelima predstavlja jedan od ključnih preduvjeta buduće stabilnosti destinacije. Destinacijski menadžment pritom ima važnu ulogu u ublažavanju negativnih učinaka turističkog razvoja te usmjeravanju razvoja prema kvalitetnijim i održivijim modelima. U ovome je od posebnog značaja jačanje daljnje suradnje udruženih TZ-ova na otoku Murteru.

Kada je riječ o vanjskim utjecajima, značajnu ulogu imaju promjene na turističkom tržištu, osobito rast potražnje, promjene u preferencijama gostiju i razvoj novih tržišnih segmenata. Uz to, sve izraženiji utjecaj imaju klimatske promjene, jačanje konkurentskih premium destinacija u okruženju te povećani pritisci povezani s nekretninskom izgradnjom u turistički atraktivnim područjima.

Rast turističke potražnje pritom se pokazuje kao jedan od najvažnijih čimbenika budućeg razvoja jer izravno utječe na intenzitet prostornih, infrastrukturnih i okolišnih pritisaka. Veći broj posjetitelja povećava opterećenje komunalnih sustava, potrošnju prirodnih resursa i količine otpada, osobito u uvjetima nedovoljno razvijene infrastrukture. Zbog toga se upravo dinamika turističke potražnje može promatrati kao ključni element koji će određivati buduće razvojne procese i razinu opterećenja destinacije.

Stavljanje u međudodnos dvije razvojne snage dovodi do četiri scenarija razvoja turizma u Betini koji su rezultat dva – suprotna – praga (nizak/visok) vrijednosti pokretačkih sila koji omeđuju moguća „rješenja“. Pragovi se definiraju radi usporedbe razvojnih smjerova na temelju stručnih procjena, dostupnih podataka i relevantne literature kojom se ocjenjuju nosivi kapaciteti destinacije.

26.4.3 Razrada scenarija

U vremenskom razdoblju do 2029. godine moguće je utvrditi različite smjerove i/ili intenzitete utjecaja utvrđenih ključnih pokretačkih sila:

- Destinacijsko upravljanje: pragovi se iskazuju suprotnim smjerom djelotvornosti upravljanja:
 - uspješno destinacijsko upravljanje osigurava ostvarenje postavljenih ciljeva Plana upravljanja
 - neuspješno destinacijsko upravljanje koje ne omogućuje provedbu postavljenih ciljeva Plana upravljanja
- Rast turističke i nekretninske potražnje: pragovi ove razvojne snage iskazuju se kroz intenzitet rasta:
 - stagnacija odnosno blagi rast turističke potražnje: ostvaruje se prosječna godišnja stopa rasta ukupne turističke i nekretninske potražnje do približno 1 %, pri čemu se promet postupno raspodjeljuje na razdoblje izvan glavnih ljetnih mjeseci (srpanj i kolovoz) uz prosječan godišnji rast noćenja od približno 1 %. Projekcije se temelje na recentnim kretanjima ostvarenim u razdoblju od 2022. do 2025. godine, koja ukazuju na postupno smanjenje ukupnog turističkog prometa, ali i zadržavanje stabilne razine turističke aktivnosti destinacije. U 2029. godini tako se očekuje približno 270.000 do 280.000 ukupnih noćenja, od čega oko 149.000 do 154.000 noćenja u srpnju i kolovozu (55 %), a približno 121.000 do 126.000 noćenja u ostalim razdobljima godine. Očekivani broj dolazaka kreće se između približno 31.000 i 32.000 godišnje. Rast nekretninske potražnje, iskazan brojem kuća i stanova za odmor, projicira se po prosječnoj godišnjoj stopi od približno 2 %, pri čemu se do 2029. godine očekuje povećanje za približno 65 do 70 novih jedinica.
 - ubrzani rast turističke potražnje: u uvjetima osnažene prepoznatljivosti i vidljivosti destinacije te unapređenja širine i kvalitete turističke ponude ostvaruje se prosječna godišnja stopa rasta noćenja od približno 2 % do 3 %, uz rast noćenja u razdoblju srpanj – kolovoz od približno 1 % do 2 % te snažniji rast u ostalim razdobljima godine. Rast nekretninske potražnje, iskazan brojem novih kuća i stanova za odmor, projicira se po prosječnoj godišnjoj stopi od približno 4 %. U 2029. godini stoga se očekuje približno 280.000 do 290.000 ukupnih noćenja, od čega oko 154.000 do 160.000 noćenja u srpnju i kolovozu (udio u ukupnim godišnjim noćenjima oko 55 %), a približno 126.000 do 130.000 noćenja u ostalim razdobljima godine. Očekivani broj dolazaka kreće se između 32.000 i 34.000 godišnje. Očekivani broj kuća i stanova za odmor povećan je za približno 130 do 140 novih jedinica.

Za područje TZM Betine utvrđeni su sljedeći scenariji:

Scenarij 1. Ubrzani rast i neuspješno destinacijsko upravljanje

- Prosječno 400-500 turista više koji borave u komercijalnom smještaju te dodatnih 100 do 150 turista koji borave u nekomercijalnom smještaju više u destinaciji tijekom vršnih ljetnih mjeseci, uz povećanje noćenja u srpnju i kolovozu kumulativno do 2029. godine za 8 % u usporedbi s 2025. godinom.
- Povećanje fizičke turističke potražnje generiralo bi se rastom obiteljskog smještaja (objekata u domaćinstvu) od približno 4 % do 6 % te ostalih vrsta komercijalnog smještaja (apartmani, sobe za iznajmljivanje i studio apartmani) od približno 2 % do 4 %, dok bi kampovi zadržali približno postojeću razinu kapaciteta uz mogući rast do 2 %.
- Povećanje fizičke turističke potražnje u nekomercijalnom smještaju generiralo bi se rastom kuća i stanova za odmor od približno 5 % do 7 %, uz istodobno povećanje iskorištenosti postojećih smještajnih kapaciteta tijekom vršnih ljetnih mjeseci.
- Neriješena uska grla destinacijske nosivosti.
- Jednostavan destinacijski lanac vrijednost bez povećanja širine i kvalitete usluga.
- Smanjenje sezonalnosti rezultat globalnih kretanja na turističkom tržištu zbog klimatskih promjena i promjena navika potrošača, a ne diferenciranoga turističkog proizvoda.
- Poslovanje zasnovano na ekonomiji obujma, sezonskom poslovanju i angažmanu sezonske radne snage te mogućnosti postizanja visokih cijena u relativno kratkom razdoblju godine.

Scenarij 2. Ubrzani rast i uspješno destinacijsko upravljanje

- Prosječno 400-500 turista više koji borave u komercijalnom smještaju te dodatnih 100 do 150 turista koji borave u nekomercijalnom smještaju više u destinaciji tijekom vršnih ljetnih mjeseci, uz povećanje noćenja u srpnju i kolovozu kumulativno do 2029. godine za 8 % u usporedbi s 2025. godinom.
- Povećanje fizičke turističke potražnje generiralo bi se rastom obiteljskog smještaja (objekata u domaćinstvu) od približno 4 % do 6 % te ostalih vrsta komercijalnog smještaja (apartmani, sobe za iznajmljivanje i studio apartmani) od približno 2 % do 4 %, dok bi kampovi zadržali približno postojeću razinu kapaciteta uz mogući rast do 2 %.
- Povećanje fizičke turističke potražnje u nekomercijalnom smještaju generiralo bi se rastom kuća i stanova za odmor od približno 5 % do 7 %, uz istodobno povećanje iskorištenosti postojećih smještajnih kapaciteta tijekom vršnih ljetnih mjeseci.
- Uspješno provođenje aktivnosti na uklanjanju uskih grla destinacijske nosivosti.
- Unapređenje kvalitete usluga i diverzifikacija proizvoda te podizanje tržišne prepoznatljivosti destinacije.
- Poslovanje zasnovano na kvaliteti usluga i stvaranju proizvoda veće vrijednosti te širenju razdoblja poslovanja na izvansezonske mjesece uz cijene koje su praćene kvalitetom usluga.

Scenarij 3. Stagnacija/blagi rast potražnje i neuspješno destinacijsko upravljanje

- Prosječno 120 do 180 turista koji borave u komercijalnom smještaju te oko 80 do 120 turista u nekomercijalnom smještaju više u destinaciji tijekom vršnih ljetnih mjeseci, uz zadržavanje izražene sezonalnosti i povećane pritiske na prometnu, komunalnu i plažnu infrastrukturu. Neriješena uska grla destinacijske nosivosti.
- Jednostavan destinacijski lanac vrijednost bez povećanja širine i kvalitete usluga.
- Smanjenje sezonalnosti rezultat globalnih kretanja na turističkom tržištu zbog klimatskih promjena i promjena navika potrošača, a ne diferenciranoga turističkog proizvoda.

- Poslovanje zasnovano na ekonomiji obujma, sezonskom poslovanju i angažmanu sezonske radne snage te mogućnosti postizanja visokih cijena u relativno kratko razdoblju godine.

Scenarij 4. Stagnacija/blagi rast potražnje i uspješno destinacijsko upravljanje

- Prosječno 120 do 180 turista koji borave u komercijalnom smještaju te oko 80 do 120 turista u nekomercijalnom smještaju više u destinaciji tijekom vršnih ljetnih mjeseci, uz uravnoteženije korištenje infrastrukture i učinkovitije upravljanje turističkim tokovima. Rast pretežito zasnovan na organskom rastu utemeljenom na boljem korištenju raspoloživih kapaciteta i resursa.
- Uspješno provođenje aktivnosti na uklanjanju uskih grla destinacijske nosivosti.
- Unapređenje kvalitete usluga i diverzifikacija proizvoda te podizanje tržišne prepoznatljivosti destinacije, pri čemu je poslovanje zasnovano na kvaliteti usluga, stvaranju proizvoda veće vrijednosti i širenju razdoblja poslovanja na izvansezonske mjesece.
- Cjenovno pozicioniranje destinacije praćeno je kvalitetom usluga.

26.4.3.1 Procjena implikacija postavljenih scenarija

Procjena utjecaja pojedinih scenarija sagledava se prema odabranim obilježjima internog okružja, uz pretpostavku da su ostali činitelji promjene okružja nepromijenjeni.

Zaštita i valorizacija prirodne i kulturne baštine
Scenarij 1. Povećani fizički pritisak turističke potražnje i nedovoljno odgovorno upravljanje prostorom dovode do daljnjeg narušavanja kvalitete prirodne i kulturne baštine te slabljenja konkurentske prednosti destinacije koja proizlazi iz očuvanosti njezinih prirodnih i kulturnih vrijednosti.
Scenarij 2 Mjere upravljanja prirodnom i kulturnom baštinom omogućuju ublažavanje dodatnog pritiska turističke potražnje te očuvanje konkurentske prednosti destinacije koja se temelji na kvaliteti prirodne i resursne osnove.
Scenarij 3 U uvjetima stagnacije ili blagoga rasta turističke potražnje, nedovoljno učinkovito upravljanje destinacijom uzrokuje manji pritisak na turistički razvoj, ali svejedno narušava konkurentske prednosti destinacije.
Scenarij 4 Oснаživanje tržišne prepoznatljivosti i konkurentnosti destinacije u vidu prirodne i kulturne baštine te njihove turističke valorizacije uslijed stagnacije/blagog porasta turističkog pritiska zbog unaprjeđenja kvalitete destinacijskog upravljanja

Smještaj (izgrađenost i rast kapaciteta)
Scenarij 1 - Rast komercijalnih smještajnih kapaciteta (objekti u domaćinstvu, kamping i obiteljski smještaj) približava se procijenjenim granicama prihvatnog kapaciteta te u uvjetima nedovoljno učinkovitog upravljanja destinacijom, povećava pritisak na prostor, prometnu i komunalnu infrastrukturu, te u konačnici postaje usko grlo destinacije. - Budući da je udio nekomercijalnog smještaja u ukupnoj strukturi smještajnih kapaciteta dosegno gornju granicu prihvatnog kapaciteta, u uvjetima nedostatka kvalitetnijeg upravljanja destinacijom nastavlja se pritisak nekomercijalne turističke potražnje i izgrađenosti.
Scenarij 2 Povećanje komercijalnih smještajnih kapaciteta dostiže razinu procijenjene nosivosti prostora te postaje usko grlo destinacije, ali se kroz provedbu upravljačkih i planskih mjera smanjuju negativni učinci turističke aktivnosti i pritisci na prostor, čime se osigurava dugoročnije održivo korištenje destinacijskih resursa. Istodobno se rast nekomercijalnog smještaja usporava kroz učinkovitije upravljanje prostorom i veće uključivanje postojećih kapaciteta u registrirani (komercijalni) smještaj.
Scenarij 3 Rast smještajnih kapaciteta ostaje niži od postavljenog standarda prihvatnog kapaciteta. Uslijed stagnacije/blagog rasta turističkih kretanja u destinaciji ostaje veći udio neiskorištenih smještajnih kapaciteta kao posljedica slabog destinacijskog upravljanja.
Scenarij 4 Rast smještajnih kapaciteta niži je od postavljenog standarda prihvatnog kapaciteta. Provedbom mjera destinacijske politike osigurava se pomicanje prihvatljive razine rasta i porasta popunjenosti kapaciteta te povećanja kvalitete boravka na području destinacije.

Komunalna infrastruktura (odvodnja, vodoopskrba, otpad i telekomunikacijska infrastruktura)

Scenarij 1

- Povećanje fizičkog obujma turističke potražnje dodatno povećava potrošnju vode i opterećenje sustava vodoopskrbe tijekom vršnih ljetnih mjeseci na cijelom otoku Murteru. Takvo povećanje vodi k maksimalnom kapacitetu crpljenja, što u uvjetima neuspješnog destinacijskog upravljanja i povećane turističke i nekretninske aktivnosti dovodi do narušavanja dugoročne održivosti sustava. U sustavu odvodnje povećanje turističke potražnje povećat će problem organizacije postojećeg sustava odvodnje (sabrne jame, odvoz putem ovlaštenih osoba, pročišćivanje sanitarnih otpadnih voda, ispuštanje pročišćenih sanitarnih otpadnih voda i dr.).
- Odustajanje od projekta „Agglomeracija Betina-Murter“ dugoročno povećava rizik infrastrukturnih ograničenja sustava vodoopskrbe i odvodnje, osobito u uvjetima ubrzanog rasta turističke aktivnosti i povećanog sezonskog opterećenja sustava.
- Postojeći sustav gospodarenja otpadom približava se razini maksimalnog sezonskog opterećenja, pri čemu izostanak dodatnih mjera gospodarenja otpadom dugoročno ugrožava održivost sustava.
- Povećanje broja korisnika i turističke aktivnosti tijekom ljetnih mjeseci dodatno opterećuje postojeću telekomunikacijsku infrastrukturu, što u uvjetima ubrzanog rasta i neuspješnog destinacijskog upravljanja negativno utječe na kvalitetu i dostupnost telekomunikacijskih usluga u destinaciji.

Scenarij 2

- Odgovarajući destinacijski menadžment usmjeren na racionalno korištenje vode i smanjenje sezonskih opterećenja (gubitaka vode) omogućuje usklađivanje povećane turističke aktivnosti s kapacitetima sustava vodoopskrbe.
- Ponovno se pokreće realizacija projekta „Agglomeracija Betina-Murter“ čime se stvaraju uvjeti za značajno unaprjeđenje sustava odvodnje i vodoopskrbe u destinaciji. Ukoliko se to ne ostvari, provode ulaganja u sustav vodoopskrbe i odvodnje čime se omogućava ublažavanje infrastrukturnih ograničenja tj. održavanje funkcionalnosti sustava uslijed pojačane turističke potražnje.
- Postojeći sustav gospodarenja otpadom, uz unaprjeđenje kvalitete usluge i primjenu suvremenih praksi osigurava održivo gospodarenje otpadom generiranog značajnijim porastom turističke potražnje. Povećava se stopa odvajanja otpada na razini Općine Tisno na > 20 %.
- Provođenjem aktivnosti usmjerenih na unaprjeđenje pokrivenosti širokopojasnom infrastrukturom većih brzina u pokretnoj i nepokretnoj mreži ublažavaju se negativni učinci povećane turističke potražnje te se osigurava kvalitetnije i učinkovitije funkcioniranje destinacije u uvjetima ubrzanog turističkog rasta. Sustavno se povećava kvaliteta širokopojasne infrastrukture kroz veću pokrivenost područja

pokretnom i nepokretnom mrežom većih brzina (više operatera), uvodi se optički Internet, dodaju nove besplatne wi-fi lokacije i druge aktivnosti koje ukazuju na kvalitetan destinacijski menadžment. Svi ostali telekomunikacijski sustavi optimalno odgovaraju na povećanje turističke potražnje.

Scenarij 3

- Uz izostanak učinkovitijeg destinacijskog upravljanja i blago povećanje/stagnacija fizičkog obujma turističke potražnje postojeći sustav vodoopskrbe i odvodnje ostaje u postojećim infrastrukturnim okvirima, uz povremena sezonska opterećenja tijekom vršnih ljetnih mjeseci te ograničene mogućnosti dugoročnog prilagođavanja budućim razvojnim pritiscima.
- Odustajanje od projekta „Aglomeracija Betina-Murter“ dodatno ograničava mogućnosti dugoročnog unaprjeđenja sustava odvodnje i povećava rizik infrastrukturnih problema tijekom vršnih ljetnih opterećenja.
- Postojeći sustav gospodarenja otpadom može osigurati zbrinjavanje otpada generiranog stagnacijom/blagim povećanjem turističke potražnje
- Postojeća dostupnost i kvaliteta telekomunikacijskih infrastrukture omogućava pružanje zadovoljavajuće usluge uslijed stagnacije/blagog povećanja turističke aktivnosti

Scenarij 4

- Odgovarajući destinacijski menadžment usmjeren na smanjenje gubitaka vode omogućuje dugoročnu održivost sustava vodoopskrbe
- Ponovno pokreće se realizacija projekta „Aglomeracija Betina-Murter“ čime se stvaraju uvjeti za značajno unaprjeđenje sustava odvodnje i vodoopskrbe u destinaciji. Ukoliko se to ne ostvari, provode se manja ulaganja (etapna) u sustav vodoopskrbe i odvodnje čime se omogućava ublažavanje infrastrukturnih ograničenja tj. održavanje funkcionalnosti sustava uslijed pojačane turističke potražnje.
- Postojeći sustav gospodarenja otpadom, uz povećanje učinkovitosti odvajanja i recikliranja otpada, osigurava održivo funkcioniranje sustava u uvjetima stagnacije/blagog rasta turističke aktivnosti.
- Postojeći sustav telekomunikacijske infrastrukture može omogućiti stabilnu uslugu u uvjetima stagnacije/blagog rasta turističke aktivnosti, dok se provođenjem aktivnosti unaprjeđenja (veća pokrivenost područja, optički Internet, nove wi-fi lokacije) osigurava zadovoljavajuća usluga za lokalno stanovništvo, jednodnevne posjetitelje i turiste.

Prometna infrastruktura (promet u kretanju i mirovanju)
Scenarij 1 • Zbog povećane fizičke turističke potražnje i rasta broja smještajnih kapaciteta tijekom ljetnih mjeseci promet u kretanju i mirovanju postaje usko grlo destinacije • Povećanje turističke i nekretninske aktivnosti, osobito u uvjetima neuspješnog destinacijskog upravljanja, pogoršava iritacijske faktore uzrokovane prometom u kretanju i mirovanju kod lokalnog stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista • U uvjetima ubrzanog rasta turističke potražnje te neuspješnog destinacijskog upravljanja očekuje se značajno povećanje intenziteta pomorskog prometa u akvatoriju Betine i Murtera, uz povećan pritisak na komunalne vezove, sidrišta i lučku infrastrukturu, izraženije konflikte između različitih korisnika prostora te smanjenje razine sigurnosti i kvalitete boravka tijekom vršnih ljetnih mjeseci.
Scenarij 2 • Aktivnosti usmjerene na upravljanje prometom u kretanju i mirovanju omogućuju smanjenje prometnih opterećenja i ublažavanje negativnih posljedica povećane turističke aktivnosti tijekom vršnih ljetnih mjeseci. • Aktivnosti usmjerene na promet u kretanju i mirovanju doprinose smanjenju iritacijskih faktora povezanih s povećanom prometnom potražnjom kod lokalnog stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista. • U uvjetima ubrzanog rasta turističke potražnje, ali uz uspješno destinacijsko upravljanje, povećani intenzitet pomorskog prometa djelomično se uravnotežuje unapređenjem lučke infrastrukture, učinkovitijim upravljanjem vezovima i sidrištima te boljom organizacijom pomorskog prometa
Scenarij 3 • U uvjetima stagnacije odnosno blagog rasta turističke i nekretninske potražnje, ali uz neuspješno destinacijsko upravljanje, postojeći prometni problemi zadržavaju se i postupno intenziviraju tijekom turističke sezone zbog izostanka organizacijskih i infrastrukturnih prilagodbi povećanom sezonskom opterećenju. • Uska grla povezana s prometom u kretanju i mirovanju u destinaciji ostaju prisutna i u uvjetima stagnacije/ blagog porasta turističke aktivnosti

- U uvjetima stagnacije odnosno blagog rasta turističke potražnje, ali uz neuspješno destinacijsko upravljanje, pomorski promet zadržava postojeću razinu sezonskog opterećenja, uz nastavak prostornih i infrastrukturnih pritisaka na luke, marine i obalni prostor tijekom ljetnih mjeseci.

Scenarij 4

- Ostvaruju se pretpostavke za postupno uklanjanje destinacijskih uskih grla povezanih s prometom u kretanju i mirovanju u destinaciji u uvjetima stagnacije/blagog porasta turističke potražnje, uz povećanje zadovoljstva lokalnog stanovništva i turista.
- U uvjetima stagnacije odnosno blagog rasta turističke potražnje te uspješnog destinacijskog upravljanja pomorski promet zadržava stabilnu razinu opterećenja, uz učinkovito upravljanje lučkom infrastrukturom i ograničene negativne utjecaje na funkcionalnost obalnog prostora i kvalitetu boravka lokalnog stanovništva i posjetitelja.

Kakvoća mora za kupanje i plažni prostori

Scenarij 1

- Očekuje se da povećanje fizičkog broja turista neće izravno utjecati na kakvoću mora za kupanje, no povećanje turističke aktivnosti može dodatno opteretiti prihvatni kapacitet glavnih mjesnih plaža
- U uvjetima neuspješnog destinacijskog upravljanja i slabog provođenja mjera unaprjeđenja plažne ponude, tijekom vršnih ljetnih mjeseci glavne mjesne plaže nalaziti će se u području dostizanja maksimalne razine prihvatnog kapaciteta

Scenarij 2

- Bez izravnog utjecaja na kakvoću mora, aktivnosti uređenja i održavanja plaža omogućuju da postojeći kapacitet plažnih/obalnih prostora ne dosegne gornju granicu prihvatnog kapaciteta (npr. Zdrače i Bilave), uz bitno unapređenje kvalitete proizvoda povezanih s odmorom na Suncu i moru, što će konačnici doprinijeti povećanju zadovoljstva lokalnog stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista

Scenarij 3

- Bez izravnog utjecaja na kvalitetu mora i blago povećanje fizičke potražnje može se, uz izostanak prikladnog uređenja i održavanja plaža, smanjiti postojeći prihvatni kapacitet glavnih mjesnih plažnih prostora te kvaliteta proizvoda povezanih s odmorom na Suncu i moru.

Scenarij 4

- Prikladno uređenje i održavanje plažnih prostora podiže konkurentnost destinacije i omogućuje razvoj kvalitetnijih turističkih proizvoda povezanih s odmorom na moru.

- Mjere upravljanja obalnim prostorom i kontrola sezonskih opterećenja omogućuju očuvanje kakvoće mora, povećanje kvalitete boravka i zadovoljstva turista i lokalnog stanovništva.

Cestovna prometna dostupnost destinacije

Scenarij 1

- Prosječni ljetni dnevni promet bilježi sezonsko povećanje prometnog opterećenja na prilaznim prometnicama destinacije (otok Murter) koji se generiraju i prema Betini
- Uz povećanje fizičkog obujma turističke potražnje i rast broja noćenja do približno 261.000 godišnje u destinaciji, dodatno se povećavaju prometni pritisci na cestovne pravce i ulazno-izlazne točke, osobito u uvjetima neuspješnog destinacijskog upravljanja, što u konačnici dovodi do povećanja postojećih problema i potencijalnog narušavanja konkurentske sposobnosti destinacije.

Scenarij 2

- Povećanje fizičkog prometa turista koji u destinaciju dolaze cestovnim vozilima ublažava se učinkovitijim upravljanjem prometom u kretanju, regulacijom prometnih tokova tijekom vršnih ljetnih mjeseci te unapređenjem organizacije prometa na prilaznim prometnicama destinacije
- Pritisci povezani s prometom u mirovanju ublažavaju se unapređenjem organizacije parkiranja, učinkovitijim korištenjem postojećih parkirališnih kapaciteta i provedbom mjera upravljanja prometom u mirovanju

Scenarij 3

- Uska grla povezana s prometom u kretanju i mirovanju i dalje ostaju problem

Scenarij 4

- Ublažavanje prometnih opterećenja ostvaruje se kroz učinkovitije upravljanje prometnim tokovima, unapređenje organizacije prometa i razvoj održive mobilnosti.
- Mjere destinacijskog upravljanja omogućuju povećanje kvalitete prometne dostupnosti destinacije i smanjenje sezonskih prometnih pritisaka, uz povećanje zadovoljstva lokalnog stanovništva i turista.

Buka i gužva
Scenarij 1 Pokazatelji iritacijskih faktora povezanih s bukom i gužvom se pogoršavaju kod lokalnog stanovništva te turista i jednodnevnih posjetitelja zbog povećane fizičke turističke potražnje i nedostatka destinacijske politike
Scenarij 2 Uspostavljanje adekvatne destinacijske politike usmjerene na kontrolu buke te upravljanje različitim izvorima gužve na području glavnih javnih prostora ublažavaju posljedice rasta potražnje te omogućuju stvaranje pretpostavki za ublažavanje povezanih iritacijskih faktora
Scenarij 3 U uvjetima stagnacije odnosno blagog rasta turističke aktivnosti ne očekuju se značajnije promjene iritacijskih faktora povezanih s bukom i gužvama, pri čemu sezonska opterećenja ostaju na razini uobičajenoj za ljetne mjesece. U tom pogledu ne poduzimaju se konkretne mjere usmjerene na kontrolu buke i gužve.
Scenarij 4 Nositelji destinacijske politike po potrebi stvaraju pretpostavke za kontrolu buke i upravljanje različitim izvorima gužve na području glavnih javnih prostora (npr. Trg na moru) ublažavaju posljedice rasta potražnje te omogućuju stvaranje pretpostavki za ublažavanje povezanih iritacijskih faktora

26.4.4 Zaključci i preporuke

Analiza odstupanja između željenih standarda i stvarnog stanja pokazatelja prihvatnog kapaciteta ukazuje na to da je destinacija suočena s ograničenjima turističke nosivosti, pri čemu pojedini oblici turističke aktivnosti prelaze granice održivog gospodarskog, društvenog i okolišnog korištenja prostora i resursa.

Iako stanovnici Betine iskazuju pozitivan stav prema turizmu kao pokretaču povećanja blagostanja stanovnika, ističe se prisustvo iritacijskih faktora turizma. Riječ je o percepciji utjecaja turizma na rast troškova života, gužve kao i neprimjereno odloženim smećem, ali i utjecajem turizma na prostor kroz apartmanizaciju. Opravdanu zabrinutost lokalnih stanovnika za stambeno zbrinjavanje potvrđuje i indeks priuštivosti stanovanja, koji dostiže višu razinu od poželjne, što upućuje na potrebu za ograničavanjem tog procesa.

Analiza pokazuje da su izražena sezonalnost turističkog prometa i koncentracija aktivnosti tijekom srpnja i kolovoza ključni izazovi održivog razvoja destinacije. Povećanje broja kuća i stanova za odmor, kao i rast turističke i nekretninske aktivnosti, dodatno povećavaju opterećenje prometne i komunalne infrastrukture te pritiske na prostorne i ambijentalne vrijednosti Betine.

Posebno su izraženi problemi povezani s prometom u kretanju i mirovanju tijekom turističke sezone. Podaci s brojačkih mjesta na prilaznim prometnicama pokazuju značajno povećanje prometnog opterećenja tijekom ljetnih mjeseci, što potvrđuje izraženu sezonsku koncentraciju prometa povezanu s turističkim kretanjima. Uz prometna opterećenja, prisutni su i pritisci na glavne javne površine i plažne prostore, ali ne i iznad gornje granice prihvatnog kapaciteta.

Kada je riječ o komunalnoj infrastrukturi, postojeći sustavi vodoopskrbe i odvodnje te gospodarenja otpadom trenutno omogućuju funkcioniranje destinacije, ali su tijekom vršnih ljetnih opterećenja prisutni povećani infrastrukturni pritisci. Odustajanje od projekta Aglomeracije Murter – Betina kojim se riješilo pitanje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda dodatno ograničava mogućnosti dugoročnog unapređenja komunalne infrastrukture u destinaciji.

U odnosu između obveznih nepercepcijskih pokazatelja te definiranih standarda, postojeća razina turistički potaknute izgrađenosti, kao i mogućnosti daljnjeg razvoja novih kapaciteta, zahtijevaju pojačanu pažnju i aktivnije upravljanje od strane nositelja turističke politike obzirom da se svi pokazatelji izgrađenosti i potencijalne izgrađenosti nalaze se u području dostignute razine turističke nosivosti ili u području dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti.

Scenarijska analiza pokazala je važnost destinacijskog upravljanja kao ključnog čimbenika buduće održivosti i konkurentnosti destinacije. Uspješnost upravljanja turističkim razvojem izravno će utjecati na mogućnost ublažavanja postojećih i budućih pritisaka na prostor, infrastrukturu i kvalitetu života lokalnog stanovništva.

U tom smislu nameće se potreba za:

- zaštitom prirodnih, obalnih i ambijentalnih vrijednosti destinacije
- podizanjem kvalitete smještaja i turističke ponude
- kontrolom turističke i nekretninske izgradnje
- smanjenjem sezonalnosti i razvojem sadržaja izvan glavne sezone
- unapređenjem prometnog sustava i upravljanja prometom u mirovanju
- ulaganjima u komunalnu i širokopojasnu infrastrukturu
- povećanjem kvalitete javnih i plažnih prostora
- učinkovitijim gospodarenjem otpadom i racionalnim korištenjem resursa
- razvojem održive mobilnosti i kvalitetnijeg upravljanja turističkim tokovima
- jačanjem destinacijskog upravljanja i koordinacije razvoja turizma
- očuvanjem identiteta mjesta i kvalitete života lokalnog stanovništva

27. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima

Razvoj turizma na području TZM Betina temeljit će se na održivim praksama koje uključuju pametno korištenje lokalnih prirodnih i kulturnih resursa, aktivno uključivanje lokalne zajednice te jačanje ukupne konkurentnosti destinacije. Nakon sveobuhvatne analize postojećeg stanja, utvrđuje se razvojni smjer destinacije u skladu sa strateško-planskim, prostorno-planskim i ostalim dokumentima od važnosti za destinaciju.

27.1. Strateški okvir

Strateški okvir razvoja TZM Betine usklađuje s ključnim sektorskim strateško-planskim dokumentima Republike Hrvatske i Šibensko-kninske županije:

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine predstavlja temeljni akt strateškog planiranja razvoja hrvatskog turizma kojim se potiče razvoj održivog, cjelogodišnjeg i konkurentnog turizma koji doprinosi gospodarskom razvoju, uz istodobno smanjenje negativnih okolišnih i društvenih učinaka turističkih aktivnosti.

Vizija je razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine:

„Poštujući prirodno i kulturno naslijeđe i jedinstveni identitet svih regija, stvorit ćemo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske.“

Analizom razvojnih potreba i razvojnih potencijala i u cilju ostvarenja vizije definirana su sljedeća četiri ključna strateška cilja razvoja održivog turizma Hrvatske:

1. **Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam** - jedan od ključnih izazova hrvatskog turizma predstavlja izražena sezonalnost i prostorna neujednačenost turističkih aktivnosti, što u razvijenim destinacijama dovodi do prekomjernog turističkog opterećenja. Negativni učinci očituju se kroz pritisak na komunalnu i prometnu infrastrukturu, degradaciju prostora i smanjenje kvalitete života lokalnog stanovništva, ali i kvalitete doživljaja posjetitelja. Kako bi se turističke aktivnosti ravnomjernije rasporedile tijekom godine, potrebno je razvijati održive i autentične turističke proizvode više dodane vrijednosti, jačati posebne oblike turizma te aktivnije uključivati lokalnu zajednicu u upravljanje razvojem destinacije. Istodobno je važno unaprijediti prometnu povezanost i kvalitetu turističke ponude kako bi se poticao održiv i cjelogodišnji razvoj turizma.

2. **Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu** - more i priroda predstavljaju temeljne resurse i glavne motive dolaska turista u Hrvatsku, no intenzivan turistički razvoj i pritisci na prostor sve više utječu na njihovu očuvanost. Turizam pritom ima dvosmjerni odnos s klimatskim promjenama – s jedne strane doprinosi njihovom intenziviranju, osobito kroz promet i povećanje emisija stakleničkih plinova, dok s druge strane klimatske promjene mijenjaju prirodna obilježja i atraktivnost turističkih destinacija. Povećana turistička opterećenja mogu dovesti do smanjenja kvalitete okoliša, pritiska na prirodne resurse i narušavanja ekološke ravnoteže prostora, što dugoročno može negativno utjecati na konkurentnost i održivost turističkih destinacija. Stoga je razvoj turizma potrebno usmjeravati prema načelima okolišne i resursne održivosti, uz smanjivanje negativnih utjecaja turizma na okoliš i prilagodbu klimatskim promjenama.

3. **Konkurentan i inovativan turizam** - razvoj konkurentnog i inovativnog turizma predstavlja jedan od ključnih preduvjeta održivog turističkog razvoja. Razina konkurentnosti turističke destinacije ovisi o nizu međusobno povezanih čimbenika, pri čemu se kao posebno važna područja izdvajaju unapređenje poslovnog okruženja, razvoj ljudskih potencijala i tržišta rada, podizanje kvalitete i strukture smještajnih kapaciteta te stvaranje poticajnih uvjeta za ulaganja, inovacije i digitalnu transformaciju turističkog sektora.

4. **Otporan turizam** - dugoročna otpornost turističkog sektora zahtijeva sposobnost pravodobnog reagiranja na promjene, ali i kontinuirano usmjeravanje razvoja prema održivim modelima poslovanja i upravljanja. Kako bi se osigurala stabilnost i održivost turističkog razvoja, potrebno je unaprijediti sustav upravljanja turizmom, jačati zakonodavni i institucionalni okvir te razvijati modele planiranja temeljene na pouzdanim podacima i pokazateljima. Poseban izazov predstavljaju brze promjene turističkih trendova i interesa posjetitelja, zbog čega je važno razvijati raznolike turističke proizvode i kontinuirano prilagođavati kompetencije zaposlenih u turizmu. Važnu ulogu pritom imaju učinkovito planiranje, međusektorska suradnja i uključivanje u međunarodne inicijative i organizacije radi razmjene iskustava i zajedničkog odgovora na razvojne izazove. Istodobno, potrebno je nastaviti jačati sigurnost turističkih destinacija, budući da se Hrvatska i dalje percipira kao sigurna i poželjna turistička destinacija.

Strategija razvoja turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine glavni je strateško-planski dokument kojim se utvrđuju vizija, ciljevi i prioriteti razvoja turizma te definiraju smjernice za održivo, konkurentno i uravnoteženo upravljanje destinacijom. Strategijom je definirana razvojna vizija Šibensko-kninske županije koja glasi:

„Šibensko-kninska županija svoju 'turističku priču' gradi kroz prizmu očuvanja vrijednosti prostora, svih prirodnih i kulturnih vrijednosti koje se u njemu nalaze. To postiže kroz hrabar i inovativan pristup upravljanju usmjeren na sagledavanje cjelovitosti prostora, ulaganje u ljudske resurse, njegovanje izvrsnosti i kvalitete u svim segmentima turističke ponude.“

Ova Strategija, u skladu je s okvirom definiranim u Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine, kao i s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine te temeljenim politikama Europske unije i trendovima i prognozama Svjetske turističke organizacije.

U skladu s prethodnim konstatacijama, prepoznati su sljedeći strateški ciljevi turističkog razvoja Šibensko-kninske županije:

1. Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu – razvoj turizma na području Šibensko-kninske županije obilježen je kontinuiranim rastom turističkog prometa, uz izraženu sezonsku i prostornu koncentraciju turističkih aktivnosti tijekom ljetnih mjeseci, osobito u obalnim naseljima. Takva koncentracija turističkih tokova stvara sve veći pritisak ne samo na prirodne i kulturne resurse, već i na prometnu i komunalnu infrastrukturu te njihovu dugoročnu održivost. Istodobno, iako je održivi razvoj već dulje vrijeme prisutan kao jedno od temeljnih razvojnih načela, u velikom dijelu obalnih destinacija i dalje prevladava razvoj temeljen na širenju smještajnih kapaciteta apartmanskog tipa. Takvi procesi dodatno opterećuju prostor, povećavaju prometna i infrastrukturna opterećenja te utječu na kvalitetu života lokalnog stanovništva i kvalitetu turističkog doživljaja. U takvim okolnostima budući razvoj turizma potrebno je usmjeravati prema održivijem i uravnoteženijem modelu razvoja, uz usklađivanje turističkih aktivnosti s prostornim i infrastrukturnim kapacitetima destinacije. Posebnu pažnju pritom potrebno je usmjeriti na unapređenje prometne dostupnosti i smanjenje sezonskih prometnih zagušenja, povećanje protočnosti prometne mreže i dostupnosti parkirališnih kapaciteta, osobito u najopterećenijim obalnim naseljima. Jednako je važno osigurati usklađen razvoj turističke ponude i komunalne infrastrukture, osobito sustava vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenja otpadom, koji su tijekom ljetnih mjeseci izloženi povećanim opterećenjima. Uz to, važan element održivog razvoja predstavlja razvoj javnog prijevoza i održivih oblika mobilnosti, kao i očuvanje kvalitete prostora, okoliša i identiteta lokalnih zajednica.

2. Povećanje prosječne potrošnje po danu boravka kao i godišnjih prihoda od turizma - uz unapređenje uvjeta za održivi razvoj turizma, poseban naglasak potrebno je staviti na postupno povećanje prosječne turističke potrošnje i ukupnih prihoda od turizma, pri čemu razvoj ne bi trebao biti usmjeren isključivo na rast fizičkog obujma turističkog prometa. U tom kontekstu važno je razvijati turističke proizvode i sadržaje više dodane vrijednosti, poticati produljenje turističke sezone te povećavati atraktivnost destinacije tijekom pred i posezone. Povećanje turističkih prihoda povezano je i s unapređenjem kvalitete turističkog doživljaja kroz razvoj autentične i diferencirane ponude temeljene na lokalnim posebnostima, kulturnoj i pomorskoj baštini, gastronomiji i prirodnim resursima. Posebnu važnost pritom ima uključivanje lokalnih mikro, malih i srednjih poduzetnika u turistički lanac vrijednosti, čime se potiče ravnomjernija distribucija ekonomskih koristi turizma i jača lokalno gospodarstvo. U cilju povećanja prihoda od turizma potrebno je unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta, osobito kroz podizanje kvalitativnih standarda postojećeg smještaja i razvoj manjih objekata više kategorije i autentičnog karaktera. Istodobno je važno razvijati raznolike turističke sadržaje i posebne oblike turizma koji povećavaju potrošnju i duljinu boravka gostiju, uključujući gastronomiju, kulturne i interpretacijske sadržaje, aktivnosti na otvorenom te sadržaje povezane s lokalnim identitetom i tradicijom. Dodatno, potrebno je jačati suradnju između javnog i privatnog sektora, poticati razvoj lokalnih proizvoda i usluga te unaprijediti sustave turističkog informiranja i digitalne dostupnosti sadržaja. Time se doprinosi većoj aktivnosti posjetitelja tijekom boravka u destinaciji, povećanju turističke potrošnje i stvaranju kvalitetnijeg i konkurentnijeg turističkog proizvoda.

3. Unapređenje postojećeg sustava tržišne komunikacije - u suvremenim uvjetima sve izraženije konkurencije među turističkim destinacijama, primjena digitalnih tehnologija i suvremenih informacijsko-komunikacijskih rješenja postaje jedan od ključnih čimbenika konkurentnosti i kvalitete turističkog proizvoda. Turistima su danas dostupne brojne digitalne platforme i aplikacije koje omogućuju jednostavnije planiranje putovanja, informiranje o destinaciji, odabir smještaja i sadržaja te kvalitetnije upravljanje vremenom tijekom boravka u destinaciji. Potreba za digitalizacijom turističkog sektora dodatno je naglašena tijekom pandemije COVID-19, koja je ubrzala promjene u ponašanju i očekivanjima turista. Unatoč tome, kod dijela turističkih dionika i dalje je prisutna nedovoljna razina digitalizacije poslovanja i tržišne komunikacije, osobito u segmentu privatnog smještaja i manjih poduzetnika. Takvo stanje smanjuje mogućnost kvalitetnog prilagođavanja suvremenim tržišnim trendovima i očekivanjima turista te ograničava vidljivost i konkurentnost turističke ponude. U cilju unapređenja tržišne komunikacije i konkurentnosti destinacije potrebno je poticati razvoj digitalnih kompetencija turističkih dionika, unapređivati internetsku i promotivnu prisutnost turističke ponude te razvijati suvremene modele komunikacije prilagođene različitim skupinama posjetitelja. Posebnu važnost pritom imaju personalizirani pristup korisnicima, jačanje promocije putem digitalnih kanala i društvenih mreža, povezivanje lokalnih turističkih dionika te korištenje digitalnih alata za učinkovitije informiranje, promociju i upravljanje turističkim sadržajima i uslugama.

4. Unapređenje dosadašnjeg načina upravljanja turističkim razvojem - dugoročna održivost turističkog razvoja uvelike ovisi o kvaliteti destinacijskog upravljanja, odnosno sposobnosti javnog i privatnog sektora da razvoj turizma usmjeravaju odgovorno, koordinirano i u skladu s načelima održivosti. Uspješno upravljanje turističkim razvojem podrazumijeva usklađivanje turističkih aktivnosti s prostornim, infrastrukturnim, okolišnim i društvenim kapacitetima destinacije, uz pravodobno prepoznavanje i ublažavanje mogućih negativnih učinaka turizma. U tom kontekstu posebno je važno unaprijediti sustav planiranja i upravljanja turističkim razvojem kroz jačanje suradnje između jedinica lokalne samouprave, turističkih zajednica, gospodarstva i lokalne zajednice. Istodobno je potrebno osigurati kvalitetnije upravljanje javnim prostorima, prometnom i komunalnom infrastrukturuom te turističkim sadržajima i plažama, osobito u razdobljima vršnih sezonskih opterećenja. Daljnji razvoj turizma potrebno je temeljiti na stvaranju uravnoteženijeg i kvalitetnijeg turističkog proizvoda, uz poticanje razvoja sadržaja više dodane vrijednosti, unapređenje kvalitete smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta te razvoj održivih oblika mobilnosti, rekreacijske i javne infrastrukture. Posebnu važnost pritom imaju ulaganja u javne površine, šetnice, biciklističke i pješačke staze te sadržaje koji doprinose kvaliteti života lokalnog stanovništva i kvaliteti boravka posjetitelja. Važan element unapređenja upravljanja odnosi se i na poticanje održivih poslovnih modela, energetske učinkovitosti i smanjenja negativnih okolišnih utjecaja turističkih aktivnosti. Istodobno je potrebno jačati ulogu lokalnog poduzetništva, osobito mikro, malih i srednjih poduzetnika, te osigurati uključivanje lokalne zajednice i ključnih dionika u procese planiranja i donošenja razvojnih odluka. Učinkovito destinacijsko upravljanje podrazumijeva i jasno definiranje razvojnih prioriteta, kontinuirano praćenje pokazatelja turističkog razvoja te usklađivanje parcijalnih interesa različitih dionika u cilju postizanja dugoročno održivog i uravnoteženog razvoja destinacije.

27.2. SWOT analiza

SWOT analiza omogućuje da Plan upravljanja destinacijom TZM Betina bude realan, ciljan i održiv, usmjeren na iskorištavanje njezinih potencijala i poboljšanje konkurentnosti na turističkom tržištu. U kontekstu Plana razvoja destinacije, SWOT analiza služi kao temelj za strateško promišljanje i usmjeravanje budućeg razvoja destinacije kroz prepoznavanje snaga i slabosti koje se odnose na unutarnje čimbenike destinacije, te prilika i prijetnji koje proizlaze iz vanjskog okruženja te mogu imati utjecaj na ostvarenje strateškog okvira razvoja destinacije.

SNAGE	SLABOSTI
Razvijenost turističkog sektora	
• Pozitivna percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji • Stabilan tržišni položaj na tradicionalnim emitivnim tržištima • Izravna i neizravna uključenost lokalnog stanovništva u turističku djelatnost • Profilirane i prepoznatljive manifestacije i događanja • Pozitivna percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji • Duga tradicija obiteljskog smještaja kao tradicionalno dominantnog segmenta smještajne ponude • Postojanje zadovoljavajuće kamping ponude • Visok stupanj zadovoljstva turista ukupnim boravkom u destinaciji • Spremnost nositelja turističke politike na poboljšanje destinacijskog menadžmenta	• Stagnacija turističkih rezultata u recentnom razdoblju • Sezonalnost turističkih kretanja • Rast cijena smještaja koji ne prati kvalitetu ponude • Ponuda komercijalnog smještaja niske dodane vrijednosti • Značajna zastupljenost nekomercijalnog smještaja (vikendica) • Nedostatak hotelske ponude (heritage hotel i sl.) • Nedostatak moderne kamping ponude (premium, ecocamping, glamping) • Nedostatak smještajnih kapaciteta viših kategorija (4* i 5*) • Nedostatak dodatnih sadržaja za cjelogodišnje poslovanje (grijanje, <i>wellness retreat</i>, bazeni, zatvoreni prostori za bicikle, informacijski sustavi, prostor za aktivnosti i druženje) • Rast nelegalnih smještajnih objekata • Porast apartmanizacije

SNAGE	SLABOSTI
Resursno-atraksijska osnova	
• Kvalitetna resursno-atraksijska osnova • Bogata kulturna materijalna i nematerijalna baština (sakralna i civilna baština, kultura života i rada, rukotvorine, običaji, manifestacije i događanja) • Jedinstvena turistička ponuda vezana uz betinsku brodogradnju • Prepoznatljivost Muzeja betinske drvene brodogradnje u međunarodnom i nacionalnom kontekstu • Više pojedinačnih visokokvalitetno uređenih sadržaja u segmentu kulturno-povijesne baštine (npr. Muzej betinske drvene brodogradnje, Muzej na otvorenom, crkva sv. Frane, Kuća Paškvalin, Zgrada uljare, Spomenik betinskim brodograditeljima, poučna staza „Putevima baštine“ i dr.) • Prepoznatljive manifestacije i događanja (Dan Brganje – „Regata za dušu i tilo“, Dani betinske gajete „Regata Dlan i veslo“ i dr.) • Visoko očuvan okoliš (uvale, panoramske točke-brda, Vransko jezero, Modrave, Betinsko-murtersko polje) • Visoka kakvoća mora • Bogatstvo plažnih i obalnih resursa • Blizina NP Kornati, NP Krka i PP Vransko jezero • Visok udio zaštićenih prostora u NATURI 2000 • Marina Betina kao prepoznatljivi nositelj nautičke ponude • Trg na moru kao multifunkcionalni javni prostor s ponudom atrakcija i javne turističke infrastrukture • Osnovna sportsko-rekreacijska ponuda unutar sportskog centra Zdrače • Visoka autentičnost i uređenost mjesta • Vrlo visok stupanj zadovoljstva turista ljepotom mjesta, atmosferom/ugodajem i ekološkom očuvanošću	• Problem razvoja cjelogodišnje turističke ponude • Nedostatak turističke ponude koja nije povezana s glavnim turističkim nišama (Sunce i more, nautika i kultura) • Nedostatak uređenih vidikovaca i odmorišta • Nedostatak sadržaja za sport i rekreaciju (sportsko-rekreacijski ili adrenalinski centar) • Nedovoljna razvijenost ruralnog turizma i promocije OPG-a • Nedovoljno iskorišten potencijal pojedinih resursno vrijednih prostora (Sustipanac, Modrave, Murtersko-betinsko polje i dr.) • Nedostatak gastro evenata i edukacija u ugostiteljstvu (edukacije s temama kvalitete usluge, održivosti, marketinga, prehrane i digitalizacije) • Nedovoljno razvijena ponuda MICE turizma manjih kapaciteta • Nedostatak višednevnih, tematskih i integriranih tura otoka Murtera prilagođenih ciljnim skupinama turista (mlade obitelji, parovi, zlatna dob, nautičari, poslovni segment, avanturisti i sl.)

SNAGE	SLABOSTI
Dostupnost, komunalna i javna turistička infrastruktura	
• Blizina Jadranske magistrale i autoceste A1 • Povezanost mostom u Tisnom s kopnom (nema obilježja otočnosti) • Relativna blizina pomorskih i zračnih luka • Razvijena lučka i nautička infrastruktura (luka Betina te marina i brodogradilište Betina) • Uređeni javni prostori • Uređene mjesne plaže • Pokrivenost destinacije stabilnom vodoopskrbom • Pokrivenost destinacije stabilnom uslugom odvoza i odlaganja otpada • Podizanje kvalitete telekomunikacijske infrastrukture • Postojanje Plana rasvjete Općine Tisno • Funkcionalna i prepoznatljiva javna turistička infrastruktura (odmorište Kosirina, poučne staze i šetnice, Muzej betinske drvene brodogradnje, Prezentacijski centar Betina i dr.)	• Prostorna ograničenja za unapređenje prometne infrastrukture • Nedostatak nogostupa na glavnim javnim cestama čime se narušava sigurnost lokalnog stanovništva i posjetitelja (DC 121 i ŽC 6250) • Neiskorišteni potencijal nerazvrstanih cesta kao turističkih staza i putova • Nedostatna označenost i opremljenost biciklističkih i pješačkih staza • Neuspjela provedba projekta aglomeracije „Murter-Betina“ • Slaba razvijenost sustava javne odvodnje • Neizgrađena nova elektroenergetska postrojenja (TS i dalekovodi) • Nedovoljna uređenost pojedinih plaža • Nedostatak javnih sanitarnih čvorova • Nedostatak parkirnih mjesta u vršnim danima turističke sezone • Nepostojanje karte buke • Nedostatak javne turističke ambulante • Neprimjerena gradnja i nasipavanje obale na pomorskom dobru • Nedovoljna dostupnost javne turističke infrastrukture osobama s invaliditetom • Nedostatak veće pokrivenosti područja većim brzinama širokopojsnog pristupa • Nedovoljna primjena obnovljivih izvora energije • Nedovoljno korištenje digitalnih rješenja (praćenje prometa u kretanju i mirovanju, brojanje posjetitelja, potrošnja vode i struje, odvoz otpada)

SNAGE	SLABOSTI
Upravljanje destinacijom	
• Duga tradicija bavljenja turizmom • Uređenost mjesta • Prepoznavanje problema i aktivan afirmativan odnos javnog sektora prema razvoju turizma • Želja za razvojem održivog i regenerativnog turizma • Mali broj aktivnih, ali uspješnih i prepoznatljivih udruga civilnog društva • Dobra suradnja TZM Betina s javnim ustanovama i ostalim partnerima • Spremnost TZM Betina na provedbu Plana upravljanja i praćenja pokazatelja održivosti	• Nedostatni organizacijski i financijski kapaciteti TZM Betina • Nedostatak sustava za praćenje jednodnevnih posjetitelja • Nedovoljna koordinacija ključnih nositelja turističke politike destinacije u uspostavljanju djelotvornog upravljanja destinacijama na razini otoka Murtera • Mali broj raspoloživih prostora u vlasništvu Općine Tisno za razvoj nove javne turističke infrastrukture • Nerazvijen sustav praćenja održivosti i nosivosti destinacije te učinkovitosti mjera turističke politike • Ograničeni financijski, kadrovski i organizacijski resursi za provedbu aktivnosti uređenja i održavanja javne turističke infrastrukture

SNAGE	SLABOSTI
Ljudski potencijali	
• Gostoljubivost lokalnog stanovništva • Tradicija i vrijedno iskustvo stanovništva u turizmu, posebice obiteljskog tipa poslovanja • Aktivna uključenost lokalne zajednice u turističke aktivnosti • Interes poduzetnika za ulaganja u turizmu • Prepoznavanje potreba na tržištu radne snage • Zadovoljavajuća suradnja s ustanovama u obrazovanju • Povoljni demografski trendovi u posljednjem međupopisnom razdoblju (2011.-2021.)	• Starenje stanovništva • Otežan međugeneracijski prijenos znanja i vještina • Nedostatak radne snage u turizmu • Sezonsko zapošljavanje • Rastuća potreba za stranim radnicima te problematika smještaja i integracije • Nespremnost dionika u turizmu za prilagođavanje tržišnim promjenama na strani ponude i potražnje

SNAGE	SLABOSTI
Digitalizacija, brending i komunikacijske aktivnosti	
• Postojanje snažnog brenda prepoznatljivosti destinacije • Uporaba svih danas relevantnih komunikacijskih offline i online kanala TZM Betina i Muzeja Betinske drvene brodogradnje • Prepoznatljiv imidž destinacije (<i>VisitBetina</i>) • Aktivno sudjelovanje na međunarodnim sajmovima u suradnji s HTZ-om, TZ ŠKŽ i ostalim destinacijama na otoku Murteru • Dostupnost osnovnih online informacija o destinaciji na stranicama Općine Tisno, TZ ŠKŽ, TZO Tisno i dr. • Aktivno provođenje aktivnosti označavanja kvalitete turističkih usluga (<i>Like Home, Bike Friendly, Eno-Gastro, Local host</i> i dr.) • Pozitivne recenzije posjetitelja na digitalnim platformama (Booking, TripAdvisor i dr.)	• Nedovoljna implementacija sustava poslovne inteligencije u poslovanje (baze podataka, B2B, portal, sistematizacije istraživanja, infografike) • Nedovoljan broj prevedenih jezika na postojećoj službenoj web stranici • Potrebna izrada nove web stranice s prilagodbom za osobe s invaliditetom • Nedovoljno razvijen viralni marketing • Nedostatak ciljane promocije na specifičnim tržištima • Nedostatak ciljane promocije na rastućim međunarodnim tržištima

PRILIKE	PRIJETNJE
• Korištenje fondova Europske Unije i nacionalnih sredstava za razvoj destinacije i inovativnih turističkih proizvoda • Prepoznatljivost i atraktivnost Hrvatske na turističkom tržištu • Povoljan svjetski trenutak zbog osviještenosti za borbu protiv klimatskih promjena i uvođenje održivih turističkih inovacija • Rast potražnje za selektivnim oblicima turizma tj. segmentacije turističkog tržišta • Blizina jakih emitivnih tržišta • Iniciranje javno-privatnih partnerstava u realizaciji turističkih projekata i razvoja proizvoda • Razvoj inovativnih digitalnih tehnologija za planiranje i praćenje održivosti destinacije • Prilika za sudjelovanje na međunarodnim sajmovima i konferencijama u svrhu promocije destinacije i stvaranja partnerstava • Razvoj novih smještajnih kapaciteta i turističke infrastrukture za privlačenje novih investitora i zapošljavanje	• Nepovoljna gospodarska i društvena kretanja na nacionalnoj i globalnoj razini • Krizne situacije (pandemije, ratovi, terorizam, klimatske promjene, ekonomska kriza i dr.) • Klimatske promjene • Nemogućnost financiranja razvojnih projekata • Sve veća globalna konkurencija • Pad lojalnosti gostiju • Brze promjene trendova na globalnom turističkom tržištu • Spor proces izmjena/dopuna prostorno-planske dokumentacije • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi te sporost njihovog rješavanja

27.3. Identificiranje općih načela i ciljeva turizma

Rukovodeći se nadređenim županijskim, lokalnim i sektorskim dokumentima, turistički razvoj TZM Betina temelji se na načelima održivog razvoja. To podrazumijeva sustav međusobno povezanih i uvjetovanih načela okolišne, društvene i gospodarske održivosti. Održivi razvoj destinacije obuhvaća ključna načela turizma koja osiguravaju ravnotežu između gospodarskog rasta, očuvanja resursa i dobrobiti svih dionika. Ta načela uključuju: **održivost, kvalitetu, pristupačnost, zadovoljstvo i sigurnost** – svaki od tih elemenata ima važnu ulogu u izgradnji dugoročno uspješne i otporne turističke destinacije. Iz ovih načela proizlaze ciljevi i strateške aktivnosti, dok njihova primjena doprinosi ostvarenju vizije destinacije TZM Betina kao prepoznatljive i konkurentne turističke destinacije.

Opća načela razvoja

➤ Održivost

Okolišna održivost predstavlja jedan od ključnih preduvjeta dugoročnog razvoja turizma i očuvanja kvalitete prostora, kao i kvalitete života stanovnika i boravka posjetitelja na području TZM Betina. Ona podrazumijeva odgovorno upravljanje prirodnim resursima, racionalno korištenje prostora te očuvanje prirodnih i krajobraznih vrijednosti destinacije. S obzirom na prirodne ljepote i vrijednosti prostora kojima destinacija raspolaže, zaštita okoliša ima važnu ulogu u očuvanju njezine atraktivnosti i održivosti turističkog razvoja. U tom kontekstu potrebno je poticati primjenu ekološki prihvatljivih rješenja u planiranju, izgradnji i opremanju turističkih i ugostiteljskih objekata, uz korištenje energetski učinkovitih tehnologija, obnovljivih izvora energije te sustava za racionalno upravljanje vodom i energijom. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti odgovornom upravljanju otpadom kroz povećanje razine odvajanja otpada, smanjenje količine otpada i poticanje održivih praksi u poslovanju i svakodnevnim aktivnostima. Provedba načela okolišne održivosti zahtijeva aktivno sudjelovanje svih dionika u destinaciji, uključujući javni sektor, turističke poduzetnike, stanovnike, turiste i jednodnevne posjetitelje.

Ekonomska održivost podrazumijeva razvoj raznolike i atraktivne turističke ponude koja je usklađena s resursno-atraksijskom osnovnom destinacije. Potrebno je osigurati ravnomjeran razvoj turizma, fokusirajući se ne samo na tradicionalni proizvod Sunca i mora već i na razvoj selektivnih oblika turizma poput nautičkog, kulturnog, aktivnog, ruralnog, ekoturizma, MICE i dr. Povećanje konkurentnosti TZM Betina moguće je kroz razvoj jedinstvenih doživljaja koji naglašavaju lokalni identitet, a sve uz visoku kvalitetu usluge i profesionalnost u turističkoj ponudi. Takav pristup može pridonijeti održivom gospodarskom rastu, povećanju broja posjetitelja i stabilnosti lokalne zajednice.

Društvena održivost na području TZM Betina odnosi se na uključivanje svih ključnih dionika u proces planiranja i razvoja turizma. Važno je stvarati poticajnu društvenu klimu kroz transparentno donošenje odluka i aktivno uključivanje lokalne zajednice, poduzetnika i ostalih sudionika. Na taj način svi imaju priliku izraziti svoje stavove i zajednički oblikovati smjernice razvoja destinacije, čime se smanjuje sukob interesa i povećava osjećaj zajedništva i odgovornosti. Edukacija građana i posjetitelja o važnosti održivosti te promocija društvene interakcije ključni su za uspješno integriranje svih aspekata održivog razvoja u svakodnevni život i poslovanje.

➤ **Kvaliteta**

Unaprjeđenje kvalitete turističke ponude jedan je od ključnih preduvjeta za jačanje konkurentnosti TZM Betina kao održive turističke destinacije. Kvaliteta destinacije podrazumijeva sustavno podizanje standarda u svim segmentima turističkog lanca vrijednosti – od infrastrukture, smještaja i ugostiteljstva do sadržaja, usluga i ukupnog doživljaja posjetitelja. Integrirani pristup upravljanju kvalitetom omogućuje stvaranje cjelovitog i pozitivnog iskustva za posjetitelje te doprinosi dugoročnoj održivosti destinacije.

Provedbom konkretnih razvojnih projekata, utemeljenih na analizi podataka i stvarnim potrebama tržišta, moguće je značajno unaprijediti turističku ponudu i dodatno valorizirati lokalne resurse. Uključivanje načela kvalitete u ukupni razvoj destinacije doprinosi njezinoj prepoznatljivosti, povećanju turističke potrošnje te razvoju novih proizvoda i sadržaja visoke dodane vrijednosti. Kroz uspostavu standarda kvalitete, strateško brendiranje i aktivno upravljanje doživljajem posjetitelja, TZM Betina ima potencijal izgraditi prepoznatljivu poziciju održive i pametne destinacije koja nudi autentične i visokokvalitetne turističke proizvode.

➤ **Pristupačnost**

Razvoj turizma u TZM Betina usmjerit će se na povećanje fizičke, komunikacijske i digitalne pristupačnosti svih turističkih sadržaja i usluga, primjenjujući međunarodne standarde pristupačnosti i načela univerzalnog dizajna. Pristupačnost će se promatrati kao standard kvalitete destinacije koji omogućuje jednostavnije i ugodnije korištenje prostora svim posjetiteljima – osobama s invaliditetom, starijim osobama, obiteljima s djecom te osobama smanjene pokretljivosti. Poseban naglasak stavit će se na uklanjanje fizičkih prepreka kroz prilagodbu glavnih atrakcija, smještajnih i ugostiteljskih objekata te ostalih prostora važnih za korištenje i boravak u destinaciji.. Istodobno će se razvijati digitalne platforme, uključujući mobilne aplikacije, interaktivne karte, audio-vodiče i višejezične informacijske sustave koji će omogućiti lakše planiranje posjeta i samostalno korištenje turističkih sadržaja. Važan segment razvoja pristupačne destinacije bit će i edukacija turističkih djelatnika te podizanje svijesti lokalne zajednice o važnosti uključivog turizma. Sustavnim ulaganjem u pristupačnost TZM Betina razvijat će se kao inkluzivna i konkurentna destinacija dostupna svim posjetiteljima.

➤ Zadovoljstvo

Zadovoljstvo predstavlja jedno od ključnih načela razvoja turizma u TZM Betina te važan pokazatelj kvalitete i uspješnosti upravljanja destinacijom. Razvoj turizma usmjeravat će se prema povećanju zadovoljstva kvalitetom boravka, ponudom sadržaja, uređenjem prostora, dostupnošću usluga i ukupnim doživljajem destinacije. Razina zadovoljstva kontinuirano će se pratiti putem anketnih istraživanja, digitalnih alata i drugih metoda evaluacije, kako bi se pravodobno prepoznale potrebe i unaprijedila kvaliteta turističke ponude, usluga i ukupnog iskustva destinacije. Dobiveni rezultati koristit će se za daljnje prilagođavanje razvojnih aktivnosti i unapređenje kvalitete upravljanja destinacijom.

➤ Sigurnost

Sigurnost će predstavljati temelj razvoja konkurentne i odgovorne turističke destinacije. Razvoj turizma usmjerit će se na osiguravanje visokih standarda sigurnosti kroz nekoliko ključnih aspekata. Fizička sigurnost posjetitelja bit će osigurana kroz učinkovitu organizaciju hitnih službi, sustavan nadzor turističkih atrakcija, primjenu sigurnosnih protokola te poticanje odgovornog ponašanja domaćina i svih sudionika u turističkom procesu. Primjenjivat će se postojeći higijenski standardi te sustavi kontrole kvalitete vode, hrane i zraka u svim objektima i sadržajima destinacije. Informacijska sigurnost bit će osigurana kroz razvoj digitalne pismenosti, zaštitu osobnih podataka te jasnu i pravovremenu komunikaciju u kriznim situacijama, čime će se posjetiteljima i lokalnoj zajednici omogućiti sigurnost i povjerenje u sustav kibernetičke sigurnosti. Preventivna edukacija djelatnika i turista provodit će se redovito, s naglaskom na sigurnosne mjere poput protupožarnih i evakuacijskih uputa, zdravstvenih preporuka i drugih relevantnih savjeta. Kombinacijom ovih mjera TZM Betina će osigurati sigurno, pouzdano i ugodno okruženje za sve posjetitelje, što će značajno doprinijeti njegovoj prepoznatljivosti kao poželjne i odgovorne turističke destinacije.

Polazeći od ključnih koncepata strateškog okvira razvoja turizma destinacije TZM Betina te utvrđenih obilježja destinacije iskazanih analizom stanja i prihvatnog kapaciteta, definiraju se sljedeća ključna načela razvoja turizma koja, osiguravajući ravnotežu između pozitivnih i negativnih strana turističke aktivnosti podržavaju održivost, kvalitetu, pristupačnost, zadovoljstvo i sigurnost.

Uravnotežen razvoj turizma temelji se na stvaranju uvjeta koji potiču rast gospodarskih učinaka turističkih aktivnosti na cijelom području destinacije. Naglasak je pritom na kvaliteti i inovacijama koje su usklađene s dostupnim resursima, uz očuvanje i unapređenje okoliša te prirodne i kulturno-povijesne baštine. Istovremeno se vodi računa o zaštiti prostora i poticanju društvenog razvoja lokalne zajednice.

Kultura kvalitete, kao temelj za stjecanje konkurentskih prednosti i jačanje položaja na međunarodnom turističkom tržištu, podrazumijeva kontinuirano unapređivanje razine kvalitete i izvrsnosti u svim segmentima turističkih usluga, kako izravnih tako i neizravnih. To uključuje razvoj i unaprjeđenje destinacijskog lanca vrijednosti, osmišljavanje autentičnih turističkih doživljaja te učinkovito pozicioniranje i komunikaciju s ciljnim tržištima.

Diversificirani razvoj destinacije temelji se na oblikovanju raznolikog portfelja turističkih proizvoda prilagođenih različitim skupinama turista i posjetitelja. Proizvodi različitog tržišnog potencijala međusobno se nadopunjuju te u sinergiji stvaraju bogatu i sadržajnu ponudu turističkih doživljaja, što predstavlja jedan od ključnih elemenata prepoznatljivosti i privlačnosti.

Suradnja ključnih aktera u planiranju i vođenju turističkog razvoja destinacije predstavlja temelj za usklađivanje potreba lokalnog stanovništva i posjetitelja. Takav pristup doprinosi smanjenju neželjenih utjecaja turizma, ali i potiče povezivanje privatnog, javnog i civilnog sektora. Kroz zajedničko djelovanje stvara se kvalitetna i jedinstvena ponuda doživljaja koja podiže ukupnu vrijednost destinacije.

Ciljevi

Polazeći od visoke važnosti turizma za lokalnu zajednicu, ali i afirmativnog stava stanovnika turizma prema turizmu, uz istodobno razumijevanje i pozitivnih i negativnih utjecaja turizma na destinaciju, definiraju se opći ciljevi razvoja turizma na području TZM Betina, koji proizlaze iz strateškog okvira i rezultata provedene SWOT analize i utvrđenih načela turizma

Ekonomski cilj – Unaprjeđenje turističkog poslovanja

Glavni ekonomski cilj TZM Betina bit će značajno povećati turističke prihode i stvoriti nova radna mjesta kroz kontinuirani rast broja posjetitelja te produljenje trajanja njihovog boravka. Povećanje broja dolazaka i duljine boravka rezultirat će višom potrošnjom po posjetitelju, što će dodatno ojačati i stabilizirati lokalni turistički sektor. Razvoj novih turističkih proizvoda usmjerenih na selektivne oblike turizma predstavlja ključni element strategije. Posebna pažnja bit će posvećena obiteljskom turizmu (Sunce i more) kao temelju ponude te razvoju nautičkog, kulturnog, aktivnog, poslovnog, ruralnog i ostalih selektivnih vrsta turizma čijim unaprjeđenjem će se pridonijeti raznolikosti izvora prihoda, jačanju prepoznatljivosti destinacije i privlačenju različitih ciljnih skupina posjetitelja, što u konačnici doprinosi smanjenju sezonalnosti. Sustavno ulaganje u kvalitetu i inovacije turističke ponude, kao i podrška lokalnom gospodarstvu, omogućit će održivi razvoj turizma koji donosi dugoročne ekonomske koristi i doprinosi cjelokupnom razvoju destinacije. Također, usmjerenost na jačanje upravljačkih i organizacijskih kapaciteta na svim razinama turističkog upravljanja i djelovanja te osnaživanje vještina, znanja i inovativnosti pružatelja usluga.

Socijalni cilj – Socijalna održivost i kvaliteta života

Socijalni ciljevi razvoja turizma u TZM Betina usmjereni su na očuvanje kvalitete života, zadovoljstva i dugoročne održivosti destinacije. Razvoj turizma temeljit će se na uravnoteženom korištenju prostora i resursa, uz nastojanje da turizam pozitivno doprinosi svakodnevnom životu i funkcioniranju destinacije. Posebna pažnja posvetit će se smanjenju postojećih i sprječavanju nastanka novih negativnih učinaka turizma povezanih s turističkom izgradnjom, prometnim opterećenjima, gospodarenjem otpadom, pritiscima na prostor i ostalim čimbenicima koji mogu utjecati na kvalitetu boravka i života u destinaciji. Socijalni razvoj destinacije poticati će se kroz unapređenje pristupačnosti, dostupnosti sadržaja, kvalitete javnih prostora i uključivog razvoja turizma. Naglasak će biti na stvaranju ugodnog, sigurnog i kvalitetnog okruženja koje pridonosi zadovoljstvu i pozitivnom doživljaju destinacije tijekom cijele godine.

Ekološki ciljevi - Očuvanje kopnenog i morskog okoliša i odgovorno upravljanje prostorom

Ekološki cilj održivog upravljanja prostorom i očuvanja kopnenih i morskih ekosustava temelji se na potrebi zaštite prirodnih resursa i očuvanja autentičnosti Betina kao ključnih vrijednosti razvoja turizma. Cilj je osigurati uravnotežen razvoj destinacije kroz odgovorno korištenje prostora, ograničavanje prekomjerne izgradnje i smanjenje negativnog utjecaja turističkih aktivnosti na okoliš i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Poseban naglasak stavlja se na zaštitu obalnog područja, mora i prirodnih staništa te na primjenu održivih rješenja u turističkoj infrastrukturi i poslovanju. To uključuje učinkovitije gospodarenje otpadom, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, razvoj pješačkih i biciklističkih staza, očuvanje krajobraza te uvođenje ekoloških standarda i certificiranja turističkih objekata. Razvojem održivih oblika turizma i podizanjem svijesti o važnosti očuvanja okoliša, Betina će jačati svoju prepoznatljivost kao odgovorna i konkurentna turistička destinacija koja dugoročno štiti prirodnu baštinu i osigurava kvalitetan život lokalnoj zajednici.

Kulturološki ciljevi - Očuvanje identiteta, tradicije i kvalitete života lokalne zajednice

Turizam na području Betina treba biti usmjeren na očuvanje i valorizaciju bogate kulturne i povijesne baštine destinacije te jačanje njezina autentičnog identiteta. Posebna vrijednost Betine očituje se u materijalnoj i nematerijalnoj baštini života uz more i od mora, uključujući drvenu brodogradnju, ribarstvo, pomorska znanja i vještine, tradicijske običaje, lokalni govor, manifestacije i zajedništvo lokalnog stanovništva. Turizam treba biti usmjeren na valorizaciju tih posebnosti kroz pažljivo osmišljene programe, interpretacijske sadržaje i događanja koja poštuju identitet

mjesta. Cilj je očuvati karakter Betine kao autentične sredine te osigurati da razvoj turizma doprinosi jačanju zajednice, a ne narušavanju njezine društvene i prostorne ravnoteže. Razvoj turizma treba se temeljiti na očuvanju autentičnog načina života i prijenosu znanja i iskustava starijih generacija kroz suvremenu interpretaciju kulturne baštine.

27.4. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

Polazeći od postavljenih općih načela i ciljeva razvoja turizma, strateški razvoj turizma na području TZM Betina odraz je potrebnih unapređenja turizma destinacije u budućnosti kao okvira strateškog pristupa razvoju turizma u četverogodišnjem razdoblju te prioriteta područja djelovanja koja će osigurati uspješnu realizaciju Plana upravljanja.

Određivanje strateškog smjera i prioriteta turizma TZM Betine nalaže stoga traženje odgovora na ključna razvojna pitanja i područja polazeći od razlike između današnjeg stanja i stanja koje se želi ostvariti u budućnosti, i u odnosu na opće ciljeve razvoja i na tržišno pozicioniranje destinacije, razvoj proizvoda ili podizanje razine prepoznatljivosti. Strateški smjer destinacije određuje, polazeći od postavljenih općih ciljeva, odgovore na sljedećih pet razvojnih pitanja:

- Što turizam treba omogućiti stanovnicima Betine?
- Kakvu percepciju želimo oblikovati kod turista i posjetitelja?
- Kakav turizam želimo razvijati u budućnosti?
- Kako dodatno unaprijediti turističku ponudu Betine?
- Kako treba upravljati razvojem turizma?

Što turizam treba omogućiti stanovnicima Betine?

- višu kvalitetu života i veći životni standard
- unaprijeđenu komunalnu, prometnu i društvenu infrastrukturu
- stabilne i dugoročne izvore prihoda
- smanjenje negativnih utjecaja turizma (apartmanizacija, pritisak na prostor)
- očuvanje lokalnog identiteta i tradicije

Kakvu percepciju želimo oblikovati kod turista i posjetitelja?

- autentična i prepoznatljiva destinacija
- gostoljubiva i prijateljski orijentirana sredina
- ekološki odgovorna i očuvana
- sigurna i ugodna za boravak
- lako dostupna i organizirana

Kakav turizam želimo razvijati u budućnosti?

- održiv, transformativan i dugoročno otporan
- cjelogodišnji, a ne samo sezonski
- usmjeren na kvalitetu, a ne masovnost
- temeljen na lokalnim resursima (baština, brodogradnja more, tradicija)
- orijentiran na posebne doživljaje i autentičnost

Kako dodatno unaprijediti turističku ponudu Betine?

- razvijanjem novih sadržaja i doživljaja (kultura, tradicija, nautika, priroda, *business*, *wellness*)
- jačanjem kvalitete smještaja i usluga
- digitalizacijom i modernom promocijom
- povezivanjem s okolicom i regionalnom ponudom
- poticanjem inovacija i lokalnog poduzetništva

Kako treba upravljati razvojem turizma?

- u skladu sa strateškim i prostorno-planskim dokumentima
- uz uključivanje lokalne zajednice u donošenje odluka
- kroz suradnju javnog, privatnog i civilnog sektora
- transparentno i odgovorno
- integriranim vertikalnim i horizontalnim destinacijskim sustavom upravljanja
- uz osigurane financijske i ljudske resurse

Na temelju ovih pitanja TZM Betina definirala je sljedeće strateške pravce i prioritete razvoja koji omogućuju razvoj otporne, atraktivne i održive destinacije, čije je upravljanje i razvoj usklađeno s europskim i globalnim trendovima turizma, s jasno postavljenim ciljevima do 2029. godine.

Na temelju analize stanja, SWOT analize i analize strateško-planskih opredjeljenja razvoja Šibensko-kninske županije, za područje destinacije TZM Betina definirani su sljedeći strateški pravci i prioriteti razvoja:

Tablica 54. Strateški smjer i prioriteti razvoja destinacije TZM Betina, izvor: Level Project d.o.o.

Strateški smjer	Ključni prioriteti razvoja TZM Betina
1. Održivo i uključivo upravljanje destinacijom	Upravljanje nosivim kapacitetom prostora, održivo širenje smještajnih kapaciteta i apartmanizacije, razvoj zelene infrastrukture te uspostava sustava praćenja turističkih tokova i opterećenja prostora.
2. Diverzifikacija turističkih proizvoda	Razvoj tematskih ruta i poučnih staza, jačanje razvoja novih turističkih proizvoda (odmorišni, kulturni, nautički, aktivni, ruralni, MICE, ekoturizam), obogaćivanje gastronomske ponude te razvoj manjih autentičnih doživljajnih programa
3. Razvoj cjelogodišnje ponude	Poticanje programa i događanja izvan glavne sezone, razvoj novih turističkih proizvoda, promocija lokalne gastronomije i manifestacija s ciljem produljenja boravka
4. Zelene i klimatski odgovorne inicijative	Povećanje energetske učinkovitosti, održivo upravljanje otpadom i vodnim resursima, razvoj ekološki prihvatljive mobilnosti te organizacija događanja s minimalnim utjecajem na okoliš.
5. Digitalna transformacija destinacije	Uspostava integrirane destinacijske digitalne platforme, alati za upravljanje protokom posjetitelja, razvoj mobilnih aplikacija i digitalnih interpretacijskih sadržaja.
6. Podizanje kvalitete i jačanje kompetencija	Sustavno unaprjeđenje kvalitete usluge kroz edukacije dionika, primjena modela upravljanja kvalitetom te poticanje digitalne i ekološke pismenosti.
7. Prepoznatljivost i komunikacija destinacije	Razvoj jasnog vizualnog identiteta, promocija autentičnih vrijednosti mjesta, primjena suvremenih marketinških alata i storytelling pristupa.
8. Razvoj ljudskih resursa i lokalnih kapaciteta	Jačanje suradnje među dionicima, stručno usavršavanje zaposlenih u turizmu, poticanje uključivanja mladih i stvaranje poticajnog radnog okruženja.
9. Suradnja i umrežavanje	Jačanje regionalne i međunarodne suradnje, uključivanje u tematske mreže i projekte, povezivanje s drugim destinacijama i razmjena primjera dobre prakse.

27.5. Strateški okvir plana upravljanja destinacijom TZM Betina

Strateški razvoj turističke destinacije TZM Betina treba se temeljiti na usklađenom korištenju prirodnih, kulturnih i društvenih resursa, uz jasno postavljene ciljeve koji uključuju održivost, inovativnost, pristupačnost i uključivanje lokalne zajednice.

27.5.1 Vizija

Vizija turističke destinacije Betina opisuje željenu sliku budućnosti, pri čemu prepoznaje strateške prednosti i nedostatke kao i prilike i prijetnje koje dolaze iz okruženja. Vizija je rezultat provedenih analiza stanja turizma u destinaciji, SWOT analize, definiranih ciljeva i načela razvoja turizma kako bi se dobio uvid u njihovo poimanje daljnjeg razvoja održivog turizma destinacije

Vizija također polazi od okvira koji je zadan u nacionalnoj strategiji turizma Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine koja glasi: „*Poštujući prirodno i kulturno naslijeđe i jedinstveni identitet regija, stvorit ćemo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske.*“ Vizija je usuglašena s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine i podržava realizaciju nacionalnih klimatskih i energetske ciljeva. Također je usklađena s temeljenim politikama Europske unije te trendovima i prognozama Svjetske turističke organizacije na globalnoj razini.

Sažimajući prethodne odrednice, definirana je vizija upravljanja turizmom destinacije TZM Betina koja glasi:

„Betina će do 2029. godine biti prepoznata kao autentična destinacija bogate kulturne baštine, očuvanog prirodnog okruženja i snažnog lokalnog identiteta. Drvena brodogradnja, maritimna tradicija, čisto more i pitomi mediteranski krajolik činit će temelj njezine prepoznatljivosti. Kulturne manifestacije, život uz more i povezanost zajednice dodatno će oblikovati jedinstveni karakter mjesta.

Turizam će se razvijati planski i održivo, u skladu s potrebama lokalnog stanovništva, uz očuvanje prostora, mora i tradicijskih vrijednosti. Poseban naglasak bit će na zaštiti kulturne baštine, unaprjeđenju kvalitete smještaja i infrastrukture te poticanju cjelogodišnjih sadržaja. Betina će biti mjesto kvalitetnog života i autentičnog doživljaja, u kojem turizam doprinosi zajednici, čuva njezin identitet i obogaćuje svakodnevicu njezinih stanovnika.“

27.5.2 Strateški ciljevi

Razvojni smjer destinacije TZM Betina definiran je uzimajući u obzir usklađivanje s temeljnim strateško-planskim dokumentima : Strategijom razvoja održivog turizma do 2030., Strategijom turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine, Planom upravljanja destinacijom turizma Šibensko-kninske županije, Masterplanom turizma Šibensko-kninske županije, Planom razvoja Šibensko-kninske županije 2021.-2027., Provedbenim programom Općine Tisno 2025. do 2029. godine, Strategijom pametnog razvoja Općine Tisno i Strategijom zelene urbane obnove Općine Tisno.

Sukladno tome, postavljena su četiri posebna cilja razvoja turizma destinacije TZM Betina do 2029. godine:

1. Održivo upravljanje i smanjivanje negativnih utjecaja turizma
2. Podizanje kvalitete destinacijskog lanca vrijednosti
3. Unaprjeđenje sustava upravljanja razvojem turizma
4. Unaprjeđenje komunikacije i tržišne prepoznatljivosti destinacije

Tablica 55. Strateški ciljevi Plana upravljanja destinacijom TZM Betina, izvor: Level Project d.o.o.

1. Održivo upravljanje i smanjivanje negativnih utjecaja turizma

Cilj održivog upravljanja turizmom usmjeren je na smanjenje negativnih utjecaja turističkog razvoja na prostor, okoliš i kvalitetu života u destinaciji. Poseban naglasak stavlja se na očuvanje prirodne i kulturne baštine, unapređenje komunalne i prometne infrastrukture te odgovorno upravljanje prostorom i turističkim rastom. Razvoj turizma treba biti usklađen s načelima održivosti, uz zaštitu kopnenih i morskih ekosustava, smanjenje ekološkog otiska turističkih aktivnosti te podizanje standarda kvalitete prostora i boravka u destinaciji. U okviru ostvarenja ovog cilja provodit će se mjere usmjerene na unapređenje sustava upravljanja prostorom, prometne i komunalne infrastrukture te turističke infrastrukture. Mjere uključuju izmjene i dopune prostornih i urbanističkih planova, zaštitu vrijednih prirodnih i kulturnih područja, poboljšanje prometnog sustava i javnog prijevoza, razvoj pješačko-biciklističke infrastrukture i e-mobilnosti, modernizaciju javne rasvjete, unapređenje sustava gospodarenja otpadom, vodoopskrbe i odvodnje te uređenje javnih, zelenih i turističkih prostora. Također će se provoditi aktivnosti usmjerene na unapređenje dostupnosti digitalne infrastrukture, uređenje plaža i javne opreme te razvoj interpretacijskih sadržaja s ciljem povećanja funkcionalnosti, održivosti i ambijentalne kvalitete destinacije.

2. Podizanje kvalitete destinacijskog lanca vrijednosti

Cilj je unaprijediti kvalitetu turističke ponude kroz razvoj autentičnih, održivih i tržišno konkurentnih proizvoda koji se temelje na identitetu i posebnostima destinacije. Poseban naglasak stavlja se na jačanje destinacijskog lanca vrijednosti povezivanjem lokalnih dionika, razvojem kvalitetnih turističkih proizvoda te unapređenjem znanja, vještina i inovativnosti u turizmu. Razvoj turističke ponude usmjerit će se na povećanje dodane vrijednosti, produljenje turističke sezone, diversifikaciju sadržaja i jačanje konkurentnosti destinacije. U okviru ovog cilja provodit će se mjere usmjerene na podizanje razine znanja i vještina dionika u turizmu te širenje destinacijskog lanca vrijednosti turističkih proizvoda usklađenih s tržišnim pozicioniranjem destinacije. Aktivnosti uključuju organizaciju edukacija za lokalne dionike u turizmu, unapređenje kvalitete obiteljskog smještaja, poticanje obrazovanja za deficitarna zanimanja te razvoj novih znanja i kompetencija u području upravljanja kvalitetom turističkih usluga. Poseban naglasak stavit će se na razvoj turističkih proizvoda i sadržaja koji se temelje na autentičnosti, lokalnom identitetu, maritimnoj tradiciji, kulturnoj baštini i prirodnim vrijednostima destinacije. Razvoj ponude usmjerit će se na stvaranje kvalitetnih i cjelogodišnjih turističkih iskustava kroz unapređenje postojećih i razvoj novih sadržaja, manifestacija i selektivnih oblika turizma (obiteljskog, kulturnog, nautičkog, aktivnog, ruralnog, poslovnog i ekoturizma), s ciljem jačanja prepoznatljivosti, atraktivnosti i konkurentnosti destinacije.

Također će se poticati unapređenje kvalitete postojećih i razvoj novih manifestacija i događanja s ciljem obogaćivanja turističke ponude, povećanja atraktivnosti destinacije i stvaranja prepoznatljivih sadržaja tijekom cijele godine.

Razvoj turističke ponude temeljit će se na održivosti, autentičnosti i povezivanju lokalnih resursa, uz kontinuirano unapređenje kvalitete smještajne ponude prilagođene suvremenim trendovima, potrebama tržišta i podizanju kvalitete boravka u destinaciji.

3. Unapređenje sustava upravljanja razvojem turizma

Cilj je uspostaviti učinkovit, održiv i podatkovno utemeljen sustav upravljanja razvojem turizma koji će omogućiti kvalitetnije planiranje, praćenje i usmjeravanje razvoja destinacije. Poseban naglasak stavlja se na razvoj sustava praćenja održivosti i inovativnosti destinacije, primjenu digitalnih rješenja u upravljanju turizmom te jačanje koordinacije i suradnje među dionicima uključenima u razvoj destinacije. U okviru ovog cilja provodit će se mjere usmjerene na razvoj sustava praćenja pokazatelja održivosti i zadovoljstva u destinaciji, provedbu anketnih istraživanja te prikupljanje podataka važnih za donošenje razvojnih odluka i upravljanje turističkim tokovima. Posebna pažnja posvetit će se primjeni pametnih i digitalnih rješenja kroz razvoj aplikacija i e-usluga za upravljanje destinacijom, praćenje turističkih kretanja i unapređenje dostupnosti informacija i usluga za posjetitelje. Također će se poticati jačanje destinacijskog menadžmenta kroz koordinaciju lokalnih dionika, praćenje provedbe turističkih politika i redovito izvještavanje o provedbi Plana upravljanja destinacijom.

4. Unapređenje komunikacije i tržišne prepoznatljivosti destinacije

Cilj je unaprijediti komunikaciju destinacije i ojačati njezinu tržišnu prepoznatljivost kroz razvoj kvalitetnih promotivnih aktivnosti, digitalne prisutnosti i prepoznatljivog identiteta destinacije. Poseban naglasak stavlja se na učinkovito informiranje javnosti, jačanje vidljivosti destinacije na turističkom tržištu te razvoj suvremenih komunikacijskih kanala prilagođenih potrebama posjetitelja i tržišnim trendovima. U okviru ovog cilja provodit će se mjere usmjerene na jačanje prepoznatljivosti destinacije i informiranje javnosti kroz razvoj i unapređenje službenih digitalnih kanala komunikacije, izradu promotivnih i informativnih materijala te kontinuirano unapređenje vizualnog identiteta i brenda destinacije. Posebna pažnja posvetit će se aktivnoj digitalnoj prisutnosti putem mrežnih stranica, društvenih mreža, multimedijalnih sadržaja i drugih suvremenih oblika promocije s ciljem povećanja vidljivosti i atraktivnosti destinacije. Također će se poticati suradnja s lokalnim, regionalnim i nacionalnim turističkim dionicima radi jačanja promocije destinacije, razvoja zajedničkih promotivnih aktivnosti i stvaranja kvalitetnijeg tržišnog pozicioniranja.

27.5.2.1 Mjere i aktivnosti

U cilju operativne provedbe definiranih strateških ciljeva, ovim poglavljem utvrđuju se ključne mjere i aktivnosti koje će usmjeravati daljnji razvoj destinacije. Mjere su strukturirane na način da obuhvaćaju konkretne projekte i intervencije, jasno definirane nositelje provedbe, izvore financiranja, pokazatelje uspješnosti te vremenski okvir realizacije. Njihova provedba temelji se na koordiniranom djelovanju javnog, privatnog i civilnog sektora, uz naglasak na međusobnu suradnju i učinkovito upravljanje resursima. Svaka mjera prati se putem jasno definiranih pokazatelja, što omogućuje kontinuirano praćenje napretka, vrednovanje učinaka te, prema potrebi, prilagodbu aktivnosti tijekom provedbenog razdoblja. Predložene mjere i aktivnosti predstavljaju temelj za ostvarenje strateških ciljeva destinacije te doprinose njezinoj dugoročnoj održivosti, konkurentnosti i prepoznatljivosti na turističkom tržištu.

Tablica 56. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 1. „Održivo upravljanje i smanjivanje negativnih utjecaja turizma“

Naziv mjere	Aktivnost/Projekt	Nositelji provedbe	Izvor financiranja	Pokazatelj	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Vremenski okvir
1.1. Unaprjeđenje sustava upravljanja prostorom	Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Tisno (PPUO Tisno)	Općina Tisno, Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije	Općina Tisno	Broj izmjena prostorno-planske dokumentacije	0	3	2025.–2029.
	Izmjene i dopune urbanističkih planova uređenja naselja Betina	Općina Tisno, Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije	Općina Tisno	Broj donesenih izmjena/dopuna UPU-a	0	3	2025.–2029.
	Izrada novih urbanističkih planova uređenja naselja Betina	Općina Tisno, Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije	Općina Tisno	Broj izrađenih UPU-a	0	2	2025.–2029.
	Proglašenje zaštićenih dijelova prirode (Modrave i Betinsko-murtersko polje)	Općina Tisno, Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije JU ŠKŽ JU PP Vransko jezero	Općina Tisno Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj novo zaštićenih područja prirode	0	1	2028.-2029.
1.2. Unaprjeđenje prometne infrastrukture	Poboljšanje kvalitete prometnog sustava	Općina Tisno, Županijska uprava za ceste Šibenik	Općina Tisno, Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj realiziranih projekata modernizacije javnih i nerazvrstanih cesta	0	7	2025.–2029.
	Poboljšanje javnog prijevoza	Općina Tisno, Šibensko-kninska županija, Šikbus	Županijski proračun Općina Tisno	Broj polazaka linija tijekom ljetne sezone	0	50 %	2025.-2029.

	Izgradnja i uređenje pješačko-biciklističke infrastrukture	Općina Tisno, TZ ŠKŽ, TZO Murter-Kornati, TZM Jezera, TZO Tisno, JU PP Vransko Jezero	Općina Tisno, Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj projekata izgradnje i uređenja pješačko-biciklističke infrastrukture	0	4	2025.–2029.
	Uvođenje e-mobilnosti	Općina Tisno	Općina Tisno, Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj lokacija na kojima su postavljene nove punionice za električna vozila	0	2	2025.-2029.
1.3. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture	Modernizacija sustava javne rasvjete	Općina Tisno	Općina Tisno Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Postotak povećanja učinkovitih rasvjetnih tijela	0	15 %	2025.–2029
	Uređenje javnih površina	Općina Tisno	Općina Tisno Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj uređenih javnih površina	0	4	2025.–2029.
	Uređenje zelenih površina	Općina Tisno	Općina Tisno Županijski proračun Državni proračun EU fondovi	Broj projekata uređenja zelene infrastrukture	0	3	2025.–2029.
	Uređenje zelene infrastrukture u obiteljskom smještaju	TZM Betina	TZM Betina Općina Tisno Državni proračun EU fondovi	Broj raspisanih natječaja kojima se provodi uređenje okoliša u privatnom smještaju	0	3	2027.-2029.
	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	Općina Tisno Ježinac d.o.o.	EU fondovi Državni proračun Općina Tisno	Stopa odvajanja otpada (Općina Tisno)	13 %	20 %	2025.–2029.
	Unaprjeđenje infrastrukture za odvojeno prikupljanje otpada	Općina Tisno	Općina Tisno Ježinac d.o.o. EU fondovi	Broj lokacija na kojima je uspostavljen zeleni otok	0	2	2025.–2029.

	Unaprjeđenje dostupnosti širokopojsnog interneta	Privatni sektor, pružatelji telekomunikacijskih usluga	Općina Tisno EU fondovi Državni proračun	Broj fizičkih i pravnih osoba kod kojih je poboljšana širokopojsna infrastruktura	0	150	2025.-2029.
	Unaprjeđenje dostupnosti besplatnog Wi-Fi interneta	Općina Tisno	Općina Tisno Privatni sektor	Broj javnih lokacija s besplatnim WI-FI-om	0	3	2025.-2029.
	Unaprjeđenje vodoopskrbe i sustava odvodnje	Općina Murter-Kornati/Općina Tisno Vodovod i odvodnja d.o.o.	Općina Tisno, Općina Pirovac EU fondovi	Broj projekata kojima se unaprjeđuje sustav vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda	0	4	2025.-2029.
	Implementacija rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama	Privatni sektor Javni sektor	Privatni sektor Općina Tisno, Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj fizičkih i pravnih osoba koje su implementirale rješenja ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama	0	30	2025.-2029.
1.4. Unaprjeđenje turističke infrastrukture	Uređenje plaža	Općina Tisno	Općina Tisno Državni proračun Županijski proračun EU fondovi TZM Jezera TZO Murter-Kornati, TZM Betina, TZO Tisno TZ Šibensko-kninske županije Donacije	Broj uređenih plaža u destinaciji	0	4	2025.–2029.
	Uređenje i unaprjeđenje javne infrastrukture i opreme s ciljem poboljšanja	TZM Betina, TZ Šibensko-kninske županije, Općina Tisno, Muzej betinske drvene brodogradnje, JU PP Vransko jezero udruga	Općine Tisno Državni proračun Županijski proračun TZM Betina Muzej betinske drvene brodogradnje	Broj lokacija na kojima je poboljšana ambijentalnost prostora	0	3	2025.–2029.

	funkcionalnosti i ambijentalnih vrijednosti prostora						
	Poboljšanje postojećih i postavljanje novih interpretacijskih sadržaja		Općina Tisno Državni proračun Županijski proračun EU fondovi TZM Jezera TZO Murter-Kornati, TZM Betina, TZO Tisno TZ Šibensko-kninske županije Muzej Betinske drvene brodogradnje JU PP Vransko jezero Donacije	Broj lokacija na kojima su postavljeni novi ili zamijenjeni postojeći interpretacijski sadržaji (info ploče i table)	0	25	2025.–2029.
	Uređenje odmorišta i vidikovaca		Općina Tisno	Broj uređenih odmorišta, vidikovaca i foto-točaka	0	2	2025.–2029.
	Poboljšanje postojeće i razvoj nove infrastrukture za osobe s invaliditetom		Općina Tisno	Broj uređenih prostora za osobe sa osobe s invaliditetom	0	4	2025.-2029.

Tablica 57. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 2. „Podizanje kvalitete destinacijskog lanca vrijednosti“

Naziv mjere	Aktivnost/Projekt	Nositelji provedbe	Izvor financiranja	Pokazatelj	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Vremenski okvir
2.1. Podizanje razine znanja i vještina dionika u turizmu	Održavanje edukacija u organizaciji TZ za uključivanje u nove oblike turističke ponude, digitalni marketing, upravljanje kvalitetom usluga i sl.	TZM Betina	EU fondovi Državni proračun TZM Betina	Broj održanih edukacija	0	12	2025.-2029
	Održavanje edukacija za unaprjeđenje kvalitete obiteljskog smještaja	TZM Betina	EU fondovi Državni proračun TZM Betina	Broj održanih edukacija	0	4	2025.-2029.
	Platforma za oživljavanje betinske agrarne baštine i poljoprivrede	TZM Betina TZO Murter-Kornati	EU fondovi Državni proračun TZM Betina TZO Murter-Kornati	Broj provedenih događanja	0	6	2027.-2029
	Poticanje obrazovanja za deficitarna zanimanja u turizmu	Općina Tisno	Općina Tisno	Broj dodijeljenih stipendija	0	20	2025.–2029.
	Razvoj obrazovanja za tradicijsku drvenu brodogradnju	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih Šibensko-kninska županija	Državni proračun Županijski proračun	Broj novih modula za srednjoškolsko školovanje u struci Brodograditelj/Brodograditeljica	0	1	2025.-2029.
2.2. Širenje destinacijskog lanca vrijednosti turističkih	Razvoj kulturnog turizma	TZM Betina Općina Tisno Muzej betinske drvene brodogradnje	Općina Tisno Državni proračun Županijski proračun EU fondovi Donacije	Broj novih turističkih proizvoda u kulturnom turizmu	0	12	2025.-2029.

proizvoda usklađenih s tržišnim pozicioniranjem	Povećanje kvalitete postojećih manifestacija i događanja	TZM Betina	TZM Betina Općina Tisno Državni proračun Županijski proračun EU fondovi Donacije	Broj postojećih manifestacija s novim sadržajima/programima	0	2	2027.-2029.
	Razvoj novih manifestacija i događanja	TZM Betina	TZM Betina Općina Tisno Državni proračun Županijski proračun EU fondovi Donacije	Broj novih manifestacija i događanja	0	2	2027.-2029.
	Razvoj obiteljskog turizma	TZM Betina	Općina Tisno Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj novih turističkih proizvoda u obiteljskom turizmu	0	2	2025.–2029.
	Razvoj nautičkog turizma	Brodogradilište i marina d.o.o. Općina Tisno	Marina Betina EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Tisno	Broja novih turističkih proizvoda u nautičkom turizmu	0	2	2025.–2029.
	Razvoj aktivnog turizma (biciklizam, pješčenje, planinarenje, trail, škraping, ronjenje, jedrenje, vaterpolo, ribolov, adrenalinski sportovi)	TZM Betina Općina Tisno	TZM Betina EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Tisno	Broj novih turističkih proizvoda u aktivnom turizmu	0	6	2025.–2029.
	Razvoj ruralnog turizma	TZM Betina Općina Tisno	TZM Betina	Broj novih turističkih proizvoda u ruralnom turizmu	0	2	2027.–2029.
	Razvoj poslovnog turizma (digitalni nomadi, MICE, teambuilding)	TZM Betina Općina Tisno	TZM Betina EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Tisno	Broj novih turističkih proizvoda u poslovnom turizmu	0	2	2027.–2029.

	Razvoj ekoturizma	TZM Betina JU Priroda ŠKŽ JU PP Vransko jezero	TZM Betina EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Tisno	Broj novih turističkih proizvoda u ekoturizmu	0	2	2027.–2029.
	Platforma za unaprjeđenje smještajne ponude u destinaciji	TZM Betina Općina Tisno	TZM Betina // u provedbi Privatni sektor EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Tisno	Broj sastanaka pripreme i koordinacije za poboljšanje postojećih i razvoj novih oblika smještajne ponude (obiteljski smještaj, kampovi, hotelski smještaj i sl.)	0	3	2027.-2029,

Tablica 58. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 3. „Unaprjeđenje sustava upravljanja razvojem turizma“

Naziv mjere	Nositelji provedbe	Opis indikativnih aktivnosti i projekata	Izvor financiranja	Pokazatelj	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Vremenski okvir
3.1. Unapređenje sustava praćenja održivosti i nosivosti destinacije	Unaprjeđenje sustava mjerjenja pokazatelja održivosti i nosivosti destinacije	TZM Betina	TZM Betina	Broj provedenih mjerenja obveznih pokazatelja održivosti i nosivosti destinacije	0	4	2025.-2029.
	Provođenje anketnog istraživanja lokalnog stanovništva	TZM Betina	TZM Betina	Broj anketnih istraživanja lokalnog stanovništva o stavovima u turizmu	0	1	2029.
	Provođenje anketnog istraživanja jednodnevnih posjetitelja i turista	TZM Betina	TZM Betina	Broj provedenih anketnih istraživanja o stavovima turista i jednodnevnih posjetitelja u turizmu	0	1	2029.
3.2. Uvođenje pametnih rješenja za unaprjeđenje sustava praćenja održivosti i nosivosti destinacije	Uvođenje IT aplikacije za upravljanje razvojem turizma u destinaciji	MINTS	Državni proračun EU fondovi	Broj aplikacija za upravljanje turizmom	0	1	2025.–2029.
	Uvođenje IT rješenja za praćenje i upravljanje turističkim tokovima	MINTS	Državni proračun EU fondovi	Broj aplikacija za praćenje turističkih tokova	0	1	2025.–2029.

	Uspostava e-usluge za razvoj pametne turističke destinacije	MINTS	Državni proračun EU fondovi	Broj uspostavljenih e-usluga za posjetitelje	0	1	2025.–2029.
3.3. Unapređenje destinacijskog menadžmenta	Koordinacija i praćenje turističkih aktivnosti lokalnih turističkih zajednica područja otoka Murtera	TZM Betina, TZO Tisno, TZM Jezera, TZO Murter-Kornati	TZM Betina, TZO Tisno, TZM Jezera, TZO Murter-Kornati	Broj sastanaka nositelja turističke politike na otoku Murteru	0	12	2025.–2029.
	Transparentno izvještavanje prema javnosti i dionicima o postignućima i provedbi Plana upravljanja destinacijom	TZM Betina	TZM Betina	Broj izrađenih izvješća o provedbi Plana upravljanja destinacijom	0	4	2025.–2029.
	Integrirano upravljanje destinacijom	TZM Betina	TZM Betina	Broj godišnjih planova (proračuna) rada TZM Betina usklađenih s Planom upravljanja TZM Betina	0	3	2027.-2029.

Tablica 59. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 4. „Unaprjeđenje komunikacije i tržišne prepoznatljivosti destinacije“

Naziv mjere	Opis indikativnih aktivnosti i projekata	Nositelji provedbe	Izvor financiranja	Pokazatelj	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Vremenski okvir
4.1. Jačanje prepoznatljivosti destinacije i informiranje javnosti	Izrada nove službene web stranice destinacije	TZM Betina	TZM Betina	Udio online dosega (engagement, posjećenost weba)	0	+ 5 % (godišnje)	2026.-2029.
	Daljnji razvoj brenda destinacije – osvježavanje vizualnog identiteta, slogan, set vrijednosti, razvoj linije suvenira	TZM Betina	TZM Betina	Broj provedenih aktivnosti nadogradnje ili ažuriranja brenda destinacije (vizuali, komunikacijski kanali i sl.)	0	8	2025–2029.
	Izrada promotivnih i informativnih materijala (karte, vodiči, multimedija, info-ploče)	TZM Betina	TZM Betina	Broj novih promotivnih materijala	0	12	2025.–2029.
	Aktivna digitalna prisutnost i marketing (web, društvene mreže, mediji, influencer suradnje)	TZM Betina	TZM Betina	Broj pratitelja na društvenim mrežama (TZM Betina)	0	+ 10 % (godišnje)	2025.–2029.
	Suradnja s lokalnim, regionalnim i nacionalnim turističkim tijelima (TZ ŠKŽ, HTZ)	TZM Betina TZ ŠKŽ HTZ	TZM Betina TZO Tisno TZM Jezera TZ Murter-Kornati TZ ŠKŽ HTZ	Broj aktivnosti suradnje (kampanje, studijska putovanja, sajmovi, klaster projekti i sl.)	0	10	2025.-2029.

28. Smjernice i preporuke za dionike razvoja

Plan upravljanja destinacijom TZM Betina temelji se na načelima održivosti, uključenosti i strateške usmjerenosti za razvoj cjelogodišnje turističke ponude. Smjernice i preporuke iz ovog poglavlja imaju za cilj pružiti jasan okvir za djelovanje svih relevantnih dionika, u skladu s ciljevima definiranim u ovom Planu, pokazateljima održivosti te razvojnim prioritetima destinacije.

28.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Predlažu se sljedeće preporuke za Općinu Tisno s ciljem unaprjeđenja održivog razvoja turizma na području destinacije TZM Betina:

- jačati koordinaciju i suradnju između javnog, privatnog i civilnog sektora
- poticati transparentno i participativno upravljanje prostorom i turističkim razvojem
- izraditi stručnu dokumentaciju (elaborate i studije) koji će predstavljati argumentirano polazište za izmjenu i korekciju pojedinih odredbi i pokazatelja u prostornim planovima u svrhu racionalnog i održivog upravljanja prostorom
- raditi na uklanjanju administrativnih prepreka za ulaganja u projekte od značaja za destinaciju (rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, pokretanje postupaka darivanja nekretnina, povrat imovine, poticanje javno-privatnog partnerstva, i sl.)
- štititi prostor od prekomjerne apartmanizacije i neodržive izgradnje
- pružati podršku očuvanju i valorizaciji prirodne i kulturne baštine
- razvijati autentične kulturne i turističke proizvode temeljene na lokalnom identitetu
- provoditi aktivnosti zaštite prirodnih, obalnih i krajobraznih vrijednosti prostora
- razvijati održiva i digitalna rješenja u području turizma, prometa i komunalnog gospodarstva
- jačati kapacitete za pripremu i provedbu razvojnih projekata i korištenje EU fondova
- unaprijediti prometnu, komunalnu i digitalnu infrastrukturu destinacije
- poticati održivu mobilnost, energetska učinkovitost i zelenu infrastrukturu
- unaprijediti sportsku i rekreacijsku infrastrukturu te sadržaje za aktivan način života
- poticati edukacije, razvoj kompetencija i stvaranje kvalitetnih uvjeta za život i rad lokalnog stanovništva

28.2. Smjernice i preporuke za Turističku zajednicu Šibensko-kninske županije

Turistička zajednica Šibensko-kninske županije osigurava stratešku koordinaciju sustava turističkih zajednica na području destinacije te pruža stručnu i tehničku podršku TZM Betina, s posebnim naglaskom na digitalnu transformaciju, razvoj turističkih proizvoda i promotivne aktivnosti. Aktivno uključuje TZM Betina i ostalih TZ-ove na otoku Murteru u županijske projekte, zajedničke promotivne kampanje te inicijative usmjerene na razvoj tematskih turističkih proizvoda. Smjernice i preporuke za TZ ŠKŽ su sljedeće:

- poticati razvoj TZM Betina kao prepoznatljive destinacije maritimne baštine (pomorstvo i brodogradnja), tradicije i autentičnog mediteranskog identiteta
- jačati promociju TZM Betina kao dijela jedinstvene turističke ponude otoka Murtera i Šibensko-kninske županije
- pružati podršku razvoju novih turističkih proizvoda (odmorišni, aktivni, kulturni, nautički, ruralni, izletnički, ekoturizam, MICE i dr.)
- podržavati razvoj autentičnih turističkih proizvoda i manifestacija temeljenih na lokalnoj tradiciji, običajima i načinu života
- jačati suradnju TZM Betina s regionalnim i nacionalnim turističkim dionicima radi zajedničke promocije i razvoja turističke ponude
- pružati stručnu i organizacijsku podršku projektima od značaja za destinaciju
- poticati edukacije i razvoj kompetencija lokalnih dionika u području održivog upravljanja turizmom, digitalne promocije i razvoja turističkih proizvoda
- razvijati zajedničke promotivne aktivnosti i digitalne komunikacijske kanale radi jačanja tržišne prepoznatljivosti
- poticati praćenje pokazatelja održivosti, zadovoljstva i turističkih tokova kao temelja za kvalitetnije upravljanje destinacijom
- podržavati projekte koji doprinose produljenju turističke sezone i ravnomjernijem turističkom razvoju

28.3. Smjernice i preporuke za Turističku zajednicu mjesta Betina

Donošenjem Zakona o turizmu i pripadajućih podzakonskih pravilnika, turističke zajednice su dobile novu ključnu ulogu u reformi hrvatskog turizma. TZM Betina je time dobila još važniju ključnu ulogu u razvoju, promociji i upravljanju turističkom razvojem na svojem području. U svrhu poboljšanja upravljanjem destinacijom za TZM Betina predlažu se sljedeće smjernice:

I. Strateško planiranje i upravljanje turizmom

- Izraditi Plan upravljanja destinacijom i novi srednjoročni Strateški plan razvoja turizma na razini Općine Tisno ili otoka Murtera;
- Redovito unositi i ažurirati Registar Javne turističke infrastrukture (JTI)
- Provoditi anketna istraživanja o stavovima lokalnog stanovništva i turista o zadovoljstvu destinacijom
- Redovito godišnje pratiti turističke pokazatelje održivosti
- Koristiti digitalne alate za praćenje trendova
- Implementirati IT rješenja Ministarstva turizma za digitalnu transformaciju destinacije
- Uspostaviti i koristiti sustav za upravljanje i praćenje razvoja turizma

II. Promocija i brendiranje destinacije

- Izraditi novu web stranicu na više jezika
- Promovirati destinaciju kroz web stranicu, digitalne info točke i online oglašavanje;
- Sustavno razvijati brend „VisitBetina“
- Kreirati nove promotivne digitalne (offline i online) i tiskane materijale
- Povećati prisutnost na novim društvenim mrežama (TikTok i sl.) te povećati broj objava na YouTube kanalu
- Razvijati online vodiče s aktualnim podacima
- Provoditi cjelogodišnje kampanje na ciljanim tržištima
- Suradivati sa organizatorima putovanja
- Suradivati s influencerima i novinarima
- Sudjelovati na domaćim i međunarodnim sajmovima i prezentacijama;

- Suradivati s HTZ-om, TZ Šibensko-kninske županije i ostalim dionicima u turizmu u svrhu promocije destinacije

III Digitalna transformacija i inovacije

- Razviti digitalnu platformu VisitBetina
- Povezati sve segmente ponude (plaže, događaji, baština, nautika, smještaj, pješačke i biciklističke rute)
- Uspostaviti sustav za praćenje recenzija, online reputacije i zadovoljstva gostiju.

IV. Razvoj i unapređenje turističkih proizvoda

- Osmisliti nove turističke proizvode (kulturni, nautički, gastro, outdoor, ruralni, eko, ribolovni, MICE i sl.)
- Razvoj novih tematskih ruta i tematskih turističkih proizvoda
- Vođenje evidencije o potrebama destinacije te kreiranje ciljanih projekata, odnosno sudjelovanje u projektima unapređenja javne turističke infrastrukture
- Jačati aktivnosti oko integracije poljoprivrede i turizma kroz razvoj oznaka kvalitete za lokalne poljoprivredne i prehrambene proizvode, poticanje suradnje između restorana i lokalnih poljoprivrednih proizvođača te organizacije gastronomskih i drugih povezanih manifestacija koje promoviraju autohtonu kuhinju i proizvode destinacije
- Poticati očuvanje i uređenje okoliša
- Razvijati turističku infrastrukturu

V. Edukacija i razvoj kapaciteta

- Organizirati edukacije i radionice za ugostitelje, vodiče i iznajmljivače
- Potaknuti znanje o digitalnom marketingu, komunikaciji i održivosti
- Ojačati partnersku mrežu i razmjenu primjera dobre prakse

VI. Manifestacije i događanja

- Redovito izrađivati godišnji plan događanja;
- Osmisliti nove manifestacije/događaje
- Promovirati događanja i manifestacije

- Uvoditi manifestacije s fokusom na predsezonu i posezonu
- Sustavno vrednovati učinke manifestacija (posjećenost, potrošnja, zadovoljstvo)

VII. Održivost i partnerstva

- Promovirati TZM Betina kao uključivu, odgovornu, zelenu, digitalnu i održivu destinaciju
- Poticati ekološke i inkluzivne projekte sukladno EU standardima
- Sudjelovati na međunarodnim, nacionalnim i regionalnim projektima
- Razvijati međunarodna partnerstva
- Razvijati suradnju

VIII. Komunikacija i uključivanje zajednice

- Redovito informirati građane i partnere o aktivnostima TZ-a
- Uključivati lokalne poduzetnike u zajedničke kampanje i promocije
- Graditi identitet zajedništva i ponosa na destinaciju

28.4. Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

U proces donošenja odluka vezanih uz razvoj turizma na području TZM Betina, preporučuje se aktivno uključivanje svih ključnih dionika kroz javne rasprave, savjetovanja, tematske radionice i ankete. Suradnja između lokalne samouprave, ustanova, udruga, poduzetnika i stanovništva ključna je za razvoj destinacije. Koordinirano djelovanje svih sudionika omogućuje stvaranje kvalitetne i autentične turističke ponude koja će privući posjetitelje, potaknuti gospodarski razvoj te doprinijeti povećanju kvalitete života lokalne zajednice. Preporuke i smjernice za ostale dionike u turizmu na području TZM Betina obuhvaćaju:

I. Ugostitelji i privatni iznajmljivači

- Održavati i unaprjeđivati kvalitetu usluge, koristiti oznake kvalitete i standarde održivosti
- Aktivno sudjelovati u edukacijama i digitalnim kampanjama TZ-a
- Uključiti lokalne proizvode i priče u gastronomske i smještajne ponude
- Redovito odgovarati na recenzije i graditi pozitivnu online reputaciju.

II. (S)OPG-ovi i lokalni proizvođači

- Povezati se s ugostiteljima, hotelima i manifestacijama radi zajedničke promocije
- Brendirati i označiti proizvode
- Sudjelovati u edukacijama o marketingu, ambalaži i turističkoj prezentaciji
- Razvijati iskustvene programe – radionice, degustacije i ture.

III. Ustanove u kulturi i obrazovanju

- Razvijati kod djece svijest o vrijednosti prostora u kojem odrastaju te poticati odgovoran odnos prema prirodnim i društvenim resursima mjesta.
- Uključivati školu i vrtić u lokalna događanja i javni život zajednice kako bi se jačala povezanost stanovništva i očuvala autentičnost destinacije.
- Poticati rano usvajanje stranih jezika i komunikacijskih vještina kao dijela života u turističkom okruženju
- Provoditi aktivnosti usmjerene na ekološku osviještenost i brigu o okolišu kao temelju održivog razvoja

- Osigurati kvalitetne uvjete rada i boravka djece kao preduvjet zadržavanja mladih obitelji i dugoročne stabilnosti mjesta

IV. Udruge u kulturi

- Nastaviti s aktivnim radom očuvanja, zaštite i promidžbe kulturne baštine
- Privlačiti nove članove za nastupanje na kulturnim manifestacijama, događanjima, radionicama, izložbama i folklornim programima
- Uključivati djecu i mlade u aktivnosti očuvanja tradicije (ples, glazba, pjevanje, običaji)
- Jačati suradnju s udrugama u kulturi kroz zajedničku organizaciju kulturnih programa, manifestacija i aktivnosti očuvanja lokalne baštine
- Promovirati Betinu na festivalima, smotrama i gostovanjima u zemlji i inozemstvu

V. Udruge u sportu

- Aktivno uključivati djecu i mlade u sportske i rekreativne aktivnosti
- Organizirati sportska natjecanja, turnire i rekreativne programe za sve dobne skupine
- Unaprjeđivati sportsku i sportsko-rekreacijsku infrastrukturu te uvjete za treniranje i rekreaciju
- Promicati zdrav način života, tjelesnu aktivnost i rekreaciju u lokalnoj zajednici
- Podržavati programe koji potiču volontiranje, timski rad, uključivost i razvoj sportskog duha
- Razvijati sportske sadržaje i aktivnosti koje doprinose kvaliteti života i društvenoj povezanosti zajednice

VI. Turističke agencije i vodiči

- Razvijati tematske ture, storytelling obilaske i cjelodnevne iskustvene programe temeljene na lokalnoj turističkoj ponudi
- Koristiti digitalne alate, online platforme i booking sustave za promociju i prodaju turističkih programa
- Jačati suradnju s TZM Betina u svrhu promocije Betine i otoka Murtera kao destinacije autentičnog i održivog turizma
- Razvijati autentične i interpretacijski kvalitetne turističke sadržaje koji doprinose prepoznatljivosti destinacije
- Poticati edukaciju i stručno usavršavanje turističkih vodiča i pružatelja turističkih usluga radi podizanja kvalitete ponude i doživljaja posjetitelja

VII. Komunalna i javna poduzeća

- Osiguravati redovito i kvalitetno održavanje javnih površina, plaža, komunalne opreme i turističke signalizacije
- Unaprjeđivati standarde čistoće, sigurnosti, uređenosti i pristupačnosti javnog prostora za sve korisnike destinacije
- Razvijati i implementirati održiva i zelena infrastrukturna rješenja u cilju zaštite okoliša i podizanja kvalitete prostora
- Uvoditi suvremena digitalna i tehnološka rješenja za učinkovitije upravljanje komunalnom i javnom infrastrukturom
- Poticati održivo upravljanje javnim prostorima i infrastrukturom radi povećanja kvalitete života lokalnog stanovništva i zadovoljstva posjetitelja
- Jačati suradnju s lokalnom samoupravom i ostalim dionicima u planiranju i održavanju funkcionalne i uređene destinacije

VIII. Javne žurne službe

- Osiguravati visoku razinu pripravnosti tijekom turističke sezone, uz prilagodbu kapaciteta povećanom broju stanovnika i posjetitelja
- Provoditi preventivne aktivnosti i edukacije o sigurnosti (požari, sigurnost na moru, promet, zaštita zdravlja)
- Unaprjeđivati koordinaciju između hitne medicinske pomoći, vatrogasnih postrojbi, policije i pomorskih službi radi brze i učinkovite reakcije
- Sudjelovati u izradi i provedbi planova upravljanja rizicima i kriznim situacijama u destinaciji
- Razvijati sustave informiranja građana i turista o sigurnosnim protokolima i postupanjima u izvanrednim okolnostima

IX. Građani i lokalna zajednica

- Sudjelovati u javnim raspravama, inicijativama i volonterskim aktivnostima
- Poticati gostoljubivost i promicati pozitivnu sliku destinacije
- Očuvati i valorizirati tradiciju, krajolik i identitet mjesta

29. Popis projekata

Plan upravljanja destinacijom kao svoj sastavni dio sadrži popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije (od kojih su neki i projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije) te popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije.

Mjerenje napretka i izvješće o provedbi ključni su alati za praćenje učinkovitosti implementacije Plana upravljanja destinacijom TZM Betina. Ovaj proces omogućuje evaluaciju postignutih ciljeva, identifikaciju izazova i prilagodbu strategija u skladu s promjenjivim okolnostima. Redovito izvješćivanje o napretku osigurava transparentnost, omogućuje pravovremeno prepoznavanje potrebnih korekcija te doprinosi odgovornom upravljanju resursima. Kroz sustavno praćenje, osigurava se da se planirani ciljevi ostvaruju u skladu s dugoročnim vizijama razvoja destinacije.

Projekti od posebnog značaja za destinaciju

- Betinska kuća – Exchange Hub
- Pješačko-biciklistička staza Varoš

Projekti koji doprinose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti

- Uređenje glavne rive - centar Betine
- Uređenje vidikovca Brstine
- Dovršetak pješačko-biciklističke staze Kapelica
- Uređenje plaža
- Sportsko-adrenalinski park „Gajeta fun“
- Revitalizacija uzgoja i razvoj manifestacije „Dani betinske pomidore“
- Izgradnja cestovne obilaznice oko kampa „Plitka Vala“
- Proširenje tematske staze „Putevima baštine“
- Uređenje „Muzejske ulice“
- Uređenje podmorja Muzeja na otvorenom (Muzej betinske drvene brodogradnje)
- Razvoj novog obrazovnog kurikulumu za tradicijsku drvenu brodogradnju

29.1. Projekti od posebnog značaja za destinaciju

Naziv projekta	Betinska kuća- Exchange hub
Opis predmeta projekta	Projekt uređenja „Betinska kuća – Exchange hub“ predstavlja strateški iskorak u turističkoj prezentaciji Betine i Općine Tisno. Adaptacijom stare kamene kuće kreirat će se dinamičan prostor za boravak delegacija, udruga, umjetnika, glazbenih izvođača i ostalih dionika za vrijeme manifestacija i događanja koji ne dolaze samo prespavati, već svojim boravkom obogatiti lokalnu zajednicu. Projekt transformira staru kamenu kuću u polivalentni centar namijenjen smještaju, susretima i razmjeni ideja. Spajanjem autentične arhitekture i koncepta suvremenog doma i kreativnog huba, Betina i Općina Tisno dobit će novi prostor koji nadilazi funkciju smještaja. Novi objekt time postaje platforma za međunarodnu suradnju, edukaciju mladih i dugoročno oživljavanje stare jezgre Betine, stvarajući mjesto susreta, razmjene znanja i aktivnog društvenog života.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je transformacija zapuštene kamene kuće u multifunkcionalni centar za smještaj i razmjenu ideja, koji služi kao službeni protokolarni dom i društveni inkubator mjesta Betina i Općine Tisno. Svrha projekta je: - razviti smještajnu ponudu za službena i partnerska gostovanja tj. osiguranje reprezentativnog i stalno dostupnog smještaja za delegacije gradova prijatelja, službene goste i partnere - ojačati društvenu sinergiju kroz stvaranje prostora nalik modernom "studentskom hub-u" koji ugošćuje udruge, glazbenike, KUD-ove, sportaše i kreativce, potičući razmjenu znanja i međunarodnu suradnju - obnoviti i revitalizirati kulturnu baštinu tj. očuvati kulturno-povijesnu jezgre Betine kroz obnovu tradicijske arhitekture i njezino stavljanje u funkciju suvremenih potreba lokalne zajednice - potaknuti gospodarsku održivost i unaprijediti poslovanje kroz smanjenje troškova eksternog smještaja delegacija te stvaranje baze za cjelogodišnji boravak posjetitelja koji pridonose lokalnoj ekonomiji.

Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane Projekt preuređenja kamene kuće u smještajni i Exchange hub doprinosi održivosti kroz konkretne ekološke, društvene i upravljačke pokazatelje: 1. Ekološka održivost Revitalizacija umjesto nove gradnje - korištenjem postojeće strukture (starih zidova i volumena) drastično se smanjuje potreba za novim građevinskim materijalima i betonizacijom. Primjena tradicijskih materijala u obnovi - korištenje kamena, drva i vapna osigurava prirodnu regulaciju vlage i topline, čime se smanjuje potreba za agresivnim klimatizacijskim sustavima. Zelena rješenja u dvorištu - transformacija dvorišta u mini-eko oazu s autohtonim biljem doprinosi očuvanju lokalne flore i smanjenju efekta toplinskih otoka u staroj jezgri. 2. Društvena održivost (Inkluzivnost i baština) Očuvanje identiteta - projekt sprječava propadanje stare jezgre Betine i pretvara zapuštenu imovinu u javno korisno dobro, jačajući osjećaj pripadnosti i lokalnog ponosa. Model koji promovira razmjenu znanja funkcionira na principu društvene održivosti gdje gosti (udruge, delegacije) uzvraćaju zajednici kroz radionice, predavanja ili nastupe, čime se stvara trajni ciklus učenja. Međugeneracijska povezanost - prostor postaje sjecište gdje se susreću mladi (udruge, studenti) i nositelji vlasti/tradicije (delegacije, stariji mještani), potičući socijalnu koheziju. 3. Gospodarska održivost (Ekonomska otpornost) Smanjenje javnih rashoda - Općina Tisno i mjesto Betina eliminiraju troškove komercijalnog smještaja za delegacije, preusmjeravajući taj novac u održavanje kuće i nove projekte. Poticanje cjelogodišnje ekonomije - budući da nije ovisan o kupališnoj sezoni, hub generira dolaske i potrošnju u lokalnim trgovinama i restoranima tijekom 12 mjeseci, čime se bori protiv sezonalnosti. Lokalni lanci opskrbe - opremanje i održavanje kuće povjerava se lokalnim obrtnicima, čime investicijski ciklus ostaje unutar zajednice
Nositelj provedbe projekta	Općina Tisno

Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2031.
Ključne točke ostvarenja projekta	Izrada studijske i projektno-tehničke dokumentacije – 2025.-2028. Javljanje na poziv – 2028. Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2029. Građevinski radovi – 2029.-2030. Opremanje objekata – 2030.-2031. Otvorenje – 2031.-2031. Promocija, informiranje i edukacija – 2031.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2031.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.100.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 % (Općina Tisno)
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE

	Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	Doprinos strateško planskim dokumentima iz područja turizma <u>Strategija održivog razvoja turizma Republike Hrvatske do 2030. godine</u> Strateški cilj 1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Prioritetno područje 1.1. Razvoj uravnoteženijeg i uključivog turizma kroz turističke proizvode više dodane vrijednosti Prioritetno područje 1.2. Prostorno ravnomjernije raspoređen turistički promet Prioritetno područje 1.3. Razvoj posebnih oblika turizma i strukturirani razvoj proizvoda Prioritetno područje 1.6. Stvaranje boljih uvjeta života i rada kroz turizam Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Prioritetno područje 2.1. Smanjenje opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu Prioritetno područje 2.3. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam Prioritetno područje 3.1. Jačanje ljudskih potencijala u turizmu Prioritetno područje 3.2. Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta Prioritetno područje 3.3. Poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma <u>Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine</u> <u>Strateški cilj 1.</u> Povećanje prosječne potrošnje po danu boravka kao i godišnjih prihoda od turizma <u>Operativni cilj</u> Povećanje turističke potrošnje i prihoda od turizma <u>Projekt 1</u> Osuverimenjivanje postojeće i planiranje nove hotelske i slične ponude izvan grada Šibenika Projekt „Betinska kuća – exchange hub” izravno doprinosi strateškim ciljevima Općine Tisno kroz: 1. Modernizaciju upravljanja javnom imovinom i jačanje međunarodne vidljivosti- projekt sprječava propadanje stare jezgre pretvarajući „mrtvi” kapital u visoko funkcionalan prostor. Služi kao ogledni primjer kako se starina može prilagoditi potrebama 21. stoljeća (digitalizacija, hub) bez gubljenja identiteta.

	2. Razvoj cjelogodišnjeg i održivog turizma- Hub će privlačiti posjetitelje (delegacije, udruge, stručnjake) koji ne dolaze zbog kupanja, već zbog rada i suradnje. Time se izravno potiče gospodarska aktivnost u mjestu tijekom jeseni, zime i proljeća, popunjavajući prazninu izvan turističke špice tj. utječe na smanjenje sezonalnosti i razvoj selektivnih oblika turizma (kulturni, poslovni i sl.) 3. Jačanje međunarodne suradnje i „soft power” diplomacije- posjedovanje vlastitog protokolarnog doma podiže razinu gostoprimstva te olakšava organizaciju međunarodnih susreta, čime se ubrzava razmjena ideja i zajednička prijava na EU projekte s partnerima iz inozemstva. Time se u konačnici, omogućava povećanje ugleda Općine i bolje korištenje mreže gradova prijatelja. 4. Digitalna transformacija i poticanje inovacija- opremanjem kuće modernom IT infrastrukturom (high-speed internet, multimedija), Betina dobiva svoj prvi „coworking” prostor. To izravno doprinosi cilju zadržavanja mladih i obrazovanih ljudi koji mogu raditi na daljinu iz inspirativnog okruženja. U konačnici se postiže veća digitalizacija društva i pruža podrška mladima i kreativnim industrijama. 5. Socijalna kohezija i podrška civilnom sektoru- model „studentskog doma” omogućuje lokalnim udrugama (KUD-ovi, sportski klubovi, ekološke udruge) besplatan ili subvencioniran smještaj za njihove goste i partnere, što izravno jača kapacitete civilnog društva u Betini i Tisnom. Provođenjem ovih aktivnosti omogućuje se podizanje kvalitete društvenog života i podrška lokalnim udrugama.
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projekt preuređenja kamene kuće u "Exchange Hub " transformira klasičan trošak općinskog protokola u generator ekonomske vrijednosti kroz nekoliko razina: 1. Izravni financijski učinak (Uštede i prihodi) Dramatično smanjenje rashoda proračuna- Općina Tisno eliminira troškove komercijalnog smještaja za službene delegacije, gostujuće umjetnike i udruge. Sredstva koja bi se isplatila privatnim iznajmljivačima ili hotelima ostaju u proračunu za daljnja ulaganja. Samoodrživost kroz participaciju- iako je dom primarno besplatan za partnere, model "studentskog doma" omogućuje naplatu minimalnih troškova održavanja (tzv. utility fee) za komercijalnije grupe izvan prioritetnih lista, čime se pokrivaju režije i tekuće popravke. 2. Izravni učinak na sektor turizma (Borba protiv sezonalnosti) Popunjavanje "rupa" u pred i post-sezoni- delegacije, udruge i sudionici razmjena ideja putuju tijekom cijele godine. To generira noćenja i dolasku u razdobljima (studeni-ožujak) kada je većina privatnih objekata u Betini zatvorena. Indirektna potrošnja u ugostiteljstvu- gosti Hub-a svakodnevno koriste lokalne restorane, kafiće i trgovine. Budući da su u kući smješteni besplatno ili subvencionirano, njihov raspoloživi budžet za lokalne usluge je veći, što izravno puni blagajne lokalnih poduzetnika izvan špice sezone. 3. Neizravni učinak na povezane sektore (Građevina i lokalna proizvodnja)

Oživljavanje lokalnog obrtništva- održavanje i opremanje kuće (stolarski radovi, popravci kamena, održavanje IT mreže) vrše lokalni obrti. Projekt stvara stalnu potrebu za uslugama održavanja, čime se novac vrti unutar lokalne zajednice. Promocija lokalnih OPG-ova- kroz "dobrodošlicu" u kući (paketi lokalnog ulja, vina, pomidora), gosti se upoznaju s proizvodima koje kasnije kupuju za ponijeti kući, čime Hub postaje besplatni izložbeni prostor (showroom) za lokalnu proizvodnju. 4. Mjerljivi pokazatelji uspjeha (KPI) Financijski učinak mjerit će se kroz iznos uštedjenih sredstava u proračunu za smještaj delegacija (usporedba s prethodnim godinama) Vrijednost razmijenjenih usluga - mjerljiva vrijednost radionica i predavanja koje gosti održavaju za mještane (izračunata kao tržišna cijena edukacije). Promet u okolnim trgovinama i restoranima tijekom trajanja boravka većih delegacija. Projekt, u konačnici, prestaje biti "trošak obnove stare kuće" i postaje investicija u lokalnu cirkularnu ekonomiju. Svaki euro uložen u obnovu vraća se kroz uštede u protokolu i povećanu potrošnju gostiju u lokalnom sustavu							
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne)	NE	Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA	Napomena	

		samouprave (DA/NE)					
--	--	-----------------------	--	--	--	--	--

Naziv projekta	Pješačko-biciklistička staza Varoš
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je izgradnja pješačko-biciklističke staze uz obalni rub predjela Varoš u Betini, s ciljem uspostave kontinuirane i javno dostupne obalne promenade koja povezuje glavnu mjesnu luku, staru jezgru naselja te marinu i brodogradilište. Projekt obuhvaća uređenje i revitalizaciju postojećeg obalnog pojasa kroz stvaranje sigurnog, funkcionalnog i pristupačnog prostora za pješake, bicikliste i interventne službe. Izgradnjom staze uspostavlja se kontinuirani obalni koridor kao nastavak postojeće pješačke staze Kapelica, čime se omogućuje stvaranje jedinstvene obalne cjeline koja povećava prostor za odmor i rekreaciju te u konačnici podiže kvalitetu života lokalnog stanovništva i zadovoljstvo posjetitelja.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostava kontinuirane pješačko-biciklističke promenade uz obalni rub predjela Varoš u Betini, kojom se prostor povijesnog naselja transformira iz prostorno fragmentiranog i teško dostupnog područja u otvoren, funkcionalan i javno dostupan obalni prostor. Projektom se ponovno uspostavlja veza naselja s morem i vraća javni pristup obali, čime se povećava kvaliteta života lokalnog stanovništva, sigurnost prostora i atraktivnost destinacije za posjetitelje. Trenutno stanje, gdje su privatne rive i objekti "odsjekli" pristup moru, predstavlja urbanistički izazov koji direktno utječe na sigurnost i kvalitetu života. U društvenom kontekstu, projekt potiče pješačku i biciklističku mobilnost, smanjuje potrebu za korištenjem motornih vozila te doprinosi smanjenju buke i emisija u staroj jezgri naselja. Uređenjem javno dostupnog obalne staze osigurava se jednak pristup moru svim stanovnicima i posjetiteljima, čime se povećava inkluzivnost i kvaliteta korištenja javnog prostora. Projekt ima i važnu ulogu u povećanju sigurnosti jer nova staza omogućuje pristup interventnim vozilima u dijelu naselja gdje postojeća prometna infrastruktura nema mogućnost proširenja. Gospodarska svrha projekta očituje se u podizanju atraktivnosti i konkurentnosti Betine kao destinacije održivog i autentičnog turizma. Uređena obalna infrastruktura povećava vrijednost prostora i stvara preduvjete za razvoj malog poduzetništva i novih gospodarskih aktivnosti povezanih s turizmom, rekreacijom i uslugama, bez dodatnog opterećenja i devastacije obalnog prostora. Ekološka svrha projekta odnosi se na sanaciju i zaštitu obalnog pojasa te očuvanje krajobraznih i prostornih vrijednosti stare jezgre Betine. Projekt uključuje uređenje i stabilizaciju postojećeg obalnog ruba i starih mulića, čime se sprječava daljnja degradacija prostora i neplanska izgradnja uz obalu. Istovremeno se stvaraju preduvjeti za razvoj nove komunalne infrastrukture, uključujući sustave oborinske odvodnje i hidrantske mreže. Planskim uređenjem obale čuva se autentična vizura mjesta i integritet obalnog ekosustava, uz poticanje održivog korištenja prostora i očuvanja mediteranskog identiteta mjesta.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem

	• Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti izgradnje pješačko biciklističke staze Varoš ostvaruje se kroz tri ključna stupa: socijalni, ekološki i gospodarski. 1. Društveni doprinos Pješačka mobilnost - poticanje pješaćenja umjesto korištenja motornih vozila smanjuje emisije i buku, unapređujući kvalitetu života i zdravlje zajednice. Inkluzivnost prostora - pretvaranje privatizirane obale u javno dobro osigurava "pravo na more" za sve mještane i turiste, što je ključni socijalni pokazatelj. Povećanje javne sigurnosti - staza služi kao interventni koridor za vatrogasce i hitnu pomoć, što izravno utječe na smanjenje rizika od katastrofa u gusto izgrađenim starim jezgrama 2. Gospodarski doprinos Povećanje vrijednosti resursa - uređena infrastruktura podiže vrijednost nekretnina u okruženju i otvara prostor za nove gospodarske djelatnosti (npr. terase, suvenirnice) bez dodatne devastacije prostora. Dugoročna konkurentnost - održiva odredišta koja prate pokazatelje zadovoljstva lokalne zajednice i turista lakše privlače različite profile gostiju i sredstva iz EU fondova. 3. Ekološki doprinos Sanacija obalnog ruba - izgradnja doprinosi sanaciji starih mulića koji su rađeni u kamen i pijesak bez vezivnih materijala tijekom prošlih stoljeća. Izgradnjom se sprječava neplanska devastacija obale i nelegalne građevinske intervencije u obalni pojas. Upravljanje otpadom i vodama- koridor šetnice idealan je za polaganje nove infrastrukture – sustava za odvodnju oborinskih voda i novih hidrantskih mreža. Očuvanje krajolika - planska izgradnja čuva vizuru mjesta i integritet obalnog ekosustava, što su ključni pokazatelji unutar integriranog upravljanja obalnim područjem. U konačnici, projekt doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama kroz sanaciju i uređenje obalnog pojasa izloženog djelovanju plime, valova i vremenskih nepogoda, čime se povećava otpornost obale na eroziju i klimatske utjecaje. Uređenjem i stabilizacijom obalnog ruba smanjuje se rizik od daljnjeg propadanja obale i oštećenja postojeće infrastrukture uslijed podizanja razine mora i sve češćih ekstremnih vremenskih pojava.
Nositelj provedbe projekta	Općina Tisno
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina

Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	Izrada studijske i projektno-tehničke dokumentacije, troškovnika i tehničkih planova – 2026.-2027. Izmjena prostorno-planske dokumentacije – 2027.-2028. Ishodovanje konzervatorskih suglasnosti – 2027.-2028. Javljanje na poziv – 2028. - Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2029. - Građevinski radovi – 2029.-2030. - Tehnički pregled i otvorenje – 2030..
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2030.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	3.000.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 % (Općina Tisno)
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni/ U postupku rješavanja/Neriješeni imovinsko-pravni odnosi
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo/Pravo građenja
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA

Način doprinosa strateškom cilju	Doprinos strateško planskim dokumentima iz područja turizma <u>Strategija održivog razvoja turizma Republike Hrvatske do 2030. godine</u> <u>Strateški cilj 1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam</u> <u>Prioritetno područje 1.3. Razvoj posebnih oblika turizma i strukturirani razvoj proizvoda</u> <u>Prioritetno područje 1.6. Stvaranje boljih uvjeta života i rada kroz turizam</u> <u>Strateški cilj 2. Smanjenje opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu</u> <u>Prioritetno područje 2.1. Smanjenje opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu</u> <u>Prioritetno područje 2.2. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na prostor</u> <u>Prioritetno područje 2.3. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime</u> <u>Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine</u> ↳ <u>Strateški cilj 1.</u> ↳ Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu ↳ <u>Operativni cilji</u> ↳ Unapređenje javne komunalne infrastrukture i standarda ↳ <u>Projekt 1</u> Unapređenje uređenja mjesta i unapređenje sadržaja u središtima mjesta <u>Način doprinosa strateškom cilju:</u> 1. Produljenje turističke sezone i diversifikacija ponude - kroz razvoj sadržaja namijenjenih rekreaciji, aktivnom boravku na otvorenom te prezentaciji prirodne i kulturne baštine Betine. Projektom se uspostavlja kontinuitet obalne pješačke infrastrukture povezivanjem nove staze s postojećom stazom Kapelica, čime se formira jedinstvena i prostorno povezana obalna šetnica sjeverno od središta mjesta, prema marini i brodogradilištu Betina. 2. Revitalizacija kulturne i graditeljske baštine - kroz očuvanje autentičnog identiteta Betine i valorizaciju njezine tradicijske obalne arhitekture. Kao mjesto prepoznatljivo po stoljetnoj tradiciji drvene brodogradnje, Betina ovim projektom dobiva prostor koji omogućuje kvalitetniju prezentaciju pomorske i brodograditeljske baštine kroz doživljaj obale, tradicijskih brodova i karakterističnog ambijenta predjela Varoš. Uređenjem šetnice čuva se prostorni identitet naselja te se stvaraju uvjeti za očuvanje i interpretaciju kulturnog krajolika, tradicionalnog načina života i autentične mediteranske atmosfere mjesta. 3. Održivo upravljanje obalnim područjem- jedan od strateških ciljeva Republike Hrvatske je uvođenje reda na pomorskom dobru. Ovim projektom se nelegalne ili poluprivatne rive transformiraju u uređenu javnu infrastrukturu, čime se zaustavlja devastacija i osigurava održivo i ravnopravno korištenje obale pod istim uvjetima.
--	---

	4. Jačanje razvoja civilnog društva- projektom se uspostavlja funkcionalan i prohodan obalni koridor kojim se unapređuju uvjeti za pristup i djelovanje komunalnih, vatrogasnih i hitnih službi. Nova pješačko-biciklistička staza omogućuje bržu i učinkovitiju dostupnost prostora u slučaju požara, nesreća i drugih izvanrednih situacija, osobito u dijelovima naselja gdje postojeća prometna infrastruktura nema mogućnost proširenja. Na taj način projekt doprinosi povećanju sigurnosti, otpornosti prostora i kvalitetnijem upravljanju rizicima na obalnom području Betine.						
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Mjerljivi financijski učinci projekta na turizam i povezane sektore očituju se kroz povećanje gospodarske aktivnosti, turističke potrošnje i ukupne atraktivnosti destinacije. Projekt će doprinijeti većoj iskorištenosti obalnog prostora, povećanju kvalitete i dostupnosti javne infrastrukture te stvaranju uvjeta za razvoj novih turističkih, rekreativnih i društvenih sadržaja. Izravni financijski učinak posebno se očituje kroz povećanje vrijednosti i funkcionalnosti obalnog prostora koji se iz prostorno izoliranog i teško dostupnog područja transformira u aktivan, javno dostupan i turistički atraktivan resurs. Uređenjem kontinuirane pješačko-biciklističke promenade povećava se atraktivnost privatnog smještaja kroz povećanje prihoda od iznajmljivanja neatraktivnih smještajnih objekata koji zbog „privatnih“ i "poluprivatnih" riva nisu imali pristup moru. Projekt ima pozitivan učinak i na povezane sektore poput obrtništva, uslužnih djelatnosti, lokalne trgovine, komunalnih usluga i malog poduzetništva, budući da povećana frekvencija posjetitelja i bolja povezanost obalnog prostora generiraju dodatnu gospodarsku aktivnost tijekom većeg dijela godine. Sukladno tome, omogućit će se otvaranje novih gospodarskih aktivnosti poput manjih ugostiteljskih sadržaja, suvenirnica, obrta i usluga, te posljedično novih radnih mjesta. Nemjerljivi financijski i razvojni učinci projekta odnose se na dugoročno podizanje kvalitete prostora, identiteta mjesta i konkurentnosti destinacije. Projekt doprinosi stvaranju prepoznatljivog i uređenog obalnog ambijenta koji povećava doživljajnu vrijednost Betine i jača njezin imidž kao autentične mediteranske destinacije. Uspostavom kontinuirane obalne promenade povećava se osjećaj dostupnosti, sigurnosti i povezanosti prostora, što pozitivno utječe na zadovoljstvo lokalnog stanovništva, turista i jednodnevnih posjetitelja. Dugoročno projekt doprinosi produljenju turističke sezone kroz razvoj sadržaja za šetnju, rekreaciju, aktivni boravak na otvorenom i doživljaj prostora tijekom cijele godine, čime se smanjuje sezonalnost i stvaraju stabilniji uvjeti za razvoj turizma i povezanih gospodarskih djelatnosti.						
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje	DA	Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA	Napomena	

		investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)					
--	--	--	--	--	--	--	--

29.2. Projekti koji doprinose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti

Naziv projekta	Uređenje glavne rive - centar Betine
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je uređenje i funkcionalno unapređenje glavne betinske rive kroz reorganizaciju i modernizaciju infrastrukturnih sustava s ciljem povećanja njezinih operativnih i organizacijskih kapaciteta. Riva predstavlja središnji javni prostor Betine u kojem se tijekom turističke sezone održavaju brojna kulturna, društvena i sportska događanja, uključujući koncerte, regate, veslačka i jedriličarska natjecanja, plivačke maratone te druga okupljanja većeg broja sudionika i posjetitelja. Projekt uključuje repozicioniranje i unapređenje priključaka elektroenergetske i vodoopskrbne infrastrukture radi učinkovitije organizacije događanja i jednostavnije logističke podrške manifestacijama na otvorenom. Također je planirano postavljanje javnih česmi za vodu, rekonstrukcija i hortikulturno uređenje postojećih zelenih površina te unapređenje funkcionalnosti i kvalitete javnog prostora uz očuvanje ambijentalnih i krajobraznih vrijednosti rive kao središnjeg javnog i turističkog prostora destinacije.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je funkcionalna i prostorna transformacija glavne rive u središnju točku društvenog i gospodarskog života Betine. Repozicioniranjem postojećih sadržaja postižu se tri ključna cilja: Povećanje operativne površine - oslobađanje prostora za siguran prihvata velikog broja posjetitelja tijekom ključnih manifestacija i događanja Logistička potpora sportskim manifestacijama - stvaranje adekvatne "bazne stanice" za sudionike regata (osobito onih na latinsko idro), plivačkih maratona i veslačkih natjecanja, čime se podiže razina organizacije i imidž mjesta Multifunkcionalnost - pretvaranje rive iz pasivnog prolaza u dinamičnu pozornicu na otvorenom koja omogućuje lakšu izmjenu različitih ljetnih sadržaja Projektom se stvara prostran i siguran javni prostor koji Betinu pozicionira kao moderno središte odmorišnog, kulturnog i aktivnog turizma, uz zadržavanje njezine autentične mediteranske atmosfere. Relokacijom i rekonstrukcijom zelene infrastrukture stvara se prostor za sadnju i kvalitetan rast autohtonih stabala koje stvaraju prostor u hladu, neophodan za vrijeme ljetnih vrućina. U konačnici, projekt afirmira mediteranski identitet središnjeg javnog lučkog prostora tj. oblikuje ambijent visoke prostorne i boravišne kvalitete.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (SECAP Tisno)

	Ovaj projekt doprinosi održivosti kroz tri ključna stupa: ekološki, društveni i tehničko-ekonomski. 1. Ekološka održivost Smanjenje toplinskih otoka- rekonstrukcija zelenih površina u "duboke" gredice omogućuje rast autohtonih stabala s velikim krošnjama, što omogućuje stvaranje hlada i snižavanje temperature (toplinski otok) Očuvanje bioraznolikosti - odabir autohtonih vrsta osigurava dugotrajnost biljaka koje su prilagođene lokalnoj klimi i zahtijevaju manje resursa za održavanje Smanjenje plastičnog otpada - postavljanje javnih česmi potiče korištenje višekratne ambalaže, čime se izravno smanjuje količina plastičnih boca i doprinosi kvalitetnijem gospodarenju otpadom 2. Društvena održivost Revitalizacija javnog prostora - povećanje operativnog dijela rive stvara bolji prostor za "život" mjesta – od koncerata do sportskih manifestacija, što jača društvenu koheziju. Pristupačnost resursima - besplatna pitka voda na javnoj površini povećava standard usluge za građane i posjetitelje. 3. Resursna učinkovitost Povećanje kvalitete komunalne infrastrukture - relokacija priključaka za struju i vodu omogućuje "pametniju" logistiku. To znači bržu pripremu događaja uz manje privremenih, neefikasnih rješenja koja često troše više energije i resursa Dugovječnost infrastrukture - rješavanjem problema "plitkih" površina u kojima biljke nisu mogle opstati, sprječava se propadanje investicije i potreba za stalnim presađivanjem, što projekt čini ekonomski održivijim.
Nositelj provedbe projekta	Općina Tisno
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	Izrada studijske i projektno-tehničke dokumentacije – 2025.-2026. Javljanje na poziv – 2026. Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2026. Radovi – 2026.-2027. Otvorenje – 2027.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	800.000,00 €

Iznos vlastitog sufinanciranja	100.000,00 € (Općina Tisno)
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općinski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: DA Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Uređenje vidikovca Brstine
Opis predmeta projekta	Brdo Brstine smješteno je južno od središta Betine na otoku Murteru te predstavlja vrijedan turistički resurs kao panoramska točka. Najviši vrh, na približno 50 metara nadmorske visine, pruža atraktivan panoramski pogled šire područje (otok Murter, Pirovački zaljev, Vransko jezero, Kornati, Velebit i dr.). Projektom uređenja vidikovca Brstine želi se uspostaviti nova točka za panoramsko razgledavanje i foto punkt. Vidikovac bi bio uređen s minimalnim zahvatima u okolišu, obzirom da se nalazi unutar područja ekološke mreže NATURE 2000 značajnog za vrste i stanišne tipove (POVS) Murter (HR20001050). Projektom bi se uspostavila javna turistička infrastruktura prilagođena prirodnom i krajobraznom karakteru lokacije, s ciljem unaprjeđenja iskustva posjetitelja i kvalitetnije interpretacije prostora. Pri uređenju bi se koristio postojeći građevni materijal dalmatinski sivi kamen i autohtono mediteransko bilje. Planira se postavljanje informativnih panoa opremljenih QR kodovima koji bi sadržavali informacije o lokaciji, panoramskim vizurama, autohtonom mediteranskom bilju te smjernice za odgovorno ponašanje posjetitelja. Uz interpretacijske sadržaje, prostor bi se opremio pratećom urbanom opremom, uključujući klupe za odmor i boravak, foto-punkt kao dodatni turistički sadržaj te manji dječji prostor za igru oblikovan u skladu s prirodnim okolišem. Prilaz budućem vidikovcu bio bi osiguran od naseljene strane mjesta Betina.
Opis svrhe projekta	Obzirom na razvojni potencijal, cilj je razviti novu javnu turističku infrastrukturu (vidikovac) koja će omogućiti da ovaj prostor postane jedan od prepoznatljivih simbola Betine i otoka Murtera. Uređenje vidikovca potrebno je radi višestruke valorizacije prostora kroz funkcionalne, krajobrazne, turističke, društvene i ekološke aspekte, pri čemu vidikovac postaje mjesto doživljaja prostora, interpretacije krajolika i povezivanja čovjeka s prirodnim okruženjem Betine i otoka Murtera.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji 1. Ekološki doprinos Očuvanje okoliša- projekt uređenja vidikovca Brstine doprinosi očuvanju prirodnog okoliša i krajobraznih vrijednosti prostora kroz plansko i kontrolirano korištenje lokaliteta Povećanje dostupnosti prirodnih atrakcija - uređenjem pristupnih i boravišnih površina smanjuje se nekontrolirano kretanje posjetitelja po osjetljivom krškom terenu, čime se sprječava degradacija prostora, erozija tla i urušavanje postojećih kamenih suhozida Gospodarenje otpadom- postavljanjem koševa za otpad smanjuje se nepropisno odlaganje otpada u prirodi te se potiče odgovornije ponašanje posjetitelja i očuvanje prirodnog ambijenta vidikovca. 2. Društveni doprinos

	Javni prostor - projekt doprinosi povećanju kvalitete života lokalnog stanovništva stvaranjem novog javnog prostora za boravak, rekreaciju, druženje i boravak na otvorenom Sigurnost - uređenje vidikovca povećava sigurnost korisnika prostora jer omogućuje sigurnije kretanje i boravak na lokaciji koja je trenutno teško pristupačna i neuređena Edukativna i društvena vrijednost - razvoj nove javne turističke infrastrukture za lokalno stanovništvo i posjetitelje kroz valorizaciju i interpretaciju lokalne kulturne i prirodne baštine 3. Gospodarski doprinos Poticanje lokalnog gospodarstva - povećanje atraktivnosti destinacije, rastu broja posjetitelja, a time i lokalnog gospodarstva.
Nositelj provedbe projekta	Općina Tisno/TZM Betina
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Analiza terena – 2027. Izrada studijske i projektno-tehničke dokumentacije, troškovnika i tehničkih planova – 2027.-2028. Javljanje na poziv – 2027.-2028. Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2028. Građevinski radovi – 2028.-2029. Tehnički pregled i otvorenje – 2029. Promocija – 2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	300.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	-
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo

Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Dovršetak pješačko-biciklističke staze Kapelica
Opis predmeta projekta	Pješačko-biciklistička staza Kapelica nalazi se u obalnom području između starog dijela Betine – predjela Varoš te brodogradilišta i marine Betina. Staza je izgrađena tijekom 2025. godine u ukupnoj duljini od približno 400 metara, s ciljem razvoja nove turističke infrastrukture, odnosno povećanja dostupnosti i uređenosti obalnog prostora. Izgradnjom staze stvoren je kvalitetniji i sigurniji prostor za pješake i bicikliste tj. rekreaciju i boravak na otvorenom. Za potpuno dovršenje projekta planirano je dodatno hortikulturno uređenje prostora kroz sadnju autohtonih stabala i mediteranskog bilja, kao i postavljanje informativno-edukativnih tabli s prikazom povijesti i značaja zavjetne Kapelice smještene uz samu trasu staze (u moru). Provođenjem ovih aktivnosti omogućit će se kvalitetnije korištenje nove staze, što će u konačnici doprinijeti povećanju zadovoljstva lokalnih turista i posjetitelja.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostava trajnog i sigurnog pješačko-biciklističkog koridora uz obalni pojas Betine, čime se fizički povezuje povijesni predio Varoši s marinom i brodogradilištem Betina. Projektom se postiže: Osiguravanje javnog pristupa obali- otkupom privatnih parcela i ucrtavanjem staze u vlasništvo Općine, prostor koji je ranije bio neuređan i ilegalno odlagalište smeća vraćen je na korištenje zajednici. Poticanje zdravog načina života – kroz stvaranje nove rekreacijske zone izravno se podiže kvaliteta života lokalnog stanovništva i nudi dodatni sadržaj posjetiteljima zainteresiranima za aktivni turizam. Ekološka revitalizacija – projektom je predviđena završno ozelenjavanje autohtonim stablima služi stvaranju prirodnog hlada i poboljšanju mikroklima, čime staza postaje održiva i ugodna za korištenje čak i tijekom visokih ljetnih temperatura. Povećanje sigurnosti – razdvajanjem pješačkog i biciklističkog toka od glavnih prometnica povećava se sigurnost svih sudionika u prometu U konačnici, ovaj projekt predstavlja transformaciju privatiziranog obalnog pojasa u kvalitetan javni prostor koji spaja tradiciju, sakralnu baštinu, rekreaciju i ekološku osviještenost.

Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (SECAP Tisno) Održivost se očituje kroz: 1. Ekološki doprinos (Zelena infrastruktura i ublažavanje klimatskih promjena). Smanjenje toplinskih otoka- sadnja autohtonih stabala duž asfaltirane staze pruža prirodni hlad te snižava temperaturu površine i zraka u obalnom prostoru Očuvanje autohtone flore- korištenje isključivo domaćih vrsta osigurava biološku raznolikost i otpornost na lokalne klimatske uvjete uz minimalnu potrošnju vode Promicanje niskouglijčne mobilnosti- izgradnja biciklističke i pješačke staze izravno potiče kretanje bez emisija CO₂, smanjujući ovisnost o automobilskom prijevozu između različitih dijelova mjesta. 2. Društveni doprinos Povrat javnog dobra zajednici- pretvaranje nekadašnjih privatnih parcela uz more u javno vlasništvo ključan je pokazatelj društvene održivosti. Time je omogućen slobodan pristup obali svim građanima. Poboljšanje javnog zdravlja- osiguravanjem sigurnog prostora za rekreaciju izravno se potiču zdrave navike i povećava blagostanje lokalnog stanovništva. 3. Upravljački i prostorni doprinos (Održivo planiranje) Legalizacija i zaštita prostora- ucrtavanje staze u vlasništvo Općine osigurava njezinu trajnu namjenu kao javnog prostora, čime se sprječava daljnja apartmanizacija i devastacija obale. Povezanost- bolja povezanost Varoši i marine smanjuje pritisak na postojeće prometnice, čineći lokalni prometni sustav učinkovitijim.
Nositelj provedbe projekta	Općina Tisno/TZM Betina
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	Provođenje postupka nabave– 2026.–2027. Ugovaranje – 2027. Hortikulturni radovi – 2027.-2027.

	Postavljanje turističke signalizacije – 2027.-2027.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	70.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	-
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Uređenje plaža
Opis predmeta projekta	Projekt „Uređenje plaža“ obuhvaća uređenje, sanaciju, opremanje i održavanje plažnih i obalnih prostora na području naselja Betina. Planirane aktivnosti provodit će se na plažama Zdrače i Dolac te ostalim obalnim potezima i javnim prostorima uz more, uključujući Branimirovu ulicu, Obalu Petra Krešimira IV, Varoš i Kapelicu. Projekt uključuje uređenje obalnog pojasa, poboljšanje pristupa i sigurnosti korisnika, postavljanje urbane i komunalne opreme poput tuševa, kabina za presvlačenje, klupa, koševa za otpad i signalizacije, hortikulturno uređenje te unapređenje funkcionalnosti i izgleda javnih prostora uz more.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti kvalitetu i funkcionalnost plažnih i obalnih prostora te osigurati kvalitetniju, sigurniju i dostupniju javnu infrastrukturu za lokalno stanovništvo i posjetitelje. Provedbom projekta povećat će se razina uređenosti i opremljenosti prostora, unaprijediti uvjeti korištenja obalnog područja te dodatno valorizirati obalni prostor kao važan element identiteta, atraktivnosti i turističke prepoznatljivosti Betine.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom Projektom se ostvaruje sljedeći doprinos održivosti 1. Ekološki doprinos Zaštita obalnog prostora - uređenjem i sanacijom obalnog pojasa doprinosi se očuvanju prostora i sprječavanju njegove daljnje degradacije. Održivo upravljanje prostorom - hortikulturnim uređenjem i unapređenjem komunalne infrastrukture povećava se kvaliteta i održivost korištenja obalnog područja. 2. Društveni doprinos Unapređenje javnih prostora - projekt omogućuje kvalitetnije i sigurnije korištenje plažnih i obalnih prostora tijekom cijele godine Povećanje zadovoljstva korisnika prostora - poboljšanjem dostupnosti i opremljenosti javnih prostora povećava se zadovoljstvo lokalnog stanovništva i posjetitelja boravkom u destinaciji. 3. Gospodarski doprinos Jačanje atraktivnosti destinacije- uređeni i funkcionalni plažni prostori doprinose prepoznatljivosti i konkurentnosti turističke ponude Betine. Razvoj održivog turizma- unapređenjem kvalitete javne turističke infrastrukture stvaraju se preduvjeti za dulji boravak turista i ravnomjerniji turistički razvoj
Nositelj provedbe projekta	Općina Tisno
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Tisno (Betina)
Planirani početak provedbe projekta	2025.

Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Izrada projektno-tehničke dokumentacije – 2025.-2026. - Priprema i provedba postupka javne nabave – 2027. - Izvođenje radova na uređenju plaža – 2027.–2028. (fazno) - Postavljanje komunalne i turističke opreme (tuševi, kabine, signalizacija, urbani mobilijar) – 2028.–2028. - Završetak radova i stavljanje plaža u funkciju – 2028. Održivost se očituje kroz: - Ekološki doprinos Zaštita obalnog prostora - uređenjem i sanacijom obalnog pojasa doprinosi se očuvanju prostora i sprječavanju njegove daljnje degradacije. Održivo upravljanje prostorom - hortikulturnim uređenjem i unapređenjem komunalne infrastrukture povećava se kvaliteta i održivost korištenja obalnog područja. - Društveni doprinos Unapređenje javnih prostora - projekt omogućuje kvalitetnije i sigurnije korištenje plažnih i obalnih prostora tijekom cijele godine Povećanje zadovoljstva korisnika prostora - poboljšanjem dostupnosti i opremljenosti javnih prostora povećava se zadovoljstvo lokalnog stanovništva i posjetitelja boravkom u destinaciji. - Gospodarski doprinos Jačanje atraktivnosti destinacije- uređeni i funkcionalni plažni prostori doprinose prepoznatljivosti i konkurentnosti turističke ponude Betine. Razvoj održivog turizma- unapređenjem kvalitete javne turističke infrastrukture stvaraju se preduvjeti za dulji boravak turista i ravnomjerniji turistički razvoj
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	800.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	10.000,00 € (TJM Betina)
Ostali mogući izvori financiranja	Državni proračun Županijski proračun EU fondovi Donacije
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni

Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo/Pravo korištenja/Koncesija
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Sportsko-adrenalinski park „Gajeta fun“
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je realizacija sportsko-adrenalinskog parka „Gajeta Fun“, tematski inspiriranog Betinom, njezinom bogatom tradicijom drvene brodogradnje i pomorskim identitetom mjesta. Projekt razvija inovativan koncept koji povezuje maritimnu baštinu s modernim sportskim i adrenalinskim sadržajima, stvarajući novi turistički proizvod destinacije. Ovakav park bi bio jedinstven u regiji jer bi osim rekreacije promovirao i lokalni identitet, privlačeći obitelji i turiste koji traže autentično iskustvo. Projektom je predviđeno formiranje tematski oblikovanih sportskih i adrenalinskih sadržaja inspiriranih pomorskom tradicijom Betine i elementima tradicionalne drvene brodogradnje, pri čemu se rekreativne aktivnosti interpretiraju kroz suvremeni i edukativni koncept prostora. Neki od planiranih sadržaja uključuju visinski poligon (Low Ropes) sa stazama na visini od 1 do 3 metra, prilagođenima djeci i jednostavnijima za održavanje, s preprekama poput hodanja po debelim brodskim konopima i mrežama. Planiran je i drveni poligon spretnosti sa stazom i preprekama izrađenima od trupaca i drvenih kutija inspiriranih brodskim teretom, namijenjenih preskakanju i provlačenju. U sklopu parka predviđen je i manji zipline „Lantina“, duljine 20 do 30 metara, koji simulira kretanje broskog jedra.
Opis svrhe projekta	Svrha ovog projekta je stvaranje jedinstvenog sportsko-turističkog sadržaja koji bi obogatio ponudu Betine, a istovremeno očuvao i promovirao njezinu lokalnu tradiciju. Glavni ciljevi mogu se podijeliti u tri kategorije: 1. Turistička diferencijacija i brendiranje- umjesto generičkog zabavnog parka, Betina dobiva autentičnu atrakciju koja priča priču o drvenoj brodogradnji, što je može izdvojiti od ostalih destinacija u okruženju. Planirano je privlačenje novih segmenata gostiju, prije svega obitelji s

	djecom i mladih turista koji u skladu s suvremenim trendovima traže dodatne turističke sadržaje tj. više od klasičnog turističkog proizvoda Sunca i mora. 2. Rekreacija i zdrav život- projekt potiče aktivan boravak na otvorenom i razvoj zdravih životnih navika kroz sadržaje namijenjene rekreaciji, igri i svakodnevnom kretanju djece, mladih i obitelji. Sportsko-adrenalinski sadržaji doprinose razvoju motoričkih sposobnosti, koordinacije i fizičke aktivnosti te stvaraju novo mjesto okupljanja i boravka koje nadilazi uobičajene sadržaje poput kafića i plaža, čime projekt izravno doprinosi kvaliteti života i jačanju društvene povezanosti lokalne zajednice i obogaćivanju iskustva turista i posjetitelja. 3. Edukacija i očuvanje baštine- korištenjem elemenata poput jarbola, brodskih konopa i mreža projekt na interaktivan i zabavan način upoznaje korisnike, osobito djecu i mlade, s pomorskom tradicijom, alatima i terminologijom karakterističnom za betinski škver i drvenu brodogradnju. Na taj način projekt doprinosi očuvanju i interpretaciji lokalne baštine tj. turističkoj valorizaciji bogate pomorske i brodograditeljske povijesti Betine. Također, sadržaji adrenalinskog parka koristit će se kao produžena ruka (sinergijski učinak) Muzeja betinske drvene brodogradnje, prenoseći kulturnu baštinu iz zatvorenog prostora u aktivnu upotrebu. 4. Gospodarski aspekt-projekt doprinosi produljenju turističke sezone razvojem sadržaja koji su posebno atraktivni tijekom predsezone i posezone, odnosno u proljetnim i jesenskim mjesecima (travanj, svibanj, lipanj, rujan i listopad), kada temperature nisu previsoke za fizičku aktivnost, ali jesu za kupanje. Sportsko-adrenalinski park obogaćuje turističku ponudu destinacije i potiče dolazak posjetitelja izvan vrhunca ljetne sezone, čime se stvaraju stabilniji uvjeti za razvoj lokalnog gospodarstva. Povećana frekvencija korisnika i posjetitelja pozitivno utječe na potrošnju u ugostiteljskim, trgovačkim i ostalim uslužnim djelatnostima u neposrednom okruženju te doprinosi većoj gospodarskoj aktivnosti na području Betine.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane Projekt sportsko-adrenalinskog parka u Betini izravno doprinosi održivosti kroz tri ključna stupa: ekološki, društveni i gospodarski. 1.Ekološka održivost (Low impact) Upotreba prirodnih materijala- korištenje lokalnog drva (ariš, hrast, bor) i prirodnih konopa smanjuje ugljični otisak u usporedbi s metalnim ili plastičnim konstrukcijama. Minimalna intervencija u prostoru- park se može graditi bez betoniranja velikih površina koje narušavaju ekosustav tla. Očuvanje vegetacije- projekt se prilagođava postojećem drveću (npr. borovoj šumi) koristeći ga za hladovinu. 2.Društvena održivost (Socijalna inkluzija)

	Očuvanje identiteta- kroz dizajn koji simulira brodogradnju, projekt sprječava "turističku uniformiranost" i jača osjećaj lokalnog ponosa kod stanovnika Betine. Međugeneracijska poveznica- park se služiti kao prostor gdje stariji (npr. kalafati) mogu prenositi znanje o čvorovima i drvu mlađima kroz demonstracijske aktivnosti u sklopu parka. Dostupnost- osiguravanjem sadržaja za različite razine vještina, park postaje uključivo mjesto za lokalnu zajednicu tijekom cijele godine, a ne samo za turiste ljeti. 3. Gospodarska održivost (Dugoročna otpornost) Cjelogodišnji turizam- adrenalinski parkovi nisu vezani isključivo uz kupanje, što pomaže u smanjenju sezonalnosti i osigurava stabilnije prihode lokalnim poduzetnicima u proljeće i jesen. Niski troškovi održavanja- korištenje autohtonih materijala otpornih na posolicu smanjuje dugoročne troškove održavanja i potrebu za uvozom skupih zamjenskih dijelova. Poticanje lokalne ekonomije- izgradnja i održavanje parka mogu se povjeriti lokalnim obrtnicima i škverovima, čime financijska korist ostaje unutar zajednice.
Nositelj provedbe projekta	Općina Tisno/TZM Betina
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Osnovna istraživanja i planiranje – 2027. - Planiranje, odabir lokacije i provjera namjene. - Izrada idejnog rješenja - Definiranje vizualnog identiteta (brodograditeljski motivi) i rasporeda elemenata u prostoru bez narušavanja prirode - Pravna struktura- Određivanje vlasničke upravljačke strukture upravljanja (Općina ili Turistička zajednica) - Priprema studijske i projektno-tehničke dokumentacije i dozvola – 2028. - Glavni projekt-izrada tehničkih crteža s fokusom na statiku drvenih konstrukcija i sigurnost temeljenja. - Ishođenje dozvola- dobivanje suglasnosti (npr. zaštita okoliša, šumarija, komunalne službe) i, ako je potrebno, građevinske dozvole. - Prijava za financiranje- finalizacija dokumentacije za prijavu na nacionalne (Ministarstvo turizma) ili EU fondove – 2028. - Provođenje postupka javne nabave i odabira izvođača – 2028. - Nabava i priprema materijala te odabir izvođača - Raspisivanje natječaja za tvrtku specijaliziranu za adrenalinske parkove i/ili lokalne drvoprerađivače - Provođenje radova – 2029. - Nabava certificiranih materijala- nabava drva tretiranog za vanjske uvjete i atestirane opreme (sajle, karabineri, sigurnosni sustavi)

	• Priprema terena - minimalno krčenje, uređenje staza i postavljanje osnovnih instalacija (voda/struja ako su potrebni). • Montaža i sigurnosni atesti -izgradnja poligona kroz postavljanje vertikalnih stupova, platformi i horizontalnih prepreka. • Inspekcijski nadzor - svaki adrenalinski park mora proći pregled prema normi HRN EN 15567-1 (koja se odnosi na žičare i parkove s užadi). • Dobivanje certifikata o sigurnosti- izdavanje potvrde da je park siguran za javno korištenje od strane ovlaštenog tijela. 6. Operativno pokretanje i promocija – 2029.-2030. • Edukacija osoblja • Marketing i brendiranje- postavljanje signalizacije, povezivanje s Muzejom betinske drvene brodogradnje i uvrštavanje u turističke karte • Svečano otvorenje: Promotivni događaj za mještane i prve posjetitelje.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	300.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	5.000,00 € (TZM Betina)
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Revitalizacija uzgoja i razvoj manifestacije „Dani betinske pomidore“
Opis predmeta projekta	Betinsko-murtersko polje povijesno je bilo središte uzgoja autohtone rajčice, podržano jedinstvenim sustavom od preko 300 bunara s bočatom vodom (iako su još puni vode, koriste se svega 10 %). Danas je tradicija uzgoja betinske pomidore gotovo iščezla, sjeme je pred izumiranjem, a lokalno tržište preplavljeno je industrijskim proizvodima. Cilj ovog projekta je uspostaviti održivi model revitalizacije uzgoja, zaštititi izvorno sjeme te brendirati „Betinsku pomidoru“ kao vrhunski poljoprivredni i turistički proizvod. Ovaj projekt ima ogroman potencijal za turistički razvoj i brendiranje Betine jer spaja ekologiju, gastronomiju i kulturnu baštinu. Betinska pomidora nije samo povrće, ona je simbol preživljavanja i domišljatosti (korištenje bočate vode). Betina se kroz ovaj projekt brendira kao mjesto "živog polja" i tradicije, što je izdvaja od generičkih turističkih mjesta. Betinska pomidora, pritom, postaje "ambasador" mjesta, slično kao što je gajeta u brodogradnji.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta "Betinska pomidora" je sustavna obnova poljoprivredne tradicije i zaštita identiteta Murtersko-betinskog polja kroz oživljavanje uzgoja autohtone rajčice. Projekt se temelji na četiri ključna stupa svrhe: 1. Ekološka regeneracija i očuvanje genetskog koda- glavni cilj je spašavanje izvornog sjemena koje je pred izumiranjem. Cilj je stvoriti "živu banku sjemena" i potaknuti ekološki uzgoj u Murtersko-betinskom polju, čime se obnavlja bioraznolikost i sprječava trajni gubitak autohtone sorte. 2. Revitalizacija kulturne i graditeljske baštine- svrha je fizička obnova i funkcionalno vraćanje u život sustava od 300 bunara. Ti bunari nisu samo spomenici trudu predaka, već održiv model navodnjavanja bočatom vodom koji projektu daje jedinstvenu priču i prepoznatljivost u odnosu na bilo koji drugi poljoprivredni proizvod. 3. Gastronomska i turistička diferencijacija- svrha je ponuditi gostima autentičan doživljaj (miris i okus prave pomidore) koji se ne može naći u trgovačkim lancima. Time se Betina pozicionira kao destinacija održivog, "slow food" turizma koji vrednuje lokalnu namirnicu koja će postati premium turistički brend destinacije. 4. Gospodarska samoodrživost i lokalna otpornost- projekt nastoji stvoriti ekonomski model koji će motivirati mještane da se vrate zemlji. Cilj je smanjiti ovisnost o uveznoj hrani i stvoriti dodatnu vrijednost kroz preradu pomidore u suvenire (šalše, sušene pomidore) te izravno povezivanje polja s lokalnim restoranima.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

	Projekt "Betinska pomidora" predstavlja primjer održivog razvoja jer izravno odgovara na ekološke, društvene i ekonomske izazove današnjice. Specifični način doprinosa ključnim pokazateljima održivosti: 1. Ekološki doprinos (Okolišna održivost) Očuvanje bioraznolikosti- spašavanjem autohtonog sjemena sprječava se trajni gubitak genetskog koda specifične sorte koja je prilagođena lokalnoj mikroklimi. Održivo upravljanje vodama- ponovna uporaba bočate vode iz bunara za navodnjavanje smanjuje pritisak na javni vodovod i resurse pitke vode, koristeći prirodno dostupne izvore Smanjenje ugljičnog otiska - model "od polja do stola" eliminira potrebu za dugim transportnim lancima i skladištenjem u hladnjačama, što drastično smanjuje emisiju CO₂ u usporedbi s rajčicom (pomidorom) iz trgovačkih centara. 2. Društveni doprinos (Socijalna održivost) Očuvanje nematerijalne baštine- prijenos znanja o specifičnim tehnikama uzgoja i održavanja bunara sa starijih generacija na mlađe sprječava zaborav tradicijskih vještina. Jačanje lokalnog identiteta- projekt vraća ponos Betinjanima na njihovo polje i tradiciju, transformirajući "zapušteni prostor" u prostor kolektivne vrijednosti. Edukacijska funkcija- polje postaje učionica na otvorenom za lokalnu djecu i turiste, promičući važnost zdrave prehrane i samoodrživosti. 3. Gospodarski doprinos (Ekonomska održivost) Stvaranje visoke dodane vrijednosti- brendirana "Betinska pomidora" postiže znatno višu cijenu od industrijske, čime se poljoprivreda ponovno čini isplativom za lokalne male proizvođače (OPG-ove). Komercijalna otpornost- diverzifikacija lokalne ekonomije (manja ovisnost isključivo o smještaju i nautici) kroz razvoj agro-turizma. Cjelogodišnji potencijal - iako je berba ljeti, prerada u proizvode poput šalše, sušenih pomidora ili sjemena omogućuje prodaju i prihode tijekom cijele godine. 4. Kulturni doprinos (Kulturna održivost) Revitalizacija graditeljske baštine- obnova 300 bunara znači očuvanje jedinstvenog kulturnog pejzaža Betine koji bi bez ove funkcije propao pod naletom sukcesije ili nelegalne urbanizacije.
Nositelj provedbe projekta	Općina Tisno/TZM Betina
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2026. (kontinuirano)
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Ključne točke ostvarenja za projekt "Betinska pomidora" podijeljene su na faze koje osiguravaju da se tradicija ne samo obnovi, već i trajno usadi u život mjesta.

	0. Identifikacija i spašavanje genetskog koda (Nulta faza) Pronalazak izvornog sjemena- terenski rad sa starijim mještanima i prikupljanje preostalih zaliha sjemena "stare" betinske pomidore. Stručna validacija- suradnja s agronomima kako bi se izolirala najotpornija i najukusnija linija sjemena prilagođena bočatoj vodi. 1. Revitalizacija infrastrukture (Faza obnove) Mapiranje i čišćenje bunara- izrada registra 300 bunara te obnova prvih "pokaznih" 5-10 bunara koji će služiti kao primarni izvor vode za ogledna polja. Uređenje oglednog polja- priprema prve parcele u Betinsko-murterskom polju koja će služiti kao edukacijski centar i rasadnik za ostale mještane. 2. Uspostava modela uzgoja i distribucije (Operativna faza) Podjela sjemena i edukacija- organizacija radionica za mještane i OPG-ove te podjela certificiranog sjemena uz obvezu uzgoja po tradicionalnim metodama. Certificiranje "Betinska pomidora"- definiranje standarda kvalitete i vizualnog identiteta (etikete) koju će nositi samo plodovi uzgojeni u polju. 3. Brendiranje i turistička integracija (Marketinška faza) Uključivanje u ugostiteljsku ponudu - potpisivanje ugovora s lokalnim restoranima o otkupu uroda – cilj je da „Betinska šalša“ postane obvezni dio menija. Otvaranje "Put a pomidore"- tematska pješačka staza kroz polje s informativnim tablama o povijesti bunara i uzgoja. 3. Transformacija u trajni sustav (Faza bez kraja) Godišnja razmjena sjemena- uspostava tradicije "Dana sjemena" svakog proljeća, čime se osigurava da projekt živi bez obzira na vanjsko financiranje. Prerada i suveniri- pokretanje male linije premium proizvoda (sušena pomidora, šalša, sjeme u ukrasnim vrećicama) koji su dostupni cijele godine. Radionice s djecom na temu pomidore; crteži, zalijevanje, kuhanje i ostale aktivnosti.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Godina 1. Faza 1: Ova faza mora započeti u kasnu jesen/zimu kako bi sve bilo spremno za proljeće - Mapiranje lokacija 300 bunara i identifikacija preostalih zaliha sjemena kod lokalnog stanovništva - Formiranje "Baze sjemena" i stručna selekcija u suradnji s agronomima - Čišćenje i sanacija prvih 5 prioriternih bunara te priprema ogledne parcele u Polju - Podjela sjemena zainteresiranim uzgajivačima i početak kontrolirane sadnje presadnica Faza 2: Prva ljetna sezona i brendiranje - Sadnja pomidore u polju uz demonstraciju tradicijskog navodnjavanja iz bunara. Fokus je na prvoj berbi i vidljivosti projekta - Prva berba- pokretanje dječjih radionica i promotivne kampanje "Kušaj Betinu" u lokalnim restoranima; prikupljanje novog sjemena za iduću godinu i početak suradnje s novootvorenim OPG-ovima Godina 2. Faza 1: Ljetna sezona - Organizacija prve manifestacije "Dan Betinske Pomidore" i promocija turističke staze kroz polje Faza 2: Širenje i održivost - Projekt se nastavlja razvijati i prelazi iz eksperimentalne faze u standard Godina 3. Udvostručenje broja uzgajivača

Ukupna procijenjena vrijednost projekta	- Uvođenje službenog certifikata kvalitete za sve proizvode iz Murtersko-betinskog polja	
	Procjena vrijednosti projekta izvršena je indikativno po fazama. Ukupna vrijednost projekta je 233.000,00 €.	
	I.FAZA <u>Revitalizacija Betinske pomidore</u> -12 mjeseci, 66.000,00 €	
	Aktivnost	Procjena (€)
	Upravljanje projektom	7.000,00
	Identifikacija i prikupljanje autohtonog sjemena	4.000,00
	Stručna selekcija i uspostava banke sjemena	3.000,00
	Mapiranje bunara	3.000,00
	Čišćenje i obnova prvih 5 pilot bunara	35.000,00
	Uređenje oglednog polja i osnovni sustav navodnjavanja	4.000,00
	Nabava presadnica i početak kontroliranog uzgoja	6.000,00
	Vizualni identitet projekta, web i početna promocija	4.000,00
	UKUPNO	66.000
	II. FAZA <u>Razvoj lanca vrijednosti Betinske pomidore</u> -24 mjeseci, 62.000,00 €	
	Aktivnost	Procjena (€)
	Upravljanje projektom	14.000,00
	Edukacije stanovništva i OPG-ova te godišnja razmjena sjemena	5.000,00
	Distribucija certificiranog sjemena	3.000,00
	Širenje proizvodnje i uključivanje novih proizvođača	5.000,00
	Razvoj certifikata "Betinska pomidora"	4.000,00
	Dizajn ambalaže i etiketa	4.000,00
	Razvoj premium proizvoda i suvenira („Kušaj Betinu“)	6.000,00
	Uključivanje restorana i ugovaranje otkupa (radionice i sastanci)	3.000,00
	Organizacija manifestacije "Dan Betinske pomidore"	7.000,00
	Radionice za djecu i posjetitelje	4.000,00
	Promidžba i vidljivost	7.000,00
	UKUPNO	62.000,00

	III. FAZA Poučna staza „Put pomidore“ - 12 mjeseci - 105.000,00 €	
	Aktivnost	Procjena (€)
	Upravljanje projektom	7.000,00
	Izrada projektne dokumentacije	5.000,00
	Uređenje poučne staze "Put pomidore"	80.000,00
	Interpretacijske ploče i signalizacija	7.000,00
	Promidžba i vidljivost	6.000,00
	UKUPNO	105.000,00
Iznos vlastitog sufinanciranja	5 % (TZM Betina)	
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općinski proračun Donacije	
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja	
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo	
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE	
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE	
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE	

Naziv projekta	Izgradnja cestovne obilaznice oko kampa „Plitka Vala“
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je izgradnja nove obilazne prometnice oko kampa „Plitka Vala“. Projekt uključuje izgradnju i uređenje prometnice duljine oko 700 metara po trasi postojeće nerazvrstane ceste (poljskog puta) u vlasništvu Republike Hrvatske. Radovi će obuhvatiti pripremu i uređenje terena, zemljane radove, izgradnju kolničke konstrukcije te izvedbu prometne signalizacije i prometne opreme. Realizacijom ceste unaprijedit će se protočnost i organizacija prometa na širem području izmještanjem tranzitnog prometa iz zone kampa i turističkog područja, čime će se ujedno povećati sigurnosti svih sudionika u prometu.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je izgradnja obilazne prometnice radi izmještanja tranzitnog prometa iz zone kampa „Plitka Vala“ te povećanja sigurnosti i funkcionalnosti odvijanja prometa na predmetnom području. Projektom se uklanja postojeće usko prometno grlo, osigurava veća protočnost vozila i smanjuje konflikt između kolnog i pješačkog prometa, osobito u razdobljima pojačanog sezonskog opterećenja. Izgradnjom prometnice unaprijedit će se prometna dostupnost i kvaliteta lokalne cestovne infrastrukture, smanjiti negativni utjecaji cestovnog prometa poput zastoja, buke i emisija ispušnih plinova te osigurati kvalitetniji i sigurniji uvjeti za kretanje svih sudionika u prometu. Projekt ujedno predstavlja važan infrastrukturni preduvjet za održivi razvoj turizma i učinkovitije prometno povezivanje područja Općine Tisno i Općine Murter-Kornati.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (SECAP Tisno) Izgradnja zaobilaznice doprinosi pokazateljima održivosti (ekološkim, društvenim i ekonomskim) na sljedeće način: 1. Ekološka održivost (Smanjenje negativnog utjecaja) - Smanjenje emisije CO₂ i ostalih ispušnih plinova - izmještanjem vozila iz kampa poboljšava se kvaliteta zraka u zoni kampa - Smanjenje zvučnog zagađenja - buka motora i prometa seli se izvan naseljenog dijela, čime se čuva prirodni akustični ambijent. 2. Društvena održivost (Sigurnost i kvaliteta života) - Povećanje opće sigurnosti - eliminacija rizika od naleta vozila na djecu i pješake unutar kampa - Humanizacija prostora - pretvaranje postojeće prometnice kroz kamp u pješačke i rekreativne zone potiče fizičku aktivnost i sigurnije kretanje ranjivih skupina. 3. Ekonomska održivost - Konkurentnost destinacije - kamp koji nudi "zonu bez prometa" ima veću tržišnu vrijednost i privlači ekološki osviještene goste

	Učinkovita infrastruktura - korištenjem zemljišta u vlasništvu RH projekt se realizira racionalno, bez troškova dugotrajnih imovinskih sporova, čime se osigurava brži povrat investicije u kvalitetu turizma Upravljanje prostorom - jasna separacija tranzitne i turističke infrastrukture sprječava daljnju degradaciju prostora kampa uzrokovanu prekomjernom apartmanizacijom u okolici
Nositelj provedbe projekta	Županijska uprava za ceste / Općina Tisno
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa (pravo građenja, vlasništvo RH) - 2027 Izrada projektno-tehničke dokumentacije - 2028. Ishođenje potrebnih dozvola (lokacijske i građevinske dozvole) - 2028. Realizacija radova - 2029. Tehnički pregled i otvaranje - 2029. Mjerenje smanjenja razine buke i praćenje zadovoljstva gostiju nakon prve sezone bez prometa (dokazivanje održivosti) -2030
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2030.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	300.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	0-15 % (Općina Tisno)
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo (RH)
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE

Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Uređenje tematske staze „Putevima baštine“
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je uređenje tematske edukativne staze „Putevima baštine“ od područja Kapelice, preko crkve sv. Frane, povijesne jezgre, Muzeja betinske drvene brodogradnje, Muzeja na otvorenom (Trg na Moru), sve do novog bočališta uz plažu Bilave. Projektom je predviđeno obnavljanje postojećih i postavljanje novih informativno-edukativnih ploča duž cijele trase, s ciljem interpretacije i promocije lokalne kulturne i povijesne baštine, odnosno približavanja tradicije i identiteta mjesta Betine lokalnoj zajednici i posjetiteljima. Table će sadržavati će tekstualne, fotografske i grafičke prikaze lokalne kulturne i brodograditeljske baštine, s ciljem pristupačne i atraktivne interpretacije za posjetitelje svih dobnih skupina te će biti prilagođene za osobe s invaliditetom.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti interpretaciju, prezentaciju i očuvanje lokalne kulturne i brodograditeljske baštine Betine kroz uvođenje novih interpretacijskih sadržaja u javni prostor kroz uređenje i proširenje tematske poučne staze „Putevima baštine“. Projektom se želi dodatno osnažiti svijest o važnosti očuvanja tradicijske drvene brodogradnje i kulturno-povijesnog identiteta mjesta, povećati vidljivost i dostupnost sadržaja Muzej betinske drvene brodogradnje te povezati najvrjednije kulturne, povijesne i turističke lokalitete u jedinstvenu, sadržajno i interpretacijski usklađenu cjelinu. Na taj način projekt doprinosi obogaćivanju kulturno-turističke ponude, kvalitetnijem doživljaju te jačanju lokalnog identiteta i svijesti o vrijednosti baštine među stanovnicima i posjetiteljima.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom Projekt „Uređenje tematske staze Putevima baštine“ doprinosi pokazateljima održivosti (ekološkim, društvenim i ekonomskim) na sljedeći način: 1. Ekološka održivost (Očuvanje prostora i održivo korištenje javnih površina) Održivo korištenje postojećeg javnog prostora- projekt se realizira unutar postojeće pješačke trase bez značajnih građevinskih zahvata i dodatne devastacije prostora, čime se minimalizira utjecaj na okoliš i očuvaju ambijentalne vrijednosti povijesne jezgre. Smanjenje potrebe za novom infrastrukturom- integracijom interpretacijskih sadržaja u postojeći prostor smanjuje se potreba za izgradnjom novih zasebnih objekata i dodatnim zauzimanjem prostora.

	Poticanje pješačkog kretanja- uređena interpretacijska staza potiče kretanje pješice kroz povijesnu jezgru i smanjuje potrebu za korištenjem motornih vozila na kraćim relacijama unutar mjesta. 2. Društvena održivost (Očuvanje identiteta i dostupnost kulture) Očuvanje i prezentacija brodograditeljske baštine- projekt omogućuje trajnu interpretaciju tradicije betinske drvene brodogradnje i pomorske kulture kroz sadržaje integrirane u javni prostor, čime se jača svijest o važnosti lokalnog identiteta i kulturne baštine. Prijenos znanja na mlađe generacije- interpretacijski sadržaji stvaraju edukativni prostor na otvorenom kroz koji djeca, mladi i posjetitelji upoznaju povijest brodogradnje, tradicijska plovila i pomorsku tradiciju Betine. Humanizacija javnog prostora – projekt pretvara postojeću pješačku komunikaciju u sadržajan i interaktivan javni prostor koji potiče kretanje, boravak i društvenu interakciju stanovnika i posjetitelja. Povećanje vidljivosti muzeja- staza usmjerava posjetitelje prema Muzej betinske drvene brodogradnje i jača njegovu ulogu kao središnjeg mjesta očuvanja i prezentacije pomorske baštine Betine. 3. Gospodarska održivost (Kulturni turizam i razvoj destinacije) Jačanje kulturnog turizma- projekt stvara dodatni turistički sadržaj temeljen na autentičnoj lokalnoj priči, čime se povećava atraktivnost destinacije i obogaćuje iskustvo posjetitelja. Produljenje boravka i potrošnje posjetitelja- uređenjem interpretacijske trase povećava se vrijeme zadržavanja gostiju u povijesnoj jezgri mjesta, što pozitivno utječe na ugostiteljske, trgovačke i ostale uslužne djelatnosti. Brendiranje destinacije kroz autentičnost- „Tematska staza Putevima baštine” dodatno pozicionira Betinu kao prepoznatljivu destinaciju brodograditeljske i pomorske baštine, stvarajući dugoročnu dodanu vrijednost za turizam i lokalno gospodarstvo.
Nositelj provedbe projekta	Muzej betinske drvene brodogradnje
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	Osmišljavanje interpretacijskih sadržaja – 2027 Provođenje postupka nabave – 2027. Izrada tabli – 2027. Postavljanje info tabli – 2027. Promocija i uključivanje u turističku ponudu – 2027.

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	30.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	5-15 % (Muzej betinske drvene brodogradnje)
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općinski proračun Donacije
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Uređenje „Muzejske ulice“
Opis predmeta projekta	Projekt „Uređenje muzejske ulice“ (ulica Vladimira Nazora) obuhvaća postavljanje trajnih elemenata urbane i ambijentalne opreme s ciljem stvaranja prepoznatljivog i sadržajno oblikovanog javnog prostora povezanog s Muzejom betinske drvene brodogradnje i kulturnom baštinom Betine. Projekt uključuje postavljanje mozaik klupa i drugih elemenata ambijentalnog uređenja inspiriranih lokalnom tradicijom, uključujući postavljanje betinskih hacoli (ženski rubac) kao dijela tradicijske odjeće i identiteta mjesta, uz hortikulturno uređenje prostora, što će u konačnici doprinijeti stvaranju autentičnijeg i ugodnijeg ambijenta za boravak lokalnih stanovnika, posjetitelja i turista.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta „Uređenje muzejske ulice“ je stvaranje kvalitetno oblikovanog i funkcionalnog javnog prostora koji će prostorno i ambijentalno povezati Muzej betinske drvene brodogradnje s ostatkom naselja te dodatno naglasiti kulturni i identitetski značaj muzejske zone unutar kulturno-povijesne jezgre Betine. Uređenjem muzejske ulice stvara se prostor za odmor, susrete, interpretaciju baštine i svakodnevni život mjesta, uz očuvanje autentičnog mediteranskog karaktera i unaprjeđenje vizualnog identiteta ulice.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom Projekt „Uređenje Muzejske ulice“ doprinosi pokazateljima održivosti (ekološkim, društvenim i ekonomskim) na sljedeći način: 1. Ekološka održivost (Održivo uređenje javnog prostora) Održivo korištenje postojećeg prostora - projekt se realizira unutar postojeće ulične trase bez značajnih građevinskih zahvata i dodatnog opterećenja prostora, čime se očuvaju ambijentalne vrijednosti i autentični karakter povijesnog dijela Betine. Hortikulturno uređenje i unaprjeđenje mikroambijenta – realizacijom autentične mediteranske zelene infrastrukture doprinosi se stvaranju ugodnijeg javnog prostora, povećanju kvalitete boravka i smanjenju utjecaja ljetnih toplinskih opterećenja u povijesnoj jezgri 2. Društvena održivost (Kultura, identitet i kvaliteta života) Očuvanje i prezentacija kulturne baštine - projekt doprinosi valorizaciji tradicije betinske drvene brodogradnje i pomorskog identiteta mjesta kroz oblikovanje javnog prostora povezanog s Muzejom betinske drvene brodogradnje i kulturnom baštinom Betine. Humanizacija javnog prostora - postavljanjem urbane opreme, mozaik klupa i hacoli stvara se ugodan i funkcionalan prostor za odmor, susrete i svakodnevni boravak stanovnika i posjetitelja. Dostupnost kulture i javnog prostora - projekt omogućuje da kulturni identitet mjesta postane vidljiv i dostupan u svakodnevnom prostoru naselja, čime se povećava povezanost lokalne zajednice s vlastitom baštinom i jača osjećaj pripadnosti prostoru.

	Povećanje vidljivosti muzeja - uređenjem prostora u neposrednoj blizini muzeja povećava se njegova prepoznatljivost i kvaliteta dolaska posjetitelja, čime se dodatno jača njegova uloga u kulturnom životu Betine. 3. Gospodarska održivost (Kulturni turizam i razvoj destinacije) Jačanje atraktivnosti destinacije - projekt doprinosi stvaranju kvalitetnijeg i estetski uređenog javnog prostora koji obogaćuje iskustvo boravka posjetitelja i povećava privlačnost povijesnog dijela Betine. Razvoj kulturnog i doživljajnog turizma - uređenjem muzejske zone stvaraju se dodatni sadržaji povezani s kulturnom i pomorskom baštinom, čime se povećava turistička vrijednost prostora i potiče dulji boravak posjetitelja u mjestu. Brendiranje Betine kroz identitet i baštinu - projekt doprinosi pozicioniranju Betine kao autentične destinacije pomorske i brodograditeljske tradicije te dugoročno stvara dodatnu vrijednost za lokalno gospodarstvo
Nositelj provedbe projekta	Muzej betinske drvene brodogradnje
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	Osmišljavanje interpretacijskog koncepta – 2027. Nabava opreme – 2027. Postavljanje opreme (kontinuirano) - 2027.-2030.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2030.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	10.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	5-15 % (Muzej betinske drvene brodogradnje)
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općinski proračun Donacije
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni

Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Uređenje podmorja Muzeja na otvorenom (Muzej betinske drvene brodogradnje)
Opis predmeta projekta	Predmet projekta „Uređenje podmorja Muzeja na otvorenom (Muzej betinske drvene brodogradnje)” je provedba radova održavanja i uređenja pomorske infrastrukture kroz čišćenje i dubenje dna mandrača, postavljanje sidrenog sustava te rekonstrukciju podvodnog dijela obale oko mandrača u zoni Muzeja na otvorenom koji se nalazi u betinskoj luci te u kojem je smješteno 50-tak tradicijskih drvenih brodova – gajeta, leuta, kaića i lađa. Provođenjem radova omogućit će se sigurniji i funkcionalniji privez tradicijskih plovila, osiguravanje potrebne dubine mora u mandraču, stabilizacija podvodnog dijela obale te kvalitetnije korištenje i očuvanje izložbenog prostora Muzeja na otvorenom.

Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unapređenje stanja i funkcionalnosti podmorja u zoni Muzeja na otvorenom kroz njegovo čišćenje, produbljivanje i stabilizaciju, uz uspostavu organiziranog i sigurnog sustava sidrenja tradicijskih plovila. Projektom se nastoji očuvati pomorski identitet Betine i osigurati kvalitetni uvjeti za dugoročnu prezentaciju drvene brodogradnje i tradicijske pomorske baštine u autentičnom obalnom ambijentu. Projekt doprinosi zaštiti i revitalizaciji podmorskog i obalnog prostora, povećanju sigurnosti plovila i korisnika mandrača te očuvanju funkcionalnosti muzeja na otvorenom kao važnog kulturnog i turističkog prostora mjesta. Ujedno se stvaraju kvalitetniji uvjeti za razvoj kulturnog i nautičkog turizma, organizaciju manifestacija povezanih s tradicijskim plovilima te jačanje atraktivnosti i prepoznatljivosti Betine kao destinacije pomorske i brodograditeljske baštine.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji Projekt „Uređenje podmorja Muzeja na otvorenom (Muzej betinske drvene brodogradnje)“ doprinosi pokazateljima održivosti (ekološkim, društvenim i ekonomskim) na sljedeći način: 1. Ekološka održivost (Očuvanje i održivo korištenje podmorskog prostora) Očuvanje morskog ekosustava- projekt uključuje čišćenje i produbljivanje dna mandrača te uklanjanje nataloženog mulja i otpada iz podmorja, čime se doprinosi kvaliteti i funkcionalnosti morskog prostora. Održivo upravljanje sidrenjem- uspostavom organiziranog sidrenog sustava smanjuje se nekontrolirano sidrenje i oštećivanje morskog dna te se dugoročno štiti podmorski i obalni prostor. Sanacija i stabilizacija podvodne infrastrukture – rekonstrukcijom podvodnog dijela obale doprinosi se dugoročnom očuvanju funkcionalnosti mandrača uz minimalne dodatne zahvate u prostoru. 2. Društvena održivost (Očuvanje pomorske baštine i kvalitete javnog prostora) Očuvanje i prezentacija pomorske baštine- projekt omogućuje kvalitetnije korištenje prostora muzeja na otvorenom i sigurniji vez tradicijskih plovila, čime se dodatno valorizira tradicija betinske drvene brodogradnje i pomorskog identiteta mjesta. Povećanje sigurnosti i funkcionalnosti prostora- uređenjem mandrača povećava se sigurnost plovila, korisnika prostora i posjetitelja te se stvaraju kvalitetniji uvjeti za održavanje kulturnih, edukativnih i društvenih događanja uz more. Humanizacija obalnog prostora- projekt doprinosi stvaranju uređenijeg i funkcionalnijeg javnog prostora koji potiče boravak, društvenu interakciju i aktivnije korištenje obalnog pojasa od strane lokalnog stanovništva i posjetitelja. Jačanje lokalnog identiteta – očuvanjem tradicijskih brodova i njihove prisutnosti u mandraču jača se povezanost lokalne zajednice s pomorskom tradicijom i kulturnim identitetom Betine.

	3. Gospodarska održivost (Kulturni i nautički turizam) Jačanje atraktivnosti destinacije- projekt doprinosi stvaranju kvalitetnijeg i sadržajnijeg obalnog prostora koji povećava atraktivnost Betine kao destinacije kulturnog i nautičkog turizma. Unaprjeđenje uvjeta za turističke i kulturne sadržaje- uređen mandrač i sigurniji sustav sidrenja stvaraju kvalitetnije uvjete za prezentaciju tradicijskih plovila, organizaciju manifestacija i razvoj dodatnih sadržaja povezanih s morem i pomorskom baštinom. Brendiranje destinacije kroz pomorsku tradiciju – projekt dodatno pozicionira Betinu kao autentičnu destinaciju drvene brodogradnje i tradicijske nautike, stvarajući dugoročnu dodanu vrijednost za lokalno gospodarstvo, turizam i ugostiteljske djelatnosti povezane s obalnim prostorom. 4. Infrastrukturna održivost (Uređenje i zaštita pomorske infrastrukture) Obnova i stabilizacija podmorskog i obalnog prostora- projektom se kroz čišćenje, dubenje i rekonstrukciju podvodnog dijela obale doprinosi očuvanju funkcionalnosti i dugotrajnosti pomorske infrastrukture mandrača. Uspostava sigurnijeg i organiziranijeg sustava korištenja mandrača- postavljanjem sidrenog sustava i uređenjem podmorja stvaraju se kvalitetniji uvjeti za siguran privez plovila, smanjenje oštećenja obale i učinkovitije upravljanje prostorom Muzeja na otvorenom.
Nositelj provedbe projekta	Muzej betinske drvene brodogradnje
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Betina
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	Izrada projektno-tehničke dokumentacije - 2027. Ishođenje potrebnih dozvola - 2027. Realizacija radova - 2028. Otvaranje - 2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	100.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	5-15 % (Muzej betinske drvene brodogradnje)

Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općinski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Pravo služenja
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: DA Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Razvoj novog obrazovnog kurikulumu za tradicijsku drvenu brodogradnju
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je razvoj i uvođenje sadržaja iz područja tradicijske drvene brodogradnje u formalni sustav strukovnog obrazovanja kroz izmjene i dopune postojećeg kurikulumu za zanimanje Brodograditelj/Brodograditeljica u Industrijsko-obrtničkoj školi Šibenik. Projekt uključuje razvoj modularne nastave, jačanje suradnje između obrazovnog sustava i brodograditeljske struke te organizaciju stručne prakse u licenciranim betinskim brodogradilištima radi stjecanja praktičnih znanja i vještina iz područja tradicijske drvene brodogradnje.

Opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostaviti održiv model obrazovanja za tradicijsku drvenu brodogradnju kroz uključivanje sadržaja vezanih uz drvenu brodogradnju u formalni sustav strukovnog obrazovanja, razvoj modularne nastave i provedbu stručne prakse u licenciranim betinskim brodogradilištima. Projektom se žele očuvati i prenijeti tradicijska znanja i vještine na nove generacije brodograditelja, povećati interes mladih za drvenu brodogradnju te osigurati razvoj stručnih kompetencija usklađenih s potrebama lokalnog gospodarstva i tržišta rada.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Status implementacije aktivnosti iz plan upravljanja destinacijom Projekt „Uređenje podmorja Muzeja na otvorenom (Muzej betinske drvene brodogradnje)“ doprinosi pokazateljima održivosti (ekološkim, društvenim i ekonomskim) na sljedeći način: 1. Okolišna održivost Očuvanje tradicijskih znanja i održivih praksi- projekt promiče očuvanje tradicijske drvene brodogradnje koja se temelji na korištenju prirodnih materijala i dugotrajnih metoda izrade plovila. Povezivanje obrazovanja i održivog razvoja- uključivanjem sadržaja o tradicijskoj brodogradnji u obrazovni sustav jača se svijest mladih o važnosti očuvanja pomorske baštine i odgovornog odnosa prema okolišu. 2. Društvena održivost (Očuvanje znanja i kulturnog identiteta) Prijenos tradicijskih znanja i vještina- projekt omogućuje uključivanje sadržaja tradicijske drvene brodogradnje u formalno obrazovanje te prijenos stručnih znanja na nove generacije učenika i budućih brodograditelja. Jačanje suradnje lokalne zajednice i obrazovnog sustava- provedbom stručne prakse u betinskim brodogradilištima jača se povezanost škole, lokalnih obrtnika i zajednice te doprinosi očuvanju kulturnog identiteta Betine. Povećanje interesa mladih za tradicijska zanimanja – projekt doprinosi afirmaciji brodograditeljskog zanimanja i očuvanju tradicijskih obrtničkih vještina kroz suvremeni obrazovni pristup. 3. Gospodarska održivost (Razvoj stručnih kompetencija i lokalnog gospodarstva) Povezivanje obrazovanja s tržištem rada- projekt doprinosi razvoju stručnih kompetencija učenika usklađenih s potrebama brodograditeljske struke i lokalnog gospodarstva.

	Jačanje kapaciteta tradicijske brodogradnje- uključivanje učenika u stručnu praksu u licenciranim brodogradilištima doprinosi očuvanju i razvoju tradicijskih obrtničkih djelatnosti. Stvaranje preduvjeta za zapošljavanje i razvoj obrta- projekt dugoročno doprinosi očuvanju brodograditeljskih zanimanja, razvoju lokalnih obrta i jačanju gospodarskih aktivnosti povezanih s pomorskom i brodograditeljskom baštinom.
Nositelj provedbe projekta	Šibensko-kninska županija Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Šibenik (Industrijsko-obrtnička škola Šibenik) / Betina (obrti)
Planirani početak provedbe projekta	2025.-2029.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Uspostava suradnje između obrazovnih institucija, brodograditeljske struke i nadležnih institucija – 2025 • Izrada prijedloga izmjena i dopuna kurikuluma za zanimanje Brodograditelj/Brodograditeljica – 2026.-2027. • Uključivanje sadržaja iz područja tradicijske drvene brodogradnje u formalni sustav obrazovanja – 2027.-2028. • Licenciranje betinskih škverova za pružanje stručne prakse- 2027.-2029. • Organizacija stručne prakse u licenciranim betinskim brodogradilištima – 2027.-2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	300.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	//
Ostali mogući izvori financiranja	Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	//
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE

Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama: NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

30. Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom

Implementacija Plana upravljanja destinacijom TZM Betina zahtijeva sinergiju svih ključnih dionika unutar turističkog sektora, uključujući lokalne i regionalne vlasti, privatne poduzetnike, iznajmljivače, javne ustanove i tvrtke, kulturne i obrazovne organizacije, civilne udruge i druge dionike.

Plan upravljanja destinacijom razvija se i usvaja na općinskoj razini, kroz predstavničko tijelo Općine Tisno (Općinsko Vijeće), u skladu sa Zakonom o turizmu (ZOT) i pripadajućim podzakonskim aktima. Usvajanjem ovog dokumenta postaje obvezujući, što omogućava njegovu implementaciju u svakodnevno turističko upravljanje destinacijom. Plan je osmišljen kao četverogodišnji smjer za razvoj turizma, pri čemu je ključno da se redovito prilagođava novim izazovima i promjenama u turističkom okruženju.

Za učinkovitu realizaciju plana, potrebno je provesti sljedeće mjere:

Uspostava koordiniranog djelovanja i partnerskih mreža

Uspostava koordiniranog djelovanja i partnerskih mreža predstavlja važan preduvjet za učinkovitu provedbu Plana upravljanja destinacijom i realizaciju razvojnih projekata na području Betine i otoka Murtera. U tom je kontekstu potrebno dodatno razvijati model suradnje između TZM Betina, TZ-ova s područja otoka Murtera (TZO Murter-Kornati, TZO Tisno i TZM Jezera) Općine Tisno, Šibensko-kninske županije te ostalih javnih, privatnih i civilnih dionika koji mogu izravno ili neizravno utjecati na razvoj destinacije. Reforma zakonodavnog okvira omogućila je turističkim zajednicama preuzimanje aktivnije uloge u upravljanju razvojem destinacije, s naglaskom na održivo upravljanje turizmom, koordinaciju razvojnih aktivnosti i suradnju s lokalnom samoupravom te ostalim dionicima uključenima u razvoj destinacije. Takav model suradnje može uključivati redovite koordinacijske sastanke dionika radi definiranja prioriternih aktivnosti i projekata, zajedničko planiranje promotivnih i razvojnih aktivnosti, koordinaciju manifestacija i turističkih sadržaja, razvoj integriranih turističkih proizvoda te suradnju u pripremi i provedbi projekata financiranih iz nacionalnih i EU izvora, sukladno definiranim potrebama ovim Planom. Posebnu važnost pritom imaju kontinuirana razmjena informacija, zajedničko definiranje razvojnih ciljeva i praćenje provedbe aktivnosti, kao i uključivanje stručnih i operativnih partnera u područjima održivog razvoja, upravljanja posjetiteljima, digitalne transformacije, kulturne i pomorske baštine te promocije destinacije.

Sustavno praćenje provedbe i analiza učinka

Sustavno praćenje provedbe i analiza učinka predstavljaju važan element uspješne provedbe Plana upravljanja destinacijom TZM Betina jer omogućuju kontinuirano praćenje realizacije planiranih aktivnosti, procjenu ostvarenja definiranih ciljeva i pravovremenu prilagodbu razvojnih mjera potrebama destinacije. Praćenje učinaka potrebno je provoditi kroz definirane pokazatelje uspješnosti, analizu turističkih trendova, praćenje provedbe aktivnosti/projekata i korištenja financijskih sredstava iz svih izvora financiranja te kontinuirano prikupljanje podataka o stanju u prostoru i funkcioniranju destinacije. To uključuje prikupljanje svih podataka od značaja za praćenje kretanja obveznih pokazatelja održivosti te pokazatelja prihvatnog kapaciteta destinacije, uključujući turističke, prometne, infrastrukturne, okolišne i društvene pokazatelje relevantne za upravljanje razvojem destinacije i procjenu učinaka turizma na prostor i lokalnu zajednicu. Posebnu važnost pritom imaju provođenje anketnih upitnika među lokalnim stanovništvom, jednodnevnim posjetiteljima i turistima te kontinuirana komunikacija s lokalnim dionicima radi praćenja zadovoljstva, prepoznavanja razvojnih potreba i pravovremenog prepoznavanja razvojnih izazova. Sustavna analiza prikupljenih podataka omogućuje kvalitetnije upravljanje razvojem destinacije, učinkovitije donošenje razvojnih odluka i usklađivanje budućih aktivnosti s načelima održivog razvoja turizma i očuvanja kvalitete prostora i života lokalne zajednice.

Održivo financiranje i strateško planiranje ulaganja

Učinkovita provedba razvojnih aktivnosti zahtijeva jasno definiranu financijsku konstrukciju i dugoročno planiranje ulaganja, uz kombiniranje lokalnih, regionalnih, nacionalnih i europskih izvora financiranja. Posebnu važnost imaju pravovremena priprema projektne dokumentacije, praćenje dostupnih programa i natječaja te koordinacija svih uključenih dionika kako bi se osigurala uspješna provedba planiranih projekata i održivost ulaganja u dugoročnom razdoblju. Potrebno je istaknuti važnost usklađivanja projekata s Uredbom o načinu ocjene i postupku odobravanja investicijskih projekata (NN 158/23), kako bi se osigurala opravdanost ulaganja, učinkovito planiranje provedbe te kvalitetno praćenje ostvarenja projektnih ciljeva

Jačanje znanja i vještina svih uključenih aktera

Edukacija dionika ključna je za uspostavu uspješnog i suvremenog turističkog upravljanja. Kroz specijalizirane radionice, seminare i programe osposobljavanja potrebno je povećati razinu kompetencija lokalnih aktera, osobito u područjima upravljanja projektima, marketinga destinacije, digitalnih alata i održivog razvoja. Poseban naglasak treba staviti na osnaživanje poduzetnika i javnih službi. U ovom segmentu organizacijsku i mentorsku ulogu imaju raspoloživi stručnjaci i relevantni dionici koji svojim znanjem, iskustvom i stručnom podrškom mogu doprinijeti jačanju kapaciteta lokalne zajednice i kvalitetnijem upravljanju razvojem destinacije.

Transparentna komunikacija i promocija Plana

Uspješna provedba Plana zahtijeva i jasno definiranu komunikacijsku strategiju. Redovita i transparentna informiranost lokalnog stanovništva, dionika i šire javnosti o ciljevima, aktivnostima i postignućima Plana doprinosi većem povjerenju, boljoj suradnji i aktivnijem sudjelovanju zajednice. Korištenjem lokalnih medija, društvenih mreža, javnih tribina i info-materijala, TZM Betina i Općina Tisno mogu osigurati veću vidljivost Plana te potaknuti uključivanje građana u njegovu provedbu. Istodobno, kvalitetna promocija turističkih projekata proizašlih iz Plana povećava atraktivnost destinacije i doprinosi prepoznatljivosti na tržištu.

Fleksibilnost i prilagodba Plana upravljanja novim okolnostima

Globalno i nacionalno turističko tržište podložno je brzim promjenama, stoga Plan upravljanja mora ostati otvoren za izmjene i prilagodbe. U slučaju nepredviđenih okolnosti – bilo da su gospodarske, političke, društvene ili tehnološke prirode – potrebno je brzo reagirati i revidirati planirane aktivnosti. Redovito praćenje situacije na terenu omogućit će učinkovito upravljanje rizicima i bolje iskorištavanje prilika.

30.1. Mjerenje napretka i izvješće o provedbi

Za provedbu Plana upravljanja destinacijom primarno su odgovorni TZM Betina i Općina Tisno, svatko u okviru svojih nadležnosti i mogućnosti djelovanja. Kroz međusobnu suradnju i koordinaciju navedeni dionici sudjelovat će u provedbi najvećeg dijela mjera, aktivnosti i projekata definiranih Planom. Plan je izrađen na način da postavlja razvojni i održivi okvir za upravljanje destinacijom, uz istodobno uvažavanje realnih mogućnosti provedbe, postojećih financijskih, organizacijskih i ljudskih kapaciteta te zakonskih i institucionalnih okvira djelovanja.

Ovo poglavlje definira okvir za praćenje provedbe ciljeva, mjera i aktivnosti predviđenih Planom upravljanja, kao i preporuke usmjerene na učinkovitiju, koordiniraniju i održivu provedbu razvojnih aktivnosti u destinaciji. Mjere definirane Planom postavljene su dovoljno široko i fleksibilno kako bi omogućile prilagodbu različitim razvojnim okolnostima i dostupnim izvorima financiranja, ovisno o mogućnostima pojedinih nositelja provedbe i dinamici razvoja destinacije.

Plan se dijelom se oslanja na aktivnosti i projekte za razvoj novih inicijativa, partnerstava i projekata koji mogu dodatno pridonijeti kvaliteti turističkog razvoja i jačanju konkurentnosti destinacije. Ključno je da Plan obuhvaća aktivnosti koje doprinose održivom razvoju turizma, očuvanju identiteta mjesta, unapređenju kvalitete života i jačanju otpornosti destinacije, dok će sama provedba ovisiti o financijskim mogućnostima i razini suradnje uključenih dionika.

Budući da predstavlja prvi Plan upravljanja destinacijom za područje TZM Betina, poseban naglasak stavlja se na postupno jačanje kapaciteta za upravljanje destinacijom, razvoj suradnje među dionicima i stjecanje iskustva u provedbi planiranih aktivnosti. Kroz sudjelovanje u provedbi Plana dodatno će se razvijati znanja i kompetencije dionika uključenih u razvoj turizma, dok će se kroz aktivnosti informiranja, suradnje i promocije postupno jačati svijest lokalne zajednice o važnosti održivog upravljanja destinacijom. Na taj način stvarat će se kvalitetni temelji za buduća unapređenja sustava upravljanja i izradu sljedećeg Plana upravljanja destinacijom.

30.2. Izvještavanje o provedbi Plana upravljanja

Praćenje provedbe Plana upravljanja destinacijom TZM Betina temeljit će se na sustavu mjera, aktivnosti i pokazatelja, pri čemu su za svaku aktivnost određeni pokazatelji uspješnosti koji omogućuju praćenje razine provedbe i ostvarenja planiranih ciljeva. Uz praćenje pokazatelja, u okviru izvještavanja omogućit će se dodatna obrazloženja vezana uz ostvarene rezultate, izazove u provedbi te prijedloge mogućih unapređenja i daljnjih aktivnosti.

Sukladno Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24), podaci potrebni za praćenje provedbe Plana prikupljat će se prvenstveno iz javno dostupnih izvora i službenih evidencija nadležnih institucija, dok će TZM Betina prema potrebi prikupljati i dodatne podatke relevantne za upravljanje destinacijom i praćenje pokazatelja održivosti i razvoja turizma.

Provedba Plana zahtijeva kontinuirano praćenje i redovito izvještavanje predstavničkog tijela Općine Tisno o razini provedbe planiranih aktivnosti i ostvarenju ciljeva. Time će se omogućiti pravodobno prilagođavanje i eventualne izmjene Plana u slučaju potrebe, kako bi se osigurala učinkovitija provedba mjera i ostvarenje strateških ciljeva razvoja destinacije. Turističko vijeće TZM Betina dostavljat će godišnje izvješće o provedbi Plana upravljanja destinacijom za prethodnu godinu predstavničkom tijelu Općine Tisno najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, u skladu s važećim zakonskim i metodološkim smjernicama.

31. Literatura

Publicirani izvori

Jelić, T., Njegač, D. i Pejnović, D. (2012), Veliki atlas Hrvatske, (ur. I.Borovac). Mozaik knjiga, Zagreb

Magaš, D. (2013). Geografija Hrvatske. Zadar: Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju i Izdavačka kuća Meridijani, Zadar.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine. NN 13/21

Odluka o donošenju mreže hitne medicine i sanitetskog prijevoza. Mreža hitne medicine i sanitetskih prijevoza Zavoda za hitnu medicinu Šibensko-kninske županije NN 134/23

Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi NN 136/21

Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, NN 112/2024

Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma NN 112/24

Uredba o kakvoći mora za kupanje NN 73/08

Uredba o kakvoći voda za kupanje NN 51/14

Wertheimer-Baletić, A. (1999). Stanovništvo i razvoj. Zagreb: Mate.

Zakon o turizmu NN156/23

Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma NN 52/19, 42/20

Zakon o prostornom uređenju. NN 155/25

Zakon o gradnji NN 155/25

Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti NN 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20, 42/20, 126/21, 152/24

Zakon o zaštiti prirode NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, NN 155/23

Zakon o zaštiti okoliša NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18

Zakon o ravnopravnosti spolova, NN 82/08, 69/17

Zakon o suzbijanju diskriminacije, NN 85/08, 112/12

Zakon o gospodarenju otpadom. NN 84/21, 142/23.

Zakon o zaštiti od buke. NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21.

Zakon o turističkoj pristojbi 52/19, 32/20 i 42/20

Zakon o članarinama u turističkim zajednicama NN 52/19, 144/20

Zakon o otocima NN 116/18, 73/20 i 70/21

Internetski izvori:

Akteracija d.o.o. (2023). Prostorni plan uređenja Općine Tisno. I-XI. Izmjene i dopune, izvor: <https://www.tisno.hr/prostorno-planiranje-opcine-tisno/prostorni-plan-uredjenja-opcine-tisno>

Argentariotourismo (2026). PortoErcole. URL: <https://www.argentariotourismo.it/argentario-maremma-toscana/porto-ercole-argentario-maremma-toscana/>

Booking.com (2025). Službena web stranica-Betina, URL: https://www.booking.com/searchresults.html?ss=Betina%2C+Sibenik-Knin+County%2C+Croatia&ssne=Sveti+Filip+i+Jakov&ssne_untouched=Sveti+Filip+i+Jakov&label=en-hr-booking-desktop-gg4URjqfCIGSDtiONRzTOQS652796016873%3Apl%3Aata%3Ap1%3Ap2%3Aac%3Aap%3Aneg%3Afi%3Atikwd-65526620%3Alp21441%3Ali%3Adec%3Adm&aid=2311236&lang=en-us&sb=1&src_elem=sb&src=index&dest_id=-

[74968&dest_type=city&ac_position=0&ac_click_type=b&ac_langcode=en&ac_suggestion_list_length=5&search_selected=true&search_pageview_id=f08132f570e60213&ac_meta=GhBmMDgxMzJmNTcwZTYwMjEzIAAoATICZW46BmJldGluYQ%3D%3D&checkin=2026-05-07&checkout=2026-05-08&group_adults=2&no_rooms=1&group_children=0](https://www.booking.com/searchresults.html?dest_type=city&ac_position=0&ac_click_type=b&ac_langcode=en&ac_suggestion_list_length=5&search_selected=true&search_pageview_id=f08132f570e60213&ac_meta=GhBmMDgxMzJmNTcwZTYwMjEzIAAoATICZW46BmJldGluYQ%3D%3D&checkin=2026-05-07&checkout=2026-05-08&group_adults=2&no_rooms=1&group_children=0)

Booking (2026). Travel & Sustainability Report 2026. URL:

https://news.booking.com/download/1d38ba01-14dd-49e4-87ab-2af8fe9ecbb3/booking.comtravelampsustainabilityreport2026_newsroomedition4.pdf

Bikeandhike.hr (2025): Otok Murter, URL: <https://www.bikeandhike.hr/stranice/otok-murter/11.html>

Bioportal, (2025): Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode. GIS preglednik. URL: <https://bioportal.hr/gis/>

Camping.hr (2025). Kosirina, URL: <https://www.camping.hr/hr/kampovi/kosirina>

Camping.hr (2025). Plitka Vala, URL: <https://www.camping.hr/hr/kampovi/plitka-vala>

CorsicaLovers.fr (2026). 15 best things to do in Saint-Florent (Corsica): beaches, tips to visit. URL: <https://corsicalovers.fr/en/saint-florent-corsica/>

Dječji vrtić Spušvica (2025): Službena stranica Dječjeg vrtića Spušvica (Školjkica), URL: <https://dvtisno.com/>

Državni zavod za statistiku (DZS), (2011) : Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011. godine, URL: <https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabshtm.htm>

Državni zavod za statistiku (DZS), (2021) : Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. godine, URL: <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>

eVisitor, (2025): Informacijski sustav za prijavu i odjavu turista, URL:

<https://www.evisitor.hr/eVisitor/hr-HR/Account/Login?ReturnUrl=%2FeVisitor%2Fen-US>

Državna geodetska uprava (2025), Registar izvora prostornih podataka NIPP-a, WFS usluga Registra kulturnih dobara RH, URL:

<https://geoportal.kulturnadobra.hr/servisi/grafika/ProtectedSites/wfs?service=WFS&request=GetCapabilities>

Državna geodetska uprava (2025), Registar izvora prostornih podataka NIPP-a, WFS usluga Bioportala, URL: <https://services.bioportal.hr/wfs?service=WFS&request=GetCapabilities>

Državna geodetska uprava (2025), Registar izvora prostornih podataka NIPP-a, WFS usluga Uređena zemlja, URL:

<https://api.uredjenazemlja.hr/services/inspire/cp/wfs?SERVICE=WFS&REQUEST=GetCapabilities&VERSION=2.0.0>

Europska komisija (2016). The European Tourism Indicator System. ETIS toolkit for sustainable destination management. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4b90d965-eff8-11e5-8529-01aa75ed71a1/language-en>

Europska komisija (2022). Tranzicijski put za turizam. URL:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/404a8144-8892-11ec-8c40-01aa75ed71a1>

Europska komisija (2016). The European Tourism Indicator System ETIS toolkit for sustainable destination management, URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4b90d965-eff8-11e5-8529-01aa75ed71a1/language-en>

FLAG Galeb, (2025): Službena web stranica, URL: <https://www.lagur-galeb.hr/hr>

Global Sustainable Tourism Council (GTSC) (2025). GSTC Destination Standard. URL: <https://www.gstc.org/wp-content/uploads/GSTC-Destination-Criteria-v2.0-with-SDGs.pdf>

Global Sustainable Tourism Council (GTSC) (2026). The Difference Between Regenerative Tourism and Sustainable Tourism. URL: <https://www.gstc.org/regenerative-tourism/>

HAKOM d.o.o.(2025): Interaktivni preglednik dostupnosti širokopojasnog pristupa: URL: https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/experiencebuilder/experience/?data_id=dataSource_1-18c69d78cb3-layer%EF%BF%BE5%3A280%2CdataSource_1-18c69d78cb3-layer-5%3A341&id=4955eb9f79d34e7583e4c6fdb6817c70&page=Page&views=View-2

HEP ODS (2025). Elektra Šibenik. URL: <https://www.hep.hr/ods/elektre-25/elektra-sibenik/88>

HGSS Stanica Šibenik, (2025): Službena web stranica HGSS Stanica Šibenik, URL : <https://www.hgss.hr/stanice/stanica-sibenik/>

Hrvatske ceste (2025): Geoportal javnih cesta RH. URL: https://geoportal.hrvatske-cesteceste.hr/gis?OverlayLayer%3Ahc_opcine_mg=5037&c=448316%2C5017324&so=&z=8.0

Hrvatske ceste (2025): Brojenje prometa na cestama Republike Hrvatske 2024. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://hrvatske-cesteceste.hr/uploads/documents/attachment_file/file/1827/Brojenje_prometa_na_cestama_Republike_Hrvatske_godine_2024.pdf

Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Šibenik (HZZ) (2024): Mjesečni statistički bilten 08/24, URL: https://www.hzz.hr/app/uploads/2024/02/SI_stat_bilten_08_2024.pdf

Hrvatska turistička zajednica (2026). Europska tržišta. URL: <https://www.htz.hr/hr/europska-trzista>

Institut za turizam (2020): Studija održivosti razvoja turizma i prihvatnog kapaciteta s akcijskim planom na području Šibensko-kninske županije, URL: <https://www.sibensko-kninska-zupanija.hr/upload/stranice/2020/11/2020-11-05/353/konacnoizvjescepk0211a.pdf>

Institut za turizam (2024): Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine, URL: <https://www.dalmatiasibenik.hr/media/5542/260115-strategija-turizma-s-ibensko-kninske-z-upanije-do-2034-godine-konac-no.pdf>

Institut za turizam (2025). Plan upravljanja destinacijom Šibensko-kninske županije, URL: <https://www.dalmatiasibenik.hr/media/5541/260115-plan-upravljanja-destinacijom-s-ibensko-kninska-z-upanija-konac-no-s-prilozima.pdf>

Institut za turizam (2025). Indeks turističke razvijenosti (ITR). URL: <https://www.iztg.hr/hr/itr/>

In Konzalting (2026). Procjena rizika od velikih nesreća za Općinu Tisno. URL: <https://www.tisno.hr/storage/sjedinice/2026/02/04/3-procjena-rizika.pdf>

Ježinac d.o.o. (2025). Službena web stranica, URL: <https://jezinac.hr/odvoz-korisnog-otpada/>

Javna ustanova razvojna agencija Šibensko-kninske županije (2025). O nama- ustanova. URL: <https://priroda-skz.hr/hr/o-nama/ustanova/>

Javna ustanova razvojna agencija Šibensko-kninske županije (2022). Plan razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje 2021.-2027. URL: <https://www.rra-sibenik.hr/wp-content/uploads/2023/09/Plan-razvoja-SKZ-od-2021.-do-2027.pdf>

Javna ustanova Parka prirode Vransko jezero (2025). Službena stranica Parka prirode Vransko Jezero, URL: <https://www.pp-vransko-jezero.hr/>

Javna ustanova Parka prirode Vransko jezero (2022). „Plan upravljanja parkom prirode i posebnim ornitološkim rezervatom Vransko jezero i pridruženim područjima ekološke mreže ,

URL: <https://www.pp-vransko-jezero.hr/documents/plan-upravljanja/plan-upravljanja-2023-2032.pdf>

Journal. hr (2026). Turizam prolazi kroz značajnu transformaciju: Kako se mijenja način putovanja i koji su najnoviji trendovi?, URL:

<https://www.journal.hr/lifestyle/putovanja/trendovi-putovanja-turizam-prolazi-kroz-znacajnu-transformaciju/>

LAG More (2025). Službena web stranica. URL: <https://lagmore249.hr/>

Level project d.o.o. (2023). Akcijski plan energetski održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama Općine Tisno, URL: <https://www.tisno.hr/strategije>

Level project d.o.o. (2021). Strategija razvoja pametne Općine Tisno. URL:

<https://www.tisno.hr/storage/documents/2025/02/13/strategija-pametne-opcine-opcina-tisno.pdf>

Level project d.o.o. (2025). Strategija zelene urbane obnove Općine Tisno. URL:

<https://www.tisno.hr/strategije>

Lučka uprava Šibensko-kninske županije, (2025): Luka Betina, URL:

<https://luskz.hr/luke/betina/>

Marina Betina, (2025): Službena web stranica Marine Betina, URL: <https://www.marina-betina.com/hr>

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2025). Registar otoka. URL:

<https://registar-otoka.gov.hr/>

Ministarstvo turizma i sporta (2023): Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine. Dostupno na mrežnoj stranici:

https://mint.gov.hr/UserDocImages/2023_dokumenti/Nacionalni%20plan%20razvoja%20odr%C5%BEivog%20turizma%20do%202027.%20godine%20i%20Akcijski%20plan%20do%202025.%20godine.pdf

Ministarstvo turizma i sporta (2023). Nacionalni plan razvoja održivog turizma. URL:

https://mint.gov.hr/UserDocImages/2023_dokumenti/Nacionalni%20plan%20razvoja%20odr%C5%BEivog%20turizma%20do%202027.%20godine%20i%20Akcijski%20plan%20do%202025.%20godine.pdf

Ministarstvo turizma i sporta (2025). Smjernice za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva V1.2. lipanj 2025. URL:

<https://mint.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Smjernice%20za%20provo%C4%91enje%20istra%C5%BEivanja%20stavova%20lokalnog%20stanovni%C5%A1tva%20V1.2.%20lipanj%202025..pdf>

Ministarstvo turizma i sporta (2025). Smjernice za provođenje istraživanja zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji V1.2 lipanj 2025.

Ministarstvo turizma i sporta (2025). Smjernice za izračun obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta destinacije, URL:

https://mint.gov.hr/UserDocImages/1A_UPISNICI/Smjernice%20prihvatni%20kapacitet_obvezni_pokazatelji_V1..pdf

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine i Ekonomski institut Zagreb (2023). Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske. URL: <https://mint.gov.hr/alati-za-upravljanje-razvojem-turizma-u-destinaciji/23970>

Ministarstvo kulture i medija (2025): Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/>

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije (2026): Registar udruga RH, URL: <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge>

Muzej betinske drvene brodogradnje (2025). Službena web stranica Muzeja betinske drvene brodogradnje, URL: <https://www.mbdb.hr/hr/pocetna/>

Općina Tisno (2026). Provedbeni program Općine Tisno za razdoblje 2025.-2029.: URL: <https://www.tisno.hr/provedbeni-program-opcine-tisno-za-razdoblje-2025-2029>

Općina Tisno (2025). Betina. URL: <https://www.tisno.hr/naselje/betina>

Osnovna škola Murterski školi (2025): Područna škola Betina, URL: <https://os-tisno.skole.hr/podrucne-skole/>

Putovnica.net (2025): Betina (Murter): plaže i uvale, URL: <https://www.putovnica.net/plaze/mjesto/betina-murter-sibensko-kninska-zupanija>

Policijska uprava Šibensko-kninska (2025): Policijska postaja Vodice, URL: <https://sibensko-kninska-policija.gov.hr/policijske-postaje/86>

<https://www.tisno.hr/storage/documents/2025/02/13/strategija-zelene-urbane-obnove-opcine-tisno.pdf>

Portoercole.org (2026). Il portale di PortoErcole. URL: <https://www.portoercole.org/index.htm>

Statista (2024). Social Media has the Greatest Influence on Travel Destination Choices, URL: <https://www.statista.com/chart/31921/social-media-and-travel-opinions/>

Statista (2023). Share of travelers who used a mobile device to plan or book travel in the last six months worldwide as of October 2023, by activity, URL: <https://www.statista.com/statistics/1421721/mobile-planning-booking-travel-worldwide-by-activity/>

Statista (2024). Social Media Shapes Travel Experiences, URL: <https://www.statista.com/chart/31921/social-media-and-travel-opinions/>

Turistička zajednica mjesta Betina, (2025): Službena web stranica TZM Betina, URL: <https://www.tz-betina.hr/hr/>

Turistička zajednica mjesta Betina, (2025): Info brošura, URL: <https://www.tz-betina.hr/images/rokbox/betina%20info.pdf>

Turistička zajednica mjesta Betina, (2025): Godišnji plan rada TZM Betina, URL: [www.tz-betina.hr/images/dokumenti/planovi/Godišnji program rada i financijski plan za 2025. godinu.pdf](http://www.tz-betina.hr/images/dokumenti/planovi/Godišnji_program_rada_i_financijski_plan_za_2025_godinu.pdf)

Turistička zajednica mjesta Betina, (2025):Upoznajte Betinu, URL: <https://www.tz-betina.hr/hr/betina/upoznajte-betinu>

Turistička zajednica Šibensko-kninske županije (2025). Informacije o turističkom prometu, URL: <https://colentum.info/>

Udruga za zaštitu prirode i okoliša te promicanje održivog razvoja Argonauta (2025). Službena web stranica, URL: <https://colentum.info/>

Udruga Betinska gajeta 1740 (2025). Službena web stranica, URL : <https://betinskagajeta1740.hr/>

Ujedinjeni narodi (UN) (2015). The UN 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/96d84400-ecc8-411f-9091-3290145a1bb0/SDG-3_Lesson_presentation_advanced_EN.pdf

The World Tourism Organization (UN Tourism) (2026). Market Intelligence, Policies and Competitiveness Department (Q1/2026) .World Tourism Barometer, Volume 24, Issue 1, January 2026, Madrid,

URL:[https://pre-webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2026-01/World Tourism%20Barometer Jan26 excerpt v2.pdf?VersionId=u75u9KWPa6Dzc2CUHld7AvQ49FYrDTQC](https://pre-webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2026-01/World%20Tourism%20Barometer%20Jan26%20excerpt%20v2.pdf?VersionId=u75u9KWPa6Dzc2CUHld7AvQ49FYrDTQC)

Urbanex d.o.o. (2017). Marketing plan Masterplana turizma Šibensko-kninske županije. URL: <https://www.dalmatiasibenik.hr/media/2523/2-marketing-plan-master-plana-turizma-sibensko-kninske-zupanije.pdf>

VisitTuscany (2026).PortoErcole.

URL: <https://www.visituscany.com/en/towns-and-villages/argentario-porto-ercole/>

Visit-corcica.com (2026). Presentation.

URL:<https://www.visit-corsica.com/en/Mon-sejour/Patrimoine-culturel/Tout-le-patrimoine-culturel/SAINT-FLORENT>

Vodovod i odvodnja Šibenik d.o.o. (2025). O nama. Povijest.

URL: <https://www.vodovodsib.hr/povijest/>

Nepublicirani podaci

Ježinac d.o.o. (2025)

HEP ODS D.O.O. Elektra Šibenik (2025)

Općina Tisno (2025).

Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik (2025)

TZ Šibensko-kninske županije (2025)

Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, turizam, poljoprivredu, ruralni razvoj i EU fondove (2025)

Ministarstvo turizma i sporta (2025)

Popis slika:

Slika 1. Struktura smještajnih kapaciteta TZM Betina u 2019.,2022.,2023. i 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.	25
Slika 2. Kretanje broja dolazaka i noćenja turista na području TZM Betina u razdoblju 2019.-2024. godine (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor:Evisitor, obradio Level Project d.o.o.	32
Slika 3. Kretanje broja noćenja na području TZM Betina u razdoblju 2019.-2024. godine u smještajnim objektima i lukama, izvor:Evisitor, obradio Level Project d.o.o.	32
Slika 4. Kretanje broja dolazaka na području TZM Betina u razdoblju 2019.-2024. godine u smještajnim objektima i lukama, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	33
Slika 5. Udio dolazaka prema turističkim zajednicama na području otoka Murtera u 2024. godini (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor: eVisitor, obradio Level Project d.o.o.....	33
Slika 6. Udio noćenja prema turističkim zajednicama na području otoka Murtera u 2024. godini (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor: eVisitor, obradio Level Project d.o.o.....	34
Slika 7. Kretanje broja noćenja na području TZM Betina po mjesecima u 2024.godni, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.....	35
Slika 8. Kretanje broja dolazaka na području TZM Betina po mjesecima u 2024.godni, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.....	35
Slika 9. Prosječna duljina boravka turista po emitivnim tržištima na području TZM Betina u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.	37
Slika 10. Dobna turista prema broju dolazaka na području TZM Betina u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.	38
Slika 11. Neto iskorištenost smještajnih kapaciteta (aktivni) prema vrsti objekta na području TZM Betina u 2024. godini (u %), izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.....	39
Slika 12. Broj ostvarenih noćenja u komercijalnom smještaju na području TZM Betina u 2024. godini. Izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.	40
Slika 13. Struktura noćenja na području TZM Betina u 2019., 2022.,2023. i 2024. godini prema grupa komercijalnog smještaja. izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.	42
Slika 14. Dolasci domaćih i stranih turista u lukama (Marina Betina i luka Betina) na području TZM Betina u razdoblju 2019.-2024.godine, izvor: eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	44
Slika 15. Noćenja domaćih i stranih turista u lukama na području TZM Betina u razdoblju 2019.-2024.godine, izvor: eVisitor, obradio Level Project d.o.o.....	45
Slika 16. Kretanje udjela domaćih i stranih turista na području TZM Betina u razdoblju 2019.-2024. godine (u %), izvor: eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	47
Slika 17. Mjesečna potrošnja električne energije (u kWh) na području TZM Betina tijekom 2024. godine (ukupno i smještaj), izvor: HEP ODS Elektra Šibenik, obradio Level Project d.o.o.	85
Slika 18. Brzine širokopojasnog pristupa u nepokretnoj mreži na području TZM Betina (isječak), izvor, HAKOM (2025).....	88
Slika 19. Brzine širokopojasnog pristupa u pokretnoj mreži na području TZM Betina (isječak), izvor: HAKOM (2025)	89
Slika 20. Količina prikupljenog komunalnog i miješanoga komunalnog otpada u tonama 2023. i 2024. godini na području TZM Betina, izvor: Ježinac d.o.o.. obradio: Level project d.o.o.	96
Slika 21. Udio prikupljenog miješanog komunalnog otpada po mjesecima na području TZM Betina u 2023. i 2024. godini, izvor: Ježinac d.o.o., obradio: Level project d.o.o.....	97

Slika 22. Intenzitet svjetlosnog zagađenja na području TZM Betina, izvor: Light pollution map (2025)	108
Slika 23. Zaposleni prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) na području Općine Tisno 2021. godine. Izvor: DZS (2023), Popis stanovništva 2021.	124
Slika 24. Naslovna stranica službene web stranice TZM Betina, izvor: TZ-Betina.hr	130
Slika 25. Zbirka fotografija na službenoj stranici Muzeja betinske drvene brodogradnje, izvor: Muzej betinske drvene brodogradnje	132
Slika 26. Odgovor na pitanje „Imate li stalno prebivalište na području naselja Betine?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	183
Slika 27. Odgovor na pitanje „Koliko ste dugo stanovnik Betine?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	184
Slika 28. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	184
Slika 29. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	185
Slika 30. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja ?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	186
Slika 31. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	186
Slika 32. Odgovor na pitanje „Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u Betini?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	187
Slika 33. Odgovor na pitanje „Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	188
Slika 34. Odgovor na pitanje „Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Betini – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	189
Slika 35. Odgovor na pitanje „Kako turistički razvoj utječe na izgled Betine– postaje li ono uslijed turističkog	190
Slika 36. Odgovor na pitanje „Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Betini, je li turizam javni prostor (rivu, gradske ulice i trgove, zelene površine) učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	191
Slika 37. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Betini tijekom turističke sezone, predstavlja li buka veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	192
Slika 38. Odgovor na pitanje „Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor, postaje li život u Betini zbog toga lošiji ili bolji?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	193
Slika 39. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Betini tijekom turističke sezone, predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“. izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	194
Slika 40. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Betini tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	195
Slika 41. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Betini tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva na ulicama/javnim površinama veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	196

Slika 42. Odgovor na pitanje „Općenito govoreći, koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u Betini?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.	197
Slika 43. Odgovor na pitanje „Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na duh Betine, na njihovu autentičnost?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.....	198
Slika 44. Odgovor na pitanje „Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Betine?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.....	199
Slika 45. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	200
Slika 46. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	201
Slika 47. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja ?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	202
Slika 48. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva ?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	203
Slika 49. Odgovor na pitanje „Vi ste – zaokružite što Vas najbolje opisuje (samo jedan odgovor)“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	204
Slika 50. Odgovor na pitanje „Vaša zemlja stalnog boravka je?“ izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	205
Slika 51. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	206
Slika 52. Odgovor na pitanje „U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	207
Slika 53. Odgovor na pitanje „Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	208
Slika 54. Odgovor na pitanje „Koliko je vjerojatno da ćete ovo mjesto preporučiti prijateljima, rodbini ili kolegama?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	209
Slika 55. Odgovor na pitanje „Kojim ste prijevoznim sredstvom doputovali u ovu destinaciju (ako ste koristili više vrsta prijevoznih sredstava, označite ono kojim ste prevalili najveći dio puta)?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.	210
Slika 56. Odgovor na pitanje „U kojoj Vam mjeri gužva na ulicama/trgovima/atrakcijama predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	211
Slika 57. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni ljepotom mjesta?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	212
Slika 58. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni uređenošću mjesta?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	213
Slika 59. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u ovoj destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	214

Slika 60. Odgovor na pitanje „U kojoj Vam mjeri buka na javnim prostorima (ulicama, trgovima, atrakcijama) predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	215
Slika 61. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni prometom u mjestu (protočnost prometa, parkirališta)?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.....	216

Popis tablica:

Tablica 1. Profil destinacije TZM Betina.....	10
Tablica 2. Ključni strateški dokumenti i politike relevantne za razvoj destinacije TZM Betina, izvor: Program UN-a za održivi razvoj 2030., GTSC, ETSC, NRS 2030, Level Project d.o.o., MINTS, Šibensko-kninska županija, Institut za turizam, obradio Level Project d.o.o.....	17
Tablica 3. Definicija grupa smještajnih objekata na području TZM Betina, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.	23
Tablica 4. Broj registriranih kreveta na području TZM Betina u razdoblju 2018.-2024. godina prema vrstama komercijalnih smještajnih kapaciteta. U pretposljednja dva stupca prikazana je promjena broja kreveta u 2024. u odnosu na 2019. (stupac Δ 24/19), odnosno 2023. godinu (stupac Δ 24/23), izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.	24
Tablica 5. Broj registriranih kreveta na području TZM Betina u razdoblju 2019.-2024. godine prema vrstama nekomercijalnih smještajnih kapaciteta, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.....	26
Tablica 6. Broj registriranih nekomercijalnih kreveta i objekata na području TZM Betina (uključujući kuće i stanove za odmor), izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.	26
Tablica 7. Broj objekata po kategorijama smještaja na području TZM Betina u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.....	28
Tablica 8. Broj kreveta po kategorijama smještaja na području TZM Betina u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.....	29
Tablica 9. Broj ostvarenih noćenja na području TZM Betina u razdoblju 2019.-2024. godine prema vrstama smještajnih kapaciteta u komercijalnom smještaju. U posljednja dva stupca prikazana je promjena broja noćenja u 2024. u odnosu na 2019. (stupac Δ 24/19), odnosno 2023. godinu (stupac Δ 24/23), izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	41
Tablica 10. Broj noćenja, kreveta i objekata u nekomercijalnom smještaju u razdoblju 2019.-2024. godine na području TZM Betina, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	42
Tablica 11. Udjeli noćenja turista prema zemlji dolaska na području TZM Betina u 2019., 2022., 2023. i 2024 godini, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	48
Tablica 12. Udjeli dolazaka turista prema zemlji dolaska na području TZM Betina u 2019., 2022., 2023.i 2024.godini, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	49
Tablica 13. Kretanje broja dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista na području TZM Betina u 2024. godini izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	50
Tablica 14. Ugostiteljski objekti sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti na području TZM Betina, izvor: MINTS, terensko istraživanje Level Project d.o.o.....	53
Tablica 15. Broj izdanih računa u vršnim danima turističke sezone 2024. godine (odabir najfrekventnijih dana) u Betini u djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane te djelatnosti pripreme i usluživanja pića, izvor: MINTS, 2024, obradio Level Project d.o.o.....	54
Tablica 16. Turističke usluge prema Zakonu o pružanju usluga u turizmu na području destinacije TZM Betina, izvor: info brošura TZM Betina.....	56

Tablica 17. Primarna turistička infrastruktura na području TZM Betina, izvor: Registar javne turističke infrastrukture, izvod TZM Betina	82
Tablica 18. Sekundarna turistička infrastruktura TZM Betina, izvor: Registar javne turističke infrastrukture, izvod TZM Betina.....	83
Tablica 19. Potrošnja električne energije (u kWh) prema vrstama potrošača na području TZM Betina tijekom 2024. godine, izvor: HEP ODS Elektra Šibenik, obradio Level Project d.o.o.	85
Tablica 20. Mjesečna potrošnja električne energije (u kWh) u smještajnim objektima na području TZM Betina tijekom 2023. i 2024. godine, izvor: HEP ODS Elektra Šibenik, obradio Level Project d.o.o.	86
Tablica 21. Mjesečna potrošnja električne energije (kWh) u kućanstvima na području TZM Betina tijekom 2023. i 2024. godine, izvor: HEP ODS Elektra Šibenik, obradio Level Project d.o.o.....	86
Tablica 22. Kretanje broja priključaka na sustav vodoopskrbe na području TZM Betina za razdoblje 2020.-2024. godine, izvor: Vodovod i odvodnja d.o.o., obradio Level Project d.o.o.	91
Tablica 23. Kretanje potrošnje vode u kućanstvima i gospodarskim objektima na području TZM Betina za razdoblje 2020.-2024. godine, izvor: Vodovod i odvodnja d.o.o., obradio Level Project d.o.o.....	92
Tablica 24. Kretanje potrošnje vode po mjesecima u kućanstvima i gospodarskim objektima na području TZM Betina u 2022. godini, izvor: Vodovod i odvodnja d.o.o., obradio Level Project d.o.o.....	92
Tablica 25. Kapaciteti i popunjenost javnih parkirališta na području TZM Betina u 2025. godini, izvor: Ježinac d.o.o., obradio Level Project d.o.o.	100
Tablica 26. Kakvoća mora za kupanje na plažama na području TZM Betina, izvor: Vrtlac.izor.hr	106
Tablica 27. Građevinsko područje naselja Betina prema vrstama namjena i statusu izgrađenosti, izvor: PPUO Tisno, XI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o.....	112
Tablica 28. Izdvojena građevinska područja izvan naselja za gospodarsku namjenu-ugostiteljsko-turističku na području TZM Betina, izvor: PPUO Tisno, XI.izmjene i dopune, Akteracija d.o.o.	114
Tablica 29. Analiza stanja digitalizacije destinacije, izvor: Općina Tisno, TZM Betina, Ježinac d.o.o., Muzej betinske drvene brodogradnje, HAKOM, eVisitor, web platforme iznajmljivača; obradio Level project d.o.o.	119
Tablica 30. Broj stanovnika po naseljima na području Općine Tisno 2011. i 2021. godine te međupopisna promjena, izvor: DZS (2013), Popis stanovništva 2011. i DZS (2022), Popis stanovništva 2021.	122
Tablica 31. Spolni i dobni sastav naselja Betina prema Popisu stanovništva 2021. godine. Izvor: DZS (2022), Popis stanovništva 2021. godine.	123
Tablica 32. Kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih na području Općine Tisno u mjesecu srpnju i prosincu 2018.-2025.godine, izvor: HZMO, HZZ; obradio Level Project	125
Tablica 33. Broj zaposlenih u Općini Tisno u 2024.godini, izvor:MINTS	125
Tablica 34. Popis turističkih atrakcija i njihove pristupačnosti osobama s invaliditetom na području TZM Betina, izvor: Level project d.o.o, TZM Betina (procjena).....	139
Tablica 35. Turistički proizvodi na području TZM Betina, izvor Level project d.o.o.	153
Tablica 36. Segmentacija ciljnih skupina turista na području TZM Betina, izvor. Level project d.o.o.....	154
Tablica 37. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkog proizvoda obiteljskog turizma (Sunce i more) na području TZM Betina	156

Tablica 38. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete nautičkog turizma na području TZM Betina	157
Tablica 39. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ugostiteljstva na području TZM Betina	158
Tablica 40. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turizma baštine na području TZM Betina	159
Tablica 41. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete događanja i manifestacija na području TZM Betina	160
Tablica 42. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete cikloturizma na području TZM Betina	161
Tablica 43. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete pješaćenja na području TZM Betina	162
Tablica 44. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ronilačkog turizma na području TZM Betina	163
Tablica 45. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ruralnog turizma na području TZM Betina	164
Tablica 46. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ekoturizma na području TZM Betina	165
Tablica 47. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete poslovnog turizma na području TZM Betina	166
Tablica 48. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ponude adrenalinskih sportova na području TZM Betina	167
Tablica 49. Komparativna analiza turističkog prometa na području TZM Betina s u usporedbi ostalim TZ-ovima na otoku Murteru (komercijalni smještaj + nekomercijalni smještaj + promet u lukama) izvor:eVisitor i DZS, obradio Level Project d.o.o.	177
Tablica 50. Komparativna analiza ponude smještaja TZM Betina s konkurentima u usporedbi ostalim TZ-ovima na otoku Murteru, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	179
Tablica 51. Komparativna analiza dobne strukture turista koji dolaze na područje TZM Betina u usporedbi ostalim TZ-ovima na otoku Murteru, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o. ...	180
Tablica 52. Komparacija glavnih emitivnih tržišta prema broju noćenja TZM Betina i ostalih TZ-ova na otoku Murteru u 2024. godini, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.	181
Tablica 53. Popis obveznih pokazatelja održivosti na razini destinacije. Izvor: Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma NN 112/24.....	218
Tablica 54. Strateški smjer i prioriteti razvoja destinacije TZM Betina, izvor: Level Project d.o.o.	301
Tablica 55. Strateški ciljevi Plana upravljanja destinacijom TZM Betina, izvor: Level Project d.o.o.....	304
Tablica 56. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 1. „Održivo upravljanje i smanjivanje negativnih utjecaja turizma“	307
Tablica 57. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 2. „Podizanje kvalitete destinacijskog lanca vrijednosti“	311
Tablica 58. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 3. „Unaprjeđenje sustava upravljanja razvojem turizma“	313
Tablica 59. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 4. „Unaprjeđenje komunikacije i tržišne prepoznatljivosti destinacije“	315

